

120
WAAR WOONT HET GELUK?

..... door

ANTHONIA MARGARETHA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

WAAR WOONT HET GELUK?

DOOR

ANTHONIA MARGARETHA

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Dat zijn nu onze rozen, bloeien ze niet rijk en ruiken ze niet heerlijk? blz. 7

I.

ARM EN RIJK.

„Hè, Moeder, wat zijn de menschen, die in dat groote huis wonen, toch gelukkig!” zei Mina Groot-huis; en ze wees met haar vingertje naar een prachtig dubbel heerenhuis, waar ze juist langs kwamen.

Ze wierp haar kleine hoofd achterover in den nek, en nam het gebouw van boven tot beneden op. Ze telde de ramen van boven af, tot ze eindelijk met haar blik terecht kwam bij de kleine getraliede kelder-vensters, die op de stoep schenen te rusten.

Toen keek ze naar de hardsteen en stoep, die bijzonder goed onderhouden was, en naar de groote steenen pilaren, waartusschen de zwartgelakte ijzeren kettingen bengelden. Hoe mooi was de mahonie-houten voordeur, die in tweeën geopend kon worden, en wat glom de reusachtige koperen bel!

„Ja, die menschen *moeten* wel gelukkig zijn”, zei ze nog eens zacht bij zichzelf.

„Dat is nog zoo zeker niet”, klonk vrouw Groot-huis' antwoord.

„Maar, Moeder”, vroeg Mina, met een klein rukje aan de hand, die zij stevig vasthield, als om tot stilstaan te nopen, „hebt u dan die prachtige groote spiegelruiten wel gezien, met die dikke overgordijnen er achter? 'k Heb erg ingekeken, al zegt u altijd dat het niet netjes staat, maar ik kòn het niet laten, en er was tòch niemand in de kamers.... Er stond een zwarte piano, Moeder, 'k kon 't goed zien, want de kaarsen waren aan, en de muziek stond er voor.”

„Je hebt je oogen gauw en goed den kost gegeven, klein ding”, zei vrouw Groothuis met een flauwen glimlach.

„We liepen gelukkig ook erg langzaam”, babbelde Mina voort, „zoodat ik den tijd had, alles op te nemen. O, ik zie zóó graag mooie dingen!”

„Dat doe ik ook, maar toch weet ik best dat mooie dingen geen geluk aanbrengen.”

„Maar, Moeder, is het dan geen groot geluk in zoo'n prachtig huis te mogen wonen en zulke mooie meubelen te hebben?”

„O, zeker, op zichzelf beschouwd wèl; maar 't geluk laat zich achter geen spiegelruiten gevangen houden, kind. Dat moet wonen in je hart, dàn heb je het altijd bij je, onverschillig waar en hoe je woont.”

„'k Zou het toch wel prettig vinden, als wij zoo-veel moois hadden; en u, Moeder?”

„Wij hebben evenveel moois. Kijk eens hier, daar ben je toch niet blind voor, hoop ik?”

En vrouw Groothuis bleef staan voor een prachtig aangelegd bloemperk in het plantsoen, waardoor hun weg naar huis hen thans voerde.

„Dat zijn nu onze rozen, bloeien ze niet rijk en ruiken ze niet heerlijk? Kijk eens wat 'n mooie kleur, die donkerroode daar! En deze gele dan? Zijn ze minder mooi dan die op de piano stonden in het groote huis?”

„Die rozen zijn toch niet van ons!” zei Mina, en ze trok een lipje.

„Het plantsoen en alles wat er in staat behoort aan de stad, en is dus van alle stadsbewoners samen. En wat het prettigste is, we behoeven voor al dat mooie geen cent te betalen, want we zijn niet in de belasting. Dat betalen de rijke menschen nu allemaal voor ons, en toch hebben ze er geen greintje méér recht op dan wij. De politie zorgt er goed voor, dat niemand onze rozen afplukt, of aan onze andere bloemen komt. Zie je dien ouden man daar ginds, die het plantsoen zoo netjes in orde houdt? Dat is eigenlijk onze tuinman.”

„Thuis hebben we zulke mooie bloemen toch niet . . .”, zei Mina, op een beetje ontevreden toon tegensprekend.

„Zeg dat niet, de veldruiker, die je Zaterdagmiddag voor me geplukt hebt, was toch prachtig . . .”

Over Mina's gezichtje kwam een blijde glans. Moeder was toch wèl blij geweest met de bloemen, die zij geplukt had!

„En onze roode geraniums voor het raam, bloeien die niet prachtig? Gisteren kwamen er nog twee deftige dames door onze stille straat; ik zag hoe ze staan bleven, en elkander met de punt van haar parasol al de knoppen aanwezen, die er nog 'inzitten.”

„Ja, onze geraniums staan prachtig”, zei Mina; 't waren haar lievelingsbloemen. 't Deed haar goed dat Moeder ze zoo prees, en ze kwam weêr heelemaal in haar humeur.

Vrouw Groothuis wist altijd haar dochttertje tot dankbaarheid te stemmen, als zij wat afgunstig was. Ze had een prettigen kijk op de dingen, een heel goeden kijk, en daarbij kon zij zoo aardig praten. 't Lag heelemaal niet in haar aard, te willen grijpen naar het geluk dat haar te hoog was; zij genoot echter veel van het goede, dat wèl onder haar bereik lag.

't Kwam nooit in haar op, te klagen dat het erfje dat zij voor haar huisje had, zoo klein was. 't Zou haar immers tóch te duur uitkomen, het altijd vol bloemen te hebben.

„Het plantsoen, dat is mijn tuin”, aldus haar rede-neering, „en m'n tuinman voldoet mij best, hij zorgt er altijd prompt voor, dat ieder perk rijk voorzien is van mooie bloeiende planten, en hij houdt het gras ook keurig voor mij in orde.”

„'k Zal je eens een mooie spreuk leeren, Mina, die je je leven lang moet trachten te onthouden.”

„Goed, Moeder.”

Elk huis heeft zijn kruis.

Elk hart kent zijn smart.

Vrouw Groothuis zei het langzaam voor, en Mina sprak het bedachtzaam na.

„Niet vergeten, hoor, lieveling. Later zul je er nog dikwijls aan denken, als je tijd van leven hebt, en wat meer in de wereld hebt rondgekeken. En nu nog één:

Houten huizen, houten kruisen;

Gouden huizen, gouden kruisen.

Mina zei het weêr langzaam na, maar vroeg onmiddellijk wat dit laatste nu eigenlijk beteekende.

„'k Zal probeeren, het je zoo duidelijk mogelijk uit te leggen, dan moet je goed luisteren.”

„Ja, Moeder.”

En Mina zette haar beide oortjes flink open, trouwens ze was altijd één en al aandacht voor wat Moeder haar te vertellen had. Vrouw Groothuis kon ook zóó gezellig redeneeren, dat je naar haar moest luisteren.

„Het leed, dat de menschen te dragen hebben in hun leven, noemt men vaak hun kruis. Nu wil dit laatste spreekwoord niet anders zeggen, dan dat de zwaarte van het kruis evenredig is aan de draagkracht

van het huis, of liever gezegd van zijn bewoners.

Arme menschen wonen vaak in houten huizen, en krijgen daarom ook slechts een houten, dat wil zeggen een zeer licht kruis te dragen. Hun smart is dikwijls minder diepgaand dan bij rijke menschen, die een gouden, dat wil zeggen, een zéér zwaar kruis te dragen krijgen.

„De zorgen van arme menschen zijn vaak menigvuldiger maar minder zwaar dan van rijke menschen. Begrijp je nu de bedoeling? Zoo iets moet je voelen, dat kan je eigenlijk niet duidelijk genoeg uitgelegd worden. En dit is zeker: arme menschen zullen niet zoo gauw toegeven dat deze spreuk *waarheid* bevat, maar zij die het leven kennen wèl. Iemand van weinig ondervinding denkt dat dit *niet* waar is, maar ik weet beter, ik heb het van nabij gezien.”

„Wanneer, Moeder, en waar?”

„Vroeger toen ik bij de rijke lui diende. Ach, wat heeft die mevrouw, bij wie ik het laatst gediend heb, een verdriet gehad! En geen mensch die het zelfs vermoedde! Want rijke menschen kunnen hun smart en hun verdriet even goed verbergen als arme menschen er over klagen kunnen. Zij kunnen lachen en schertsen en vroolijk schijnen, al bloedt ook soms hun hart.

Mevrouw Van den Berg, bij wie ik drie jaar gediend heb, had een zoon op studie, die niet deugen wilde. Hij gebruikte veel meer geld dan noodig was,

zoodat mijnheer en mevrouw, wilden ze niet heelemaal onder de schulden komen, kleiner moesten gaan wonen, en voortaan veel zuiniger leven. Als wij eens geldzorgen hebben, dan gaat het maar om enkele guldens, maar bij die menschen ging het om honderden, misschien wel om duizenden. 't Waren toch zulke goede menschen, ze waren eigenlijk altijd véél te goed geweest voor hun zoon”

Vrouw Groothuis zweeg, en verdiepte zich in 't verleden.

Mina liep huppelend een vlinder na, maar kwam na een oogenblik onvoldaan weêr bij haar moeder terug. Ze had het diertje (gelukkig maar!) niet kunnen vangen.

't Kind vatte dadelijk den draad van 't gesprek weêr op.

„Moeder, u hebt daar straks gezegd: Elk hart heeft zijn smart. Hebt u dan óók verdriet, Moeder? Dat wist ik echt niet!”

„Maar Mina, hoe kun je dat vragen?” zei vrouw Groothuis bijna verwijtend. „Is het dan geen groot verdriet, zóó jong al weduwe te zijn en zelf den kost te moeten verdienen?”

Mina lachte hardop, zoodat vrouw Groothuis eenigszins verstoord naar haar keek, Wat mankeerde het kind?

„Zoo jong, zegt u, Moeder, daar moet ik heusch om lachen, 'k kan het echt niet helpen. U ben al

vier en dertig jaar, en noemt u nu uzelf nog jong? Ik vind u al vreeselijk oud!"

Ja, zoo dacht vrouw Groothuis er vroeger ook over, dat herinnerde zij zich nu. Toen zij een meisje van twaalf jaar was, had zij een tante verloren van zes en dertig jaar. Zij wist nog als de dag van gisteren hoe zielsbedroefd haar vader was, vooral omdat zijn zuster „zoo jong" gestorven was. Verwonderd had zij toen bij zichzelf gedacht: „Tante was toch al oud!"

„Je vergeet", zei vrouw Groothuis zachtjes, „dat vader al zes jaar dood is, en dat ik pas acht en twintig was toen hij stierf."

't Was zoo, dat had Mina vergeten. Eigenlijk dacht zij zelden meer aan haar vader, al wist zij zich nog wel een en ander te herinneren uit den tijd, toen hij nog leefde.

Als hij van zijn werk kwam, speelde hij altijd een poosje met haar, en hoe wilder zij dan samen stoeiden, hoe liever zij het had. Maar nu zou zij daarvoor immers toch al te groot zijn! Zij was nu bijna twaalf jaar, en kon dus niet meer op haar vaders schouders zitten!

„Hebt u anders geen verdriet, Moeder?"

„Is dit al niet genoeg?" was vrouw Groothuis' wedervraag.

Zij vermeed een rechtstreeksch antwoord.

Haar smart was grooter en bitterder dan Mina kon bevroeden, maar liefdevol hield zij dit voor haar kind verborgen.

Hoe groot haar verdriet was, dat bleef háár geheim, en dat geheim zou zij medenemen in het graf. Nooit zou Mina het uit haar mond vernemen.

Neen, haar grootste verdriet bestond niet daarin, dat haar man gestorven, wel *hoe* hij gestorven was, namelijk onverzoend met God. Dat was het bittere in haar smart.

Mina's vader was als socialist gestorven. Vóór hun huwelijk was hij anders geweest, maar slechte kameraden van de fabriek hadden hem tot hun ongelukkig standpunt weten over te halen. Langzaam en met voorbedachten rade hadden zij een geest van ontevredenheid bij hem wakker geroepen en daarna stelselmatig en met zorg dat onvoldane in hem aangekweekt.

Van toen af had hij de dingen anders leeren zien — en was zijn levensgeluk voorgoed verwoest. Met jaloersche blikken keek hij naar hen, die meer bezaten in de wereld dan hij. Hij zag wèl dat rijkelui's kinderen veel mooier gekleed gingen dan zijn Mina, die toch niets minder lief was; maar hij zag voorbij dat de wangen van zijn kind zoo rood en zoo rond waren als een perzik, en dat die in fluweel uitgedoste kleinen er dikwijls bleek en tener uitzagen. Met weerzin keek hij naar zijn werkpak, dat grof maar sterk en heel was, en met afgunst oogde hij soms net aangekleede heeren na. Hij verbeeldde zich waarlijk dat hij, omdat hij in een werkpak liep, ook

werkte, en dat de heeren, omdat ze een fijn pak aanhadden, evenmin iets deden als hij Zondags, wanneer hij zijn trouwpak aanhad.

Hoe welbespraakt vrouw Groothuis ook was, en hoe geheel anders en meer wáár zij de dingen ook zag, zij vermocht met al haar redeneeren niet haar man tot andere gedachten te bewegen.

De woorden uit den Bijbel, die zij aanhaalde, hadden evenmin een betere uitwerking op zijn verhard gemoed; hij bleef mokken en schimpen tot hij op zekeren dag dat vreeselijk ongeluk kreeg.

Had hij toen alles nog maar leeren inzien als zij!

Hoe leerde zij in dien droeven tijd de „rijke menschen” waardeeren!

Hoe duidelijk zag zij, dat hun werken en zwoegen even vermoeiend en zorgelijk was als van fabrieksmenschen!

't Was waar, hun dokter had een prachtig grijs pak aan, en 's winters droeg hij een fraaie pelsjas, maar werkte hij daarom minder hard dan haar man gedaan had? Groothuis kon 's avonds nog eens zeggen: „Zie zoo, ik ben klaar voor vandaag”, en dan in zijn leuningstoel gaan zitten en zijn pijp opsteken. Maar een dokter? Die was immers nooit klaar, kon nooit één uur van den dag het zijne noemen.

Toen Gerrit zoo vreeselijk was terechtgekomen in de fabriek, en zij om den dokter gestuurd hadden,

was deze zonder verwijl gekomen. Hij had flink en doortastend geholpen, zonder ziekelijke weekelijkheid, maar toch met zichtbaar medelijden. Lang was hij met haar man bezig geweest, en 't had hem inspanning gekost, want 't zweet gutste hem van het gezicht. En toch was Groothuis maar een eenvoudige arbeider, meer niet.

Zeker, arm moest werken voor rijk, maar rijken voelden zich dan ook niet te voornaam om al hun krachten in te spannen ter wille van den arbeider.

Zóó mijmerde vrouw Groothuis al voortlopende. 't Verleden kwam haar zoo helder voor den geest, alsof het ongeluk eerst gisteren gebeurd was.

Mina stoorde haar door haar gesnap. Zij vond haar moeder zoo akelig stil, zou zij aan haar verdriet denken?

„Geef u mij den sleutel maar, moeder”, vroeg ze, zoodra zij hun huisje in 't gezicht kregen.

Werktuiglijk stak vrouw Groothuis de hand in haar zak, haalde den sleutel er uit en gaf dien aan Mina. Deze draafde er hard meê vooruit, maar haar moeder lette er niet eens op.

„We heeten Groothuis”, zei Mina lachend, toen ze de deur voor haar moeder opendeed, om deze eerst binnen te laten gaan, „maar we wonen in een bitter klein huisje, vindt u ook niet? Naar onzen naam gerekend moesten we in een heel groot huis wonen. Wat zou dat heerlijk zijn!”

„O, dat kind, precies haar vader! Altijd ziende op hen die meer hebben dan zij”, dacht vrouw Groothuis met een zucht, maar ze was zoo verstandig, haar gedachten voor zich te houden.

„Is het hier dan niet netjes en gezellig? Wat zou je anders willen hebben?”

En met voldoening keek vrouw Groothuis rond in het lieve kamertje, dat er, nu de zon er juist een laatsten straal in wierp, zoo vroolijk uitzag. 't Was er kraak-zindelijk, en de eenvoudige meubeltjes waren goed onderhouden, terwijl de bloeiende geraniums het kleine vertrek een frisschen aanblik gaven.

„Waar vind je een fornuis, dat mooier glimt dan het onze? Poets ik het niet met de meeste zorg, opdat het maar mooi zal blijven? Zie je één vuil veegje aan het lampeglas?”

Mina's schrandere oogjes doorliepen het haar welbekende kamertje. Moeder had toch eigenlijk gelijk: het was hier netjes en gezellig. Moeders fornuis glom als een spiegel, en de lamp leek wel van goud. En wat stonden de bloemen er mooi bij!

„Ja, we wonen hier knusjes samen, Moedertje-lief!” zei ze echt dankbaar.

Vrouw Groothuis pookte nu de kachel flink op, zoodat de ketel water die opstond, begon te razen.

„Als de koffie gezet is, kan het fornuis uitgaan”, zei ze meer bij zichzelf dan tot het kind. „'t Was vanmiddag een heerlijk vuur om te strijken, alleen

wat warm." En onwillekeurig veegde zij zich, bij de herinnering aan het heete werk van straks, met de punt van haar schort langs het voorhoofd.

„Dus je lust voortaan Moeders lekkere bakjes koffie niet?" zei ze plagend, „jij denkt dat rijke lui's thee lekkerder smaakt, hè? Nu, ik niet, hoor!"

Het kind schudde beschaamd van neen en zette zich op haar plaatsje aan tafel, tegenover haar moeder neer, zonder een woord te zeggen.

Maar vrouw Groothuis meende het zoo kwaad niet, en schonk Mina tòch in. Gretig slurpte deze met zichtbaar welgevallen de dampende koffie met kleine teugjes uit het grove wit met blauw gebloemde kopje.

„'t Zijn allemaal onverdiende weldaden, die we genieten, kind, als je dàt maar eens mocht leeren inzien."

„'t Smaakt heerlijk, 't kàn niet lekkerder", stemde Mina gul toe.

II.

VAN SCHOOL AF; WAT NU?

„Hè, wat prettig, Moeder! Vandaag over veertien dagen!”

„Wat is er dan, kind?” vroeg vrouw Groothuis, die haar gedachten meer bij haar werk had dan bij wat Mina zei.

„Weet u dat nu heusch niet? Dan ga ik van school, heerlijk!”

„’t Is waar ook, wat krijg ik toch al een groote dochter.”

’k Had toch al een jaar eerder van school afgekund, ’k ben al dertien....”

„Ja, maar ’k wou je graag goed laten leeren, dan kun je later altijd gemakkelijker een goeden dienst krijgen, als.... als ik er eens niet meer zal zijn.”

„Maar u bent er nog, en u bent gezond en sterk”, was Mina’s luchthartig antwoord.

„Juist, en daarom kan ik het zonder jou bijverdienste doen. Dáárom moet je eerst een paar jaar

naaien leeren, voor ik een dienstje voor je zoek. Als ik zwak was of ziekelijk, dan zou je zoo gauw mogelijk loopmeisje moeten worden, maar nu kan je gelukkig eerst goed naaien leeren."

„Ben u al bij Kaatje Versluijs geweest, om een plaatsje voor mij als naaimeisje?"

„Wel neen, daar gaan we samen naar toe. Willen we 't vanavond doen?"

„Ja, Moeder, verrukkelijk, en dan zal ik eens een mooi nieuw jak voor u naaien!"

„Keulen en Aken zijn niet op één dag gebouwd; je moet met tornen beginnen. Dat dacht je niet, hè?"

Neen, het viel Mina eigenlijk wel wat tegen.

In het eerst was het niets dan boodschappen doen; galon en kantstof op zicht halen, en in een groote doos de afgewerkte japonnen en blouses wegbrengen. Waren er geen boodschappen, dan was het tornen en nog eens tornen. Maar langzamerhand werd het beter. Ze mocht haakjes en oogjes en drukknoopjes aanzetten en naden overnaaien.

Toen ze ongeveer een half jaar op „'t naaien" ging, kwam er een nieuw meisje bij, en was Mina gelukkig niet meer de jongste. Ze schoof nu een plaats op, en kon meer geregeld aan haar werk blijven, dat van lieverlede moeilijker werd.

Was ze in het begin alleen maar van tweeën tot zevenen gekomen, nu vroeg de naaister haar ook van negen tot twaalf.

Ze zou er met moeder over spreken.

En moeder vond het goed, hoewel eigenlijk niet prettig. Ze had haar dochttertje wel graag thuis in de morgenuren, dan had zij er óók nog wat gemak van. Mina hielp haar dan aan de lichte huishoudelijke bezigheden, en zoo was vrouw Groothuis, sedert Mina van school af was, altijd vroeg klaar 's middags om haar strijk- en mangelwasschen in orde te maken.

Daarbij — de gezelligheid was haar ook heel wat waard. Ze hadden nu zoo'n prettig leventje samen!

Ze stonden tamelijk vroeg op, zoodat er ruimte van tijd was voor een kalm ontbijt.

Mina mocht dan voorlezen, het kalenderblaadje en een gedeelte uit den bijbel. Ze kon mooi lezen, met klem en nadruk, en als ze 's wat niet begreep, vroeg ze het aan moeder.

Precies om twaalf uur kwamen de aardappels op tafel, en na het eten waschten ze samen „de vaat” af, zoodat als Mina om twee uur de deur uitging, ze haar moeder achterliet, zittende bij het raam, bezig aan eenig verstelwerk.

Op strijk- en mangeldagen deed vrouw Groothuis natuurlijk eerst de wasch aan kant. Voor beiden was het dan steeds een groot genot 's avonds na zevenen het waschgoed rond te brengen. En als het dan mooi wêer was, gingen ze altijd het plantsoen door naar huis.

Vroeger, toen Mina nog een klein kind was, ging het wel eens bezwaarlijk met zoo'n zware wasch nog zoo'n kleine peuter meê te nemen, maar vrouw Groothuis liet haar kind niet graag aan de zorg van de buren over.

Tegenwoordig was het anders — nu had zij gemak van Mina, die nooit wilde dat moeder alles alléén zou dragen. Zij was immers ook groot, gezond en sterk?

't Was dus voor de weduwe een kleine opoffering, haar kind reeds 's morgens negen uur het huis te zien uitgaan, maar ze schikte er zich in, meer denkend aan Mina's welzijn dan aan eigen levensgenot. Haar leven werd nu echter weêr eenzamer, net als toen Mina nog schoolging.

Mina voelde dat, hoewel moeder er met geen enkel woord over gesproken had. Maar ze had het gezien aan moeders oogen, die zoo weemoedig stonden, den eersten Maandagmorgen den besten dat zij om negen uur wegging.

Die goeie moeder! Zij mocht het toch wel waardeeren, dat deze zoo veel voor haar overhad. En moeder deed alles zoo zonder veel ophef, bijna zonder dat je 't merkte.

Ze moest voor moeder toch eens wat naaien, stilletjes, bij wijze van verrassing, dat zou ze toch wel aardig vinden.

Ze sprak er over met de naaister, die er geen be-

zwaar in had, als er maar niet te veel haast bij 't werk was.

Neen, als 't maar klaar was met moeders verjaardag.

Met zorg koos Mina de stalen uit, een frisch blauw katoentje, voor een lijf op 'n zwarten rok. Ongemerkt zou zij wel een maatlijf medebrengen, dan kon ze, als het eenmaal geknipt was, er telkens eens aan werken als ze er tijd voor had.

Mina vond het een heerlijke gedachte, moeder zoo eens echt te kunnen verrassen.

Op den morgen van den verjaardag vond moeder het nieuwe jak op de plaats waar den middag tevoren het andere, dat zij met het verkleeden had uitgetrokken, was neergehangen. De goede vrouw was één en al verbazing, en kreeg de tranen in de oogen.

Dat was toch wèl aardig van Mina!

Voor zij het aantrok bekeek zij het van alle kanten. Wat wàs het netjes genaaid!

Nu eens passen; 't zat keurig, 't was nergens te nauw of te wijd.

Met een stralend gezicht omarmde zij haar kind, en Mina voelde zich bijzonder gelukkig.

„Je moet rechter-op loopen, kind”, zei vrouw Groothuis eens, toen zij Mina door het tuintje zag aankomen, en het haar trof dat het meisje zoo voorover liep.

„Dat kan ik niet”, klaagde deze, „k heb den laat-

sten tijd altijd zoo pijn in m'n rug als ik een poosje heb zitten naaien."

„Waarom heb je me dat dan niet eerder gezegd?" klonk het een beetje bezorgd. Mina zag werkelijk bleek, en vrouw Groothuis verwonderde zich dat zij er nog in 't geheel niet op gelet had. Wel had het al gedurig haar aandacht getrokken dat Mina zoo krom liep, maar het kind groeide ook uit haar kracht. Zij was eigenlijk een half hoofd te lang voor haar leeftijd.

„Hoe lang heb je al last van pijn in je rug?"

„Dat weet ik niet zoo precies, Moeder, maar al een heele poos."

„Dan zullen we eens naar den dokter gaan", zei vrouw Groothuis beslist.

„k Zou niet weten waarvoor . . .", zei Mina met tegenzin.

„Als ik het dan maar weet, kindlief."

Vrouw Groothuis hield voet bij stuk, hoe Mina ook trachtte den dans te ontspringen.

„Zaterdagmiddag zullen we gaan."

En ze gingen, natuurlijk; moeder was baas in huis, al gaf ze Mina gaarne haar zin in onbelangrijke zaken. In dit geval wilde noch mocht ze toegeven, 't gold immers Mina's welzijn?

„Wel zoo", zei de dokter vriendelijk, „een kromme rug? 't Is goed dat je er bijtijds naar laat kijken, moedertje." En toen vaderlijk tot Mina: „Kom kind, maak je goed maar eens los . . ."

Verlegen deed Mina wat de dokter van haar verlangde. Ze dacht aan de plaat die op 't postkantoor hing van die moeder, die met haar jongetje bij den dokter kwam zou het erg met haar zijn?

Maar neen, dokter scheen nogal tevreden.

„k Zie geen verkeerde afwijkingen; de rug is recht, maar de spieren zijn wat slap, veel te slap voor zoo'n flinke meid. Ze zit toch niet te veel? Ze moet in de beweging zijn, werken werken is gezond”

„Ze gaat nu op 't naaien”

„Dat is niets gedaan voor haar, ze groeit te sterk, dat voorover zitten is slecht voor haar borst en slecht voor haar rug. Een licht dienstje voor haar zoeken, dat is beter.”

En de dokter stond op ten teeken, dat hij het consult als geëindigd beschouwde. Hij had het nog druk en er waren nog meer patiënten in de wachtkamer.

Mina haastte zich met het vastmaken van haar goed, en weldra waren ze weer op weg naar huis.

Beiden zwegen. Vrouw Groothuis keek Mina eens van ter zijde aan. Ze was 't niet gewoon dat het kind zoo stil was. Mina wendde het gelaat af; Moeder behoefde niet te weten, dat zij tranen in de oogen had.

Maar moeder had het al gezien.

„Is het een teleurstelling voor je, Mina?” vroeg ze zacht, en trok den langen, schralen, nog ongevormden kinderarm door haar korten, dikken arm.

„'k Had zoo graag naaister willen worden
'k begon al zoo lekker op te schieten”

„Ja, kind, dat is nu zoo maar wat zal je er aan doen?”

En vrouw Groothuis zweeg, ze zei maar niet dat ze het toch niet goed gevonden zou hebben, naaister te worden; zij wilde beslist dat Mina de huishouding zou leeren, grondig en flink.

„Nu, je hebt bij Kaatje Versluijs toch al héél wat geleerd, denk maar eens aan mijn mooie nieuwe jak, dat je, volgens Kaatje, heelemaal alléén genaaid en geknipt hebt, en dat keurig past”, begon vrouw Groothuis te troosten. „En als je nu wat ouder bent, en niet meer zoo sterk in de lengte groeit, dan kan je misschien wel wéér eens een paar jaar op 't naaien gaan Nu eerst eens een poosje dienen is werkelijk zoo slecht niet; de dokter ziet dat goed in. Je hebt dan veel meer beweging, en wat ook een voornaam punt is, als je niet te sterk ben, goed den kost. Iederen dag vleesch, denk je dàt eens even in.”

„'k Had zoo'n zin in 't naaien”, hield Mina mistroostig vol.

„'k Had er óók schik in, dat je zoo flink aanleerde; 't is voor mij in zekeren zin natuurlijk óók een heele teleurstelling. 'k Had altijd gedacht: nog één jaar, en dan kan Mina voor onze huishouding net naaien wat er noodig is”

„'k Zie best kans voor mezelf een katoenen jurk

te maken", zei Mina moedig. De teleurstelling harer moeder trof haar. Vreemd, dat zij altijd 't eerst dacht aan haar eigen verdriet, terwijl Moeder altijd 't eerst aan háár dacht.

Nu zij dat inzag keerden de rollen als vanzelf om, en begon zij haar moeder te troosten.

„'t Is toch gelukkig dat mijn rug nog niet scheef gegroeid is, hè moeder? Wat zou dát vreeselijk geweest zijn! De dokter heeft gezegd, 'k moest maar flink mijn best doen rechtop te loopen, en als ik moe was een poos rechtop op den grond gaan liggen. Maar dat kan ik toch bij Kaatje Versluijs niet doen! Daar is er geen eens ruimte voor!”

„Nee, maar daar mag je immers ook niet blijven. En als je nu voor halve dagen een dienstje zoekt, dan kun je 's middags thuis nog wat naaien en rusten.”

„Maar dan loop ik het middageten en daarmee het vleesch mis”, zei Mina gevat.

„Dat is zoo”, antwoordde vrouw Groothuis met een zucht. „We moeten er nog maar eens een nachtje op slapen, en zien hoe we de zaak zullen regelen....”

Allereerst werd den volgenden dag aan Kaatje Versluijs meêgedeeld, dat Mina den langsten tijd bij haar geweest was.

't Speet Kaatje erg. Mina had zoo'n aanleg voor 't naaien en zij begon nu juist meer hulp van haar te krijgen, maar natuurlijk, als ze niet langer mocht

van den dokter, dan was er niets aan te doen
 't Was te hopen dat Mina maar gauw weêr wat sterker zou worden. Zij had óók wel gemerkt dat Mina soms zoo akelig bleek kon worden, en zoo voorover zat, en dat zij dikwijls zulke donkere kringen onder de oogen had. Als ze nu maar een licht dienstje kon vinden

Ja, daar zou vrouw Groothuis alle moeite voor doen. Ze was genoeg bekend bij de rijke lui, dat hielp nogal. Bij het afgeven van de strijk- en mangelwasch, zou ze gedurig bij de groote meid maar eens informeeren of mevrouw soms niet een loopmeisje gebruiken kon. Zoo ja, dan zou ze zeggen dat zij een vlug en handig meisje had, dat zeker haar best zou doen, terwijl zij zelf er voor zou in staan dat het kind er altijd netjes uitzag.

's Avonds als Mina thuis kwam, was haar eerste vraag voortaan of moeder al een dienstje had.

Maar zoo gauw ging het niet. 't Was toen een andere tijd als tegenwoordig!

„Je moet denken, kind, het is nu half Juni, dus geen geschikte tijd. Let maar eens op: je zult niet slagen vóór Augustus. Nu zijn de goede diensten allemaal bezet. En ik wil weten waar ik je breng. Ik houd je tienmaal liever drie maanden thuis, dan dat ik je ergens zou verhuren tegen mijn zin.”

Met Kaatje Versluijs werd afgesproken, dat Mina tot half Juli op 't naaien zou blijven, dan waren ze

op den naaiwinkel door de ergste drukte heen, en zou Mina, als ze met Augustus in dienst ging, nog een dag of veertien hebben om haar eigen goed in orde te maken.

't Kwam precies uit zooals vrouw Groothuis voorspeld had. Eerst na een paar weken slaagde zij er in, een plaatsje voor Mina op te duiken, maar nu dan ook geheel naar haar zin.

Toen Mina het hoorde, sprong ze van plezier de kamer rond, uitroepend:

„Wezenlijk, Moeder, zal ik dáár mogen gaan dienen? Wat verrukkelijk!”

„Dat is te zeggen”, zei vrouw Groothuis, om het kind wat te bedaren, „de zaak is nog niet heelemaal beklonken. Mevrouw wil je natuurlijk zèlf eerst zien, en van den indruk, dien je maakt, zal nu verder alles afhangen. Vanavond om acht uur hopen we er heen te gaan.”

„Hebben ze een groot huishouden, Moeder?”

„Neen, 't is maar een heel klein huisgezin; juist iets voor jou: mijnheer en mevrouw en één meisje van een jaar of acht.”

„Dan zal ik het er ook niet te druk hebben”, was Mina's gevolgtrekking.

Vol moed ging het tweetal 's avonds op pad, maar toen Mina in de breede wit-marmeren gang kwam, begon haar hart bijna hoorbaar te kloppen, en toen ze daarna de mooi gemeubileerde en helder ver-

lichte huiskamer werden binnengelaten, werd Mina zoo verlegen, dat ze haar hoofd diep vóórover boog.

„Mevrouw aankijken, als je spreekt”, moest vrouw Groothuis zacht herinneren.

Gelukkig vergat Mina niet, met twee woorden te spreken, hoe zacht en bedeesd haar „ja, mevrouw” en „nee, mevrouw” ook klonk.

„Ik denk dat het wel gaan zal”, zei mevrouw na een oogenblik tot vrouw Groothuis. „Het kind is nu nog wat verlegen, maar dat zal wel wennen. Ze is groot en flink voor haar leeftijd, maar ziet er wat smalletjes uit. Is ze goed gezond?”

„Dat wèl, Mevrouw”, zei vrouw Groothuis min of meer aarzelend. Ze wilde de waarheid niet verbloemen, en tòch mevrouw niet afschrikken. „Alleen, ze is wat uit haar krachten gegroeid den laatsten tijd. Ze ging op 't naaien, maar klaagde gedurig over pijn in den rug; ook zat ze verschrikkelijk krom. Toen ben ik met haar naar den dokter gegaan, die mij aanraade een licht dienstje voor haar te zoeken. Loopend werk was beter voor haar dan dat aanhoudend zitten in een kleine warme kamer. Maar ze scheelt overigens niets, de dokter heeft haar nauwkeurig onderzocht, en hoesten doet ze nooit, daar kan mevrouw op aan.”

Mevrouw nam het meisje nog eens nauwkeurig op, terwijl vrouw Groothuis in spanning afwachtte welk antwoord er volgen zou.

„Druk heeft ze het hier niet, alleen, 't is natuurlijk

voortdurend dribbelen door 't huis en boodschappen doen”

„Dat is juist wat Mina hebben moet, geen zwaar werk, maar wèl veel beweging en buitenlucht”, pleitte de weduwe.

„Welnu, laten we het eens samen probeeren”, zei mevrouw vriendelijk.

Met een verlicht hart verlieten de weduwe Groot-huis en haar dochter het huis. Op straat gekomen zwegen beiden in 't eerst, tot Mina ten slotte opmerkte:

„Mevrouw was erg vriendelijk en zag er aardig uit. Wel een mensch om van te houden.”

„Nu, kind, dat hoop ik. Je kunt iemand niet goed dienen, als je niet van hem houdt. Maar kom daar tegenwoordig eens om Mevrouw en het dienst-personeel lijken dikwijls twee vijandige partijen in huis. Wat was dat vroeger anders!”

Mina kon over het verleden niet oordeelen. Ze was trouwens te veel met het heden vervuld om veel acht te slaan op wat Moeder zeide.

„Nu krijg ik het nog druk, Moeder. Twee nieuwe katoenen japonnen, en zes schorten, twee bonte en vier witte, die zal ik toch wel moeten hebben? Gelukkig dat ik zoo netjes in mijn ondergoed zit; daar heb ik niets aan te doen.”

„k Zal je helpen met naaien, hoor! Je hebt mij altijd zoo trouw geholpen met de wasch! Of zou ik het niet mooi genoeg doen naar je zin?”

„Hé, Moeder, praat u nu zóó niet! Gaan we morgenochtend het katoen koopen? Wat vindt u mooier, een frisch blauw bloemetje of een wit en zwart ruitje?”

„We kunnen eens zien als we de stof vóór ons hebben.”

Den volgenden dag werden dus eerst de noodige inkoop gedaan; 's middags begon Mina de schorten te knippen, zoodat moeder en dochter tegen den avond gezellig zaten te naaien. Vroolijk snorde de machine, en Mina praatte opgewekt, terwijl haar moeder de koffie inschonk.

„'k Zal je toch missen, kind”, zei vrouw Groothuis ineens.

Mina keek op. Daar had je het weêr, hetzelfde dat ze al zoo dikwijls gemerkt had. Zij zat vroolijk te praten, vol prettige gedachten over haar eersten dienst, zonder ook maar één oogenblik te denken aan Moeders eenzaamheid. En toch — moeder scheen zoo rustig door het leven te gaan. Hoe kwam zij aan zooveel levenskracht! Zij klaagde haar leed nooit tegen Mina, hoewel deze zoo nu en dan plotseling gewaar werd, dat er in het hart van moeder veel meer omging dan zij uitsprak.

„Vindt u het náár, dat ik een dienst heb gevonden?”

„Wel nee, ik ben er dankbaar voor, maar ik zal je toch natuurlijk erg missen. Het leven van een weduwe is toch al zoo eenzaam en eenzelvig.”

„'k Hoor u nooit klagen”

„Kind, dáárvoor geniet ik te veel onverdiende weldaden. 'k Heb niets te klagen. De Heere maakt het wèl in alles.”

Kijk, nu *voelde* Mina het ineens, waarom moeder zoo rustig door 't leven kon gaan.

Zij zocht haar kracht in het gebed, en vond troost in de verhooring er van.

III.

MINA'S EERSTE DIENST.

't Was Maandagmorgen vroeg. Nog even vóór zevenen.

Vrouw Groothuis stond in de deur van haar huisje, met haar hand boven de oogen.

Zij keek Mina na, die aan het einde van de stille straat nog duidelijk kenbaar was aan haar frisch katoenen japonnetje en het witte schort met galgen.

„'t Is toch een flinke meid voor haar leeftijd”, zei vrouw Groothuis met echt moederlijken trots bij zichzelf, toen zij weêr naar binnen ging en de deur achter zich sloot. „'k Dacht wel dat ze bij het hoekje nog eens om zou kijken. Ze hield zich goed, maar ze was toch wel een beetje zenuwachtig vanmorgen; zoo gehaast en prikkelbaar. 't Is ook een heel ding voor zoo'n kind. 'k Ben benieuwd hoe ze 't maken zal vandaag!”

De dag viel vrouw Groothuis lang.

Hoewel 't in haar bedoeling gelegen had, Mina

alleen voor de morgenuren te verhuren, bij voorbeeld van zevenen tot twaalven, was zij daarin niet geslaagd. Mevrouw Terhorst wilde haar beslist voor heele dagen hebben: van 's morgens zeven tot 's avonds zeven.

Nu, 't was misschien maar beter zoo. Mina had dan den vollen kost en dat was een voornaam ding.

't Nam echter niet weg, dat vrouw Groothuis het nu erg stil kreeg.

Toen de klok twaalf uur sloeg, en zij zich alléén aan de aardappelen zette, smaakte het haar niet half zoo goed als anders. 't Was zoo veel gezelliger met z'n tweeën te eten.

Nu zou Mina aan het brood zitten, samen met de keukenmeid. Ze zouden daar wel om vijf uur of half zes middageten.

„Wat Mina nu doen zou?” Dat vroeg ze zich wel honderdmaal af dien eersten dag.

Toen het 's avonds tegen zevenen liep, stond vrouw Groothuis weêr in de deur. Ze tuurde al maar naar het hoekje van de straat. Maar die was nu niet zoo stil en leeg als vanmorgen. Melkkarretjes en troepjes spelende kinderen beletten haar het vrije uitzicht.

Eindelijk — daar zag zij iets wits om den hoek van de straat.

Ja, dat was Mina. Zij stapte flink aan, en toen zij zoo dichtbij kwam, dat zij elkanders gezicht goed konden onderscheiden, knikte Mina haar moeder vriendelijk toe en lachte.

„'t Is zeker goed gegaan vandaag, dat kan ik wel aan je zien.”

„Best, hoor!” zei Mina zoo echt moedig. „De dag is mij niets lang gevallen.” En toen aan moeder denkend, die het zeker erg stil zou gehad hebben: „Maar u zeker wèl?”

„Nu, kind, 't was, eerlijk gezegd, saai, zoo'n eerste dag, zie je. Maar 't zal natuurlijk gauw genoeg wennen.”

„Ik heb 't heelemaal niet saai gehad, hoor! En zulk lekker eten! Wittebrood met kaas, en echt rundvleesch, Moeder! En ze stoven de groenten met enkel boter!”

En Mina smakte met de tong, alsof ze 't nòg proefde.

„Als je nu je fatsoen maar houdt met eten . . .”

„Mevrouw heeft dadelijk gezegd, dat ik zooveel mocht eten als ik wou . . .”

„Ja, dat is goed en wel, maar je moet toch je fatsoen houden, hoor!” hield vrouw Groothuis vol.

„Hè, wat is het toch heerlijk, Moeder, om zoo rijk te zijn, en altijd zoo lekker te kunnen eten en drinken, zulke mooie kleeren te dragen en zulke prachtige meubelen te hebben, en je dan maar te kunnen laten bedienen . . .”

„Ach, kind, wees nu als 't je belooft niet jaloersch, want dan zou het dienen je karakter meer schaden dan het je lichaam goed deed. Je zult heusch nog wel eens verder leeren kijken dan je neus lang is.”

Vrouw Groothuis vroeg niet verder hoe het kind

het gehad had: zij wilde haar niet uithooren. Telkens schoot Mina echter iets te binnen dat zij haar moeder vertellen wilde, en zoo was de avond om eer ze er erg in hadden.

Mina begon te geeuwen en in haar stoel te hangen.

„Kind, je moest maar naar bed gaan, je zult moe zijn, en morgen moet je weêr bijtijds op. Op jou leeftijd heb je véél slaap noodig, vooral als je den geheelen dag in de weêr bent geweest. Maar nu nog eens één ding: ik vind het heel goed en wèl, dat je mij zoo nu en dan iets uit je dienst vertelt, als je over al die dingen maar niet veel spreekt met je vriendinnen. Ieder is graag vrij in zijn eigen huis, en al doen de menschen niets wat een ander niet weten mag, daarom vindt toch niemand het prettig als al wat er bij hen gebeurt rondgebazuind wordt aan Jan en Alleman. Je moet leeren: hooren, zien en zwijgen.”

„Ja, Moeder.”

Mina sliep dadelijk in en droomde van mooie peluche tafelkleeden en prachtige stoelen met rood trijp en van allerlei lekker eten en drinken.

Toch werd ze den volgenden morgen al vroeg wakker. De angst zich te verslapen, was haar blijkbaar bijgebleven heel den nacht door.

Mina gewende verbazend gauw in haar nieuwe omgeving, en voelde er zich aardig op haar gemak.

Ze voldeed mevrouw heel goed. Telkens kreeg zij

er weêr een werkje bij, dat haar in 't eerst nog niet werd toevertrouwd.

Vrouw Groothuis gaf Mina gedurig goeden raad. Zij had immers zèlf ook gediend, en wist wel hoe „de rijke lui” het graag hadden.

„Je denkt er toch wel aan”, herinnerde ze dan, „om nooit aan het behang te grijpen, maar altijd aan den sleutel van de kastdeur? En je moet nooit over mevrouw of de jongejuffrouw spreken in de keuken, of je moest iets heel goeds over hen te zeggen hebben.”

Trouw volgde Mina al die raadgevingen op, 'tgeen mevrouw dikwijls bij zichzelf deed zeggen: „Ze komt uit een net gezin; 't is een zeer fatsoenlijk slag van menschen, dat kun je zoo aan àlles merken.”

Toen Mina alle bezigheden, die haar in 't eerst werden opgedragen, op haar duimpje wist en kon uitvoeren, moest ze voortaan mee helpen met klaarzetten voor de koffietafel.

„Let nu goed op”, zei mevrouw vriendelijk, „dan kun je het over een poosje heelemaal alleen doen.”

Netjes moest ze het fijne servet over de tafel heenspreiden, zóó dat het aan alle kanten precies even ver over de tafel heenhing. Dan moesten de fijn gebloemde bordjes rondgezet. Daarna kwam de broodbak op tafel, waar omheen ze dan allerlei heerlijkheden schikken moest op mooie schaaltes of in aardige potjes.

Mina kon soms niet laten even, met de tong te smakken als ze het jampotje of het schaaltje rookvleesch neerzette.

Als dan alles in de puntjes was, en de tafel er zoo aanlokkelijk mogelijk uitzag, zei mevrouw:

„Zie zoo, haal nu mijn pap maar.”

Eerst had ze héél verwonderd gekeken.

Die schrale pap, die ze gedurig door de keukenmeid zag klaarmaken, at mevrouw die zelf op?

Ja, zij moest het diepe bord met die onsmakelijk er uitzierende pap binnen brengen, voorzichtig, voetje voor voetje loopend, opdat er niets over den rand zou heenschieten, en voor mevrouw neerzetten.

In 't eerst had ze er nooit op gelet, maar nu viel dag aan dag haar oog er op, hoe mevrouws bordje van het servies altijd schoon bleef.

Daar moest ze toch het hare van hebben, en ze vroeg er Dirkje naar.

„Wel, wist je dat niet, mevrouw heeft zoo'n zwakke maag, ze kan bijna niets verdragen. Van al dat lekkere eten, dat er om twaalf uur en om vijf uur op tafel komt, mag mevrouw zelf bijna nooit iets hebben. 't Is bij haar altijd maar pap, en nog eens pap, en dan zulke pap! Als het nu nog heerlijke haverhout in zoete melk mocht zijn! Maar alles valt te zwaar. 'k Heb wel eens gehoord”, en de keukenmeid begon ineens heel zacht te praten, „dat mevrouw's moeder aan kanker in de maag gestorven is, en 't

zou mij niets verwonderen als zij — en ze wees met den houten lepel, die ze juist in de hand had, in de richting van de eetkamer — het op den duur ook kreeg.”

Mina was heelemaal onder den indruk van het zoeven gehoorde. En toen ze binnen moest komen om de koffietafel te helpen opruimen, keek ze mevrouw met heel andere oogen aan als voorheen.

Ze dacht aan haar moeders spreekwoord: „Elk hart kent zijn smart, en elk huis heeft zijn kruis”. Mevrouw zou zich toch óók wel eens ongerust maken met het oog op de toekomst. Wie weet hoe veel pijn en smart haar nog te wachten stond. Misschien wel een vreeselijk-gevaarlijke operatie! En dan die kwelling iederen dag weêr aan, van je altijd te moeten verloochenen, zelfs met het eenvoudigste eten en drinken. Nooit eens een sneedje brood, nooit een lekkere kop koffie! 't Was een pijniging, inderdaad.

't Leek wel of ze nu voor 't eerst zag hoe bleek en mager mevrouw was, en voortaan moest ze telkens als mevrouw haar wat aangaf of wat aanwees kijken naar die lange, dunne, witte vingers en die magere polsen, met die groote knokkels. Wat hielp het of je daar al een gouden armband omheen kon hangen?

„Nu je mee gaat helpen dekken en tafeldienen”, zei mevrouw ineens, zoodat Mina opschrok uit haar gedachten van medelijden, „moest je eigenlijk je haar gaan opsteken.”

Zonder een woord te zeggen, keek Mina mevrouw

aan om te zien of ze schertste dan wel in ernst sprak.

„Ja, ik meen het heusch”, zei mevrouw als antwoord op haar ongeloovigen blik.

„Ik ben nog zoo jong, ze zullen me uitlachen.”

„Geen nood, je bent er flink genoeg voor; 't zal je goed staan.”

Tot nog toe droeg Mina het haar in een vlecht, een mooie, dikke vlecht, waar ze trotsch op was. Met zoo'n vlecht geleek je ook meer op een gewoon burgermeisje dan op een dienstmeisje. Mina droeg haar hartje nogal hoog, ze beteekende graag wat in de wereld. Ze besepte nog niet dat men in elken kring en in elken stand wat beteekenen kan, als men de opgelegde plichten maar trouw en met ijver volbrengt.

's Avonds had Mina 't er met haar moeder over. Ze hoopte heimelijk dat deze als zijzelve tegenweringen zou maken. 't Viel haar geducht tegen, dat vrouw Groothuis zoo heel gewoon zei:

„Dan moet je 't morgenochtend maar eens probeeren.”

„Morgenochtend al?” klonk het half onwillig.

„Zeker, waarom niet? Als mevrouw het nu wil.... het heeft mij al genoeg verbaasd, dat mevrouw het niet dadelijk eischte toen je je verhuurde.”

Mina was gelukkig juist in een stemming om mevrouw plezier te willen doen, en daarom gaf zij gereedelijk toe. Anders had die haar-opstekerij wel eens aanleiding kunnen geven tot eenig ongenoegen.

Besloten toe te geven, stapte Mina dadelijk van het onderwerp af, en vertelde wat zij van de keukenmeid gehoord had.

„Stel u voor, Moeder, u hebt natuurlijk nooit wat anders vóór u als tarwebrood met margarine, maar als u nu toch eens iederen dag de fijnste broodjes, de lekkerste boterhammenworst, of zalm en sardientjes in busjes vlak voor u hadt staan, en u mocht er niets van proeven.... 't alleen ruiken en zien.... zou u 't niet verschrikkelijk vinden? Zou u het kunnen uitstaan?”

„Niet gemakkelijk, hoor! Je ziet dus, dat je met geld alleen nog niet alles hebt.”

„Altijd dadelijk die toepassing bij moeder!” dacht Mina, maar ze hield haar gedachten voor zich.

„'t Levenslot is heusch nogal gelijkelijk verdeeld, al denken de menschen wel eens van niet. De een heeft geen geld om het te betalen, de ander geen maag om het te gebruiken. 'k Vind het laatste nog het ergste, jij niet?”

„Ik ook.” En Mina keek met welgevallen toe, hoe haar moeder met graagte de dikke sneden tarwebrood met een dun schrapje margarine er op, één voor één verorberde.

„'k Wou dat ik mevrouw zoo eens zag eten”, zei ze hartelijk en met gevoel.

Den volgenden morgen ging Mina de deur uit met opgestoken haar. Onwillekeurig hield ze er haar hoofd

naar: stijf en onbeweeglijk. Wat was het een zwaar gevoel, al dat haar op je achterhoofd. Ze verbeeldde zich dat de menschen op straat haar aankeken, en dat iedereen zag dat ze opgestoken haar had!

Dirkje knikte goedkeurend toen ze 't zag, en mevrouw toonde zich bijzonder tevreden.

„'t Staat je goed, je hebt mooi haar”, zei ze vriendelijk, en Mina was blij dat ze zonder koppigheid gehoorzaamd had.

's Maandagsmorgens moest Mina altijd de beste kleeven van Edith netjes oppakken.

Eens stond mevrouw toe te kijken of het goed wel netjes glad gestreken in de kast werd gelegd.

„Edith draagt nooit anders als van die gewone matrozenpakjes en een baret”, waagde Mina heel bescheiden aan te merken. „Vindt u een licht blauw jurkje met witte kant en een wit strooien hoed niet mooier?”

„Voor andere kinderen wèl”, zei mevrouw op ietwat droevigen toon, „maar voor mijn dochtertje niet. Ze heeft zulk vuurrood haar, dat niets haar goed staat. Hoe minder in 't oog loopend ze gekleed gaat, hoe beter”

Mina had er nooit aan gedacht dat dit de reden was, waarom Edith altijd zoo „gewoon” gekleed ging. Maar ineens begreep zij het ten volle, en het speet haar dat ze die opmerking gemaakt had.

Wat was mevrouw toch altijd zacht en vriendelijk! Had ze haar niet barsch het zwijgen kunnen opleggen over haar ongepast optreden?

Mijnheer en mevrouw, die geen van beiden rood waren, moesten het wèl onaangenaam vinden dat Edith zoo rood was. Wat een ergernis voor hen, als ze de straatjongens achter haar aan hoorden roepen: „rooie, leelijke rooie!”

Nog nooit had ze er aan gedacht, dat mooie kleeren je ook wel eens niet staan kunnen! Tot nog toe had zij altijd gemeend, dat als je maar geld hadt, je dan eigenlijk àlles hadt. Maar nu in haar dienst bij rijke menschen, werd ze langzamerhand gewaar, dat dit heelemaal het geval niet was. En ze stelde zich Edith voor met een lichtblauw jurkje aan en een grooten wit-strooien hoed op, maar ze moest toegeven dat het heel leelijk zou staan bij dat hël-roode haar en dat gezichtje vol zomersproeten. Mevrouw Terhorst had gelijk.

's Avonds besprak ze zulk soort van dingen altijd met haar moeder. Maar deze scheen al die dingen al lang ingezien te hebben, en antwoordde heel gewoon:

„Ja, dat zie je, schoonheid en gezondheid zijn niet voor geld te koop; anders zou Edith mooier haar hebben en mevrouw een betere maag. Geld kan niet àlles geven.”

„Neen, dat is zoo, maar 't is toch wel prettig als

je 't hebt, dan kan je veel weggeven en goed doen", zei Mina, die nu op dat voorrecht het licht eens wilde laten vallen.

„Ja, maar geld geven is betrekkelijk o, zoo gemakkelijk. Wij, die het niet hebben, kunnen ons zèlf geven, en dat zegt heel wat meer. Nergens is de bereidvaardigheid tot helpen zóo groot als in de armere stadswijken.”

En zoo praatte haar moeder dan door. Jaren later herinnerde Mina zich dikwijls nog gedeelten van dergelijke gesprekken, die haar een kijk op 't leven gaven, en groot nut deden.

Haar verhouding tot mevrouw Terhorst was in vele opzichten veranderd sinds zij er diende.

In 't eerst had ze mevrouw naar de oogen gekeken, en voor haar gevlogen, alleen omdat ze zoo verbazend tegen zoo'n rijke dame opzag. En in haar hart benijdde zij de menschen, die zich maar konden laten bedienen.

En nu — ze had nooit gedacht dat zoo iets mogelijk zou kunnen zijn — nu trachtte ze mevrouws wenschen altijd te voorkomen, eigenlijk omdat ze medelijden met haar had.

Het wàs prettig en 't bleef prettig als je je maar kon laten bedienen, maar was het geen grooter voorrecht als je altijd zoo gezond en sterk was, dat je maar klaar kondt staan voor een ander, die de noodige krachten tot werken miste?

Bij gelegenheid van mijnheers verjaardag zou er een kleine avondpartij gegeven worden.

Mina moest aan haar moeder vragen of ze dien avond tot elf uur mocht blijven, maar of vrouw Groothuis Mina dan kon komen afhalen, omdat ze alleen zoo laat niet meer over straat kon.

Vrouw Groothuis wilde dat voor een keer wel eens schikken.

Mina moest er natuurlijk uitzien of ze door een ringetje gehaald was.

En verbeeld-je, mevrouw had een keurig mutsje voor haar gekocht, dat ze op moest hebben als ze opendeed en bediende. Ze vond zichzelf nu heelemaal volwassen, en telkens als ze langs den kapstokspiegel in de gang kwam, moest ze even naar zichzelf kijken en glimlachen.

Ze deed alles precies zooals het haar gezegd was. Het rond dienen van de ververschingen ging haar even handig af als het opendoen en als 't aannemen van hoeden en mantels.

Als ze steelsgewijze eens naar mevrouw keek, om te zien of deze tevreden was over haar, kreeg ze een goedkeurend en bemoedigend knikje. Voor alles wat de gasten aangeboden werd, moest mevrouw echter zèlf bedanken. Ze moest zich vergenoegen met een glas Victoriawater en een Haagsch beschuitje.

Toch scheen mevrouw heel opgewekt. Het deed Mina goed, dat te zien. Alles rondom haar maakte

zoo'n prettigen indruk! De kamers waren prachtig verlicht, want alle vijf de gaspitten van de kroon brandden helder. In de hoeken van de kamers zag men bloemen en planten, en de gasten spraken druk en levendig, en hadden blijkbaar veel genoeg. Gedurig werd er mooi piano gespeeld en gezongen.

Tot een uur of tien hield mevrouw zich goed, lachte zij vroolijk en had voor ieder een woordje. Maar toen het wat later begon te worden nam de vermoeidheid des lichaams de overhand boven de opgewektheid van geest.

Ongemerkt trachtte zij zich met de hand een steuntje te geven in haar rug, die pijn begon te doen. Ze voelde zich zwaar in het hoofd, werd doodelijk bleek en had moeite om nu en dan een woord te spreken. Onwillekeurig keek ze af en toe naar de pendule, met het heimelijk verlangen dat de gasten nu maar zouden heengaan.

Gelukkig dat mijnheer Terhorst er niets van merkte; 't zou zijn genoeg bepaald vergald hebben. Maar nu wist hij, als een spraakzaam en vroolijk gastheer, den toon van de gesprekken levendig te houden, en er gedurig eens een grap of aardigheid door heen te werpen, zoodat ieder bij het heengaan oprecht kon getuigen, veel genoeg gehad te hebben.

Den volgenden morgen verscheen mevrouw niet aan 't ontbijt; ze had barstende hoofdpijn en moest

in bed blijven. Ze probeerde evenwel tegen twaalf uur op te staan en beneden te komen om mijnheer genoeg te doen.

„Wel vrouw, wat spijt me dat, dat je zoo'n avondje moet betalen met een dag hoofdpijn”, zei haar man verdrietig, toen hij thuis kwam.

„'k Dacht dat het je zou meê vallen dat ik beneden was”, antwoordde mevrouw met een poging om opgewekt te schijnen.

„Dat doet het ook, maar 'k zie wel aan je gezicht hoe je je voelt.”

Mina hoorde het gesprek aan, daar zij juist nog een en ander in de kamer te doen had. Het gaf haar stof tot nadenken.

Zij was gisterenavond òók druk in de weer geweest en had op haar manier veel zorg gehad, opdat alles goed van stapel zou loopen. Daarenboven was ze laat naar bed gegaan, wel een paar uur later dan gewoonlijk, en tòch was ze van morgen even frisch als een hoentje uit bed gestapt, en even dapper als anders aan haar dagtaak begonnen.

Vroeger, als kind, had ze wel eens ergens op de stoep staan luisteren als er mooi gezongen en piano gespeeld werd. Dan had ze die heeren en dames benijd, die zich daar zoo in die mooi verlichte kamers mochten vermaken.

Nu zag ze dat het toch álles geen goud is, wat er blinkt, en dat er ook bij rijke menschen dikwijls veel ontbreekt

om waarlijk gelukkig genoemd te kunnen worden.

Ze had behoefte, mevrouw goed te verzorgen, en haar op allerlei manier deelneming te betoonen. Ze liep zoo zacht mogelijk, op haar teenen, en deed de deur onhoorbaar open en dicht.

Geduldig hield ze het bord vast, toen mevrouw in een laag stoeltje gezeten, probeerde of ze haar pap ook kon opeten.

„Wat ben u toch zwak”, zei ze vol gevoel.

„Ja, kind, als ik jou zoo rond en blozend voor me zie, den geheelen dag loopend zonder dat je er moe van schijnt te worden, dan benijd ik je wel eens. Maar dat is niet goed van me, ook misgun ik je je krachten niet, hoor! Ik ben blij dat je hier zoo best bekomen bent, en dat je zoo flink wordt. Je loopt ook zoo goed rechttop tegenwoordig! Wat mezelf betreft, ach, ieder mensch heeft zijn kruis op aarde, en dat zwakke lichaam, dat is nu *mijn* kruis. Als ik dat niet had, zou ik te véél geluk hebben. Altijd en enkel zonneshijn is niet goed voor een mensch, daar kan hij niet in groeien, en vooral geestelijk niet in bloeien. Het is dus goed, zoo als het is, God maakt geen fout. Ik ben niet half dankbaar genoeg voor al wat ik dagelijks geniet.”

Mina antwoordde niet veel. Ze moest mevrouw bewonderen, dat ze nooit klaagde en altijd haar best deed zoo opgewekt en aardig mogelijk te zijn voor al haar huisgenooten.

Had ze goed gehoord? Had mevrouw niet gezegd dat zij háár soms benijdde?

Stel je voor, een rijke dame die een arm dienstmeisje benijdt; en — reden heeft dat te doen.

Vroeger zou ze zoo iets voor onmogelijk gehouden hebben, maar haar kijk op het leven werd van week tot week helderder, en zij geloofde, neen, zij wist reeds, dat iets dergelijks mogelijk en verklaarbaar was.

IV.

GROOTE VERANDERINGEN.

Als het ons goed gaat in de wereld, dan zouden we maar liefst hebben, dat alles bleef gaan zooals het ging.

Mina was nu al drie jaar in haar dienst. Ze was sterk en gezond geworden en had een goed leventje. De middaguren besteedde ze tegenwoordig aan naaien en verstellen, waaraan mevrouw ze met kennis van zaken kon voorthelpen.

Wat begeerde ze dus nog meer? Ieder jaar had ze opslag gekregen, zoodat ze er een spaarbankboekje op na kon houden, waarop een langzaam maar zeker stijgend bedrag.

Ze haakte naar geen verandering en was dus vast van plan zoo lang in dezen dienst te blijven als mevrouw haar gebruiken kon.

Maar — er gebeurde iets waar Mina zelfs in verre gedachten nooit op gerekend had.

„'k Moet je eens iets nieuws vertellen, Mina”, zei mevrouw op zekeren morgen.

„Als het maar goed nieuws is, Mevrouw?” vroeg Mina lachend.

„Voor mij in ieder geval wèl, voor jou dat zal er nog van afhangen We gaan hier vandaan. Met Mei gaan we verhuizen.”

„Maar, Mevrouw, dat is voor mij heel slecht nieuws!”

„Kind, je wordt er bleek van, vind je het zoo náár?”

„Natuurlijk, Mevrouw”, en Mina keerde zich haastig om, om wat weg te zetten in de kast. Ze zou niet graag willen dat mevrouw zag dat de tranen haar in de oogen schoten.

„Voor jou nog geen reden om ons te gaan verlaten. Als je moeder het goedvindt, dan nemen we je meê.”

„Waar gaat u naar toe?”

„Naar Zeist of naar Driebergen. Dat zal er van afhangen, waar we het beste een huis kunnen huren en waar voor Edith de meest-geschikte scholen zijn. Ik voor mij vind het heerlijk, — en mevrouws oogen straalden van blijdschap — het is een mooie, gezonde streek, en mijn man is uit al die overstelpende kantoor-drukke weg. Omdat ik altijd zoo sukkel, is hij van plan zich voortaan geheel aan zijn gezin te wijden. 'k Zal dus, al is Edith naar school, nooit meer alleen behoeven te wandelen Maar 'k zou jou graag medenemen; Dirkje gaat ook meê. Wat denk je er van?”

„Moeder zal 't niet willen hebben, dat weet ik zeker”, zei Mina beslist.

„Nu, 'k hoop van wèl; je ben nu al zoo lang bij ons....”

„O, ik zou wel eens graag wat meer van de wereld zien”, zei Mina luchthartig. „'k Zal Moeder vragen of ik meê mag.”

„Zou je dat dan werkelijk willen?” vroeg vrouw Groothuis 's avonds teleurgesteld aan haar dochter. „Zou je dan mij, als weduwe, maar kalm hier alleen achterlaten? Heb je dan nog meer op met die vreemde menschen dan met je eigen moeder?”

Mina bleef eerst beschaamd een antwoord schuldig, maar verdedigde zich toen:

„Ach, 't is natuurlijk een beste dienst, zooals er niet veel te vinden zijn, en daarenboven een goede huur. Mevrouw is zwak, kan niet zonder goede hulp, en is, al zeg ik het zelf, nogal erg op me gesteld.... Mevrouw zou 't natuurlijk graag willen dat ik mede ging....”

„Ja, maar ik heb het nu niet over mevrouw, ik heb het over jou. Zou jij mij maar kalm hier alleen achterlaten?”

„Nu — alléén....”

„Ja, spier-alléén. Je weet, veel vrienden of kennissen houd ik er niet op na. Jij bent m'n één en m'n àl. En dan zou jij zoo'n eind weg trekken.... nu, kind, je moet het zèlf weten, maar met mijn goedkeuring zal het nooit gebeuren.”

„En?” vroeg mevrouw Terhorst den volgenden

morgen nieuwsgierig, want er hing voor haar véél af van 't besluit van vrouw Groothuis.

„O”, zei Mina ontwijkend, „we hebben er gisterenavond lang en breed over gesproken. Moeder wil mij volstrekt niet *verbieden* mede te gaan, maar haar goedkeuring zou ze er toch nooit aan geven. Moeder zegt, dat ik alles ben wat zij op de wereld bezit, en dat het haar pijn zou doen, als ik haar zoo gemakkelijk alleen zou achterlaten....”

„Dan moet je 't ook niet doen, Mina”, zei mevrouw Terhorst met groote overwinning op zichzelf. Ze had Mina zoo gráág mede genomen, maar ze kon zich het geval zoo goed indenken voor vrouw Groothuis. Een weduwe met maar ééne dochter, maar één kind in 't geheel.... wat was natuurlijker dan dat ze Mina bij zich wilde houden?

„Ach, ik houd er wel van, wat meer van de wereld te zien. Je doet nog eens wat ondervinding op, vind ik. Me dunkt, moeder zou er best aan wennen. Moeder vond het in 't eerst ook vervelend, dat ik heele dagen 't huis uitging, maar 'k hoor er moeder nooit meer over klagen.”

„Neen, maar dàt is toch wat anders, beste kind. Iederen morgen als je weggaat, verheugt je moeder zich al op den avond. Dat kan ik mij levendig voorstellen; zoo is een moeder nu eenmaal. 'k Zou niets liever willen dan je meenemen, dat begrijp je zelf wel, maar 'k zou niet graag hebben dat je het deedt tegen

den zin van je moeder. Als zij je niet beslist aanraadt mede te gaan, dan moet je het niet doen. Je kunt hier in de stad overal terecht, en je zult best een goeden dienst weêr krijgen. Vergeet nooit dat je moeder weduwe is, en dus toch al zoo'n eenzaam leven heeft."

't Viel Mina inderdaad tegen, dat mevrouw zoo redeneerde. Hoe veel liever zou ze gezien hebben dat deze er op aangedrongen had dat zij meê zou gaan, en haar beloofd had zêlf wel eens te zullen komen praten met moeder, om deze zoo mogelijk voor het plan te winnen.

Maar neen — niets van dat alles. Mevrouw dacht méér aan haar moeder dan aan haar eigen gemak....

Ontstemd kwam Mina 's avonds thuis. Vrouw Groothuis zag het al aan haar gezicht, dat haar muts verkeerd stond, maar was zoo wijs te zwijgen.

Mina hoopte gedurig, dat moeder er weêr over beginnen zou, maar toen dat niet gebeurde, kon zij zich niet meer in houden en begon er zêlf over.

„U zegt altijd zoo dat u mijn welzijn op 't oog hebt met alles; vindt u het dan zelf goed voor me, zoo'n besten dienst te verlaten?"

„Als hier gisteren een andere mevrouw was gekomen, die je twintig gulden meer huur had beloofd, dan zou ik gezegd hebben: kind, blijf waar je bent, je hebt het er goed. Maar dit is een ander geval: Mevrouw gaat de stad uit, en nu is het de vraag moet je bij je moeder blijven, die niets heeft als jou,

òf moet je met mevrouw meê, die best een ander dienstmeisje kan krijgen? En dan geloof ik niet, dat ik mezelf heelemaal behoef weg te cijferen. Je kunt hier best weêr een anderen goeden dienst krijgen, en dan blijven wij bij elkander. Daarenboven — je bent nu ruim zeventien jaar, dus juist op een leeftijd waarop ik je niet graag uit het oog verlies. Ik weet dat mevrouw Terhorst goed voor je is, maar of zij in een vreemde plaats in staat is om bijvoorbeeld goed na te gaan met wie je omgaat en waar je je vrije avonden doorbrengt, dat is nog een tweede vraag. Geloof maar dat ik je nergens beter vertrouwd dan onder mijn eigen oogen. Maar je beslist tegen je zin hier houden, dat wil ik ook niet. Je mag zèlf beslissen, nu je eenmaal goed weet hoe ik er over denk.”

Zie je, dat was nu het vervelendste van alles. Mina kreeg van haar moeder in zekeren zin de vrijheid te doen wat zij wilde, en tòch durfde zij van die vrijheid geen gebruik maken. Al sprak ze tegen, ze voelde dat moeder gelijk had. En toch kwam haar jonge hart in opstand bij de gedachte, haar heele leven dicht bij haar moeder te moeten blijven. Was dit nu geen prachtige gelegenheid om eens wat meer van de wereld te zien? Maar zou ze er vrede bij hebben, als ze eenmaal goed en wel in Zeist of Driebergen zat, en dan denken moest aan moeder, die geheel alleen was gebleven in haar kleine huisje? Wat waarde zou het leven voor haar hebben zonder haar kind?

Mina bekeek de zaak van alle kanten, en kon er niet van in slaap komen. Tot ze op eenmaal het kloeke besluit nam mevrouw te zeggen, dat ze het beter vond bij moeder te blijven.

's Morgens voor ze de deur uitging zei ze hartelijk:

„Nu, Moeder, eerlijk gezegd lokte het mij wel aan mee te gaan, maar ik kan het toch niet over m'n hart verkrijgen u te verlaten. 'k Zal mevrouw dus zeggen dat ik niet meê ga.”

„Dank je, kind, dank je”, was al wat vrouw Groot-huis zei, terwijl zij Mina hartelijk goeden dag kuste.

„Ik zal dan maar zien in Zeist of Driebergen een tweede meisje te krijgen”, zei Mevrouw gelaten. „'k Kan je moeder geen ongelijk geven, hoewel ik je graag had meêgenomen. Maar nu een ander voorstel: je wilt me toch wel helpen met overhuizen, en dan bijvoorbeeld nog een dag of veertien blijven nadat alles op orde is? Je begrijpt, ik ontvang zoo'n nieuw meisje graag in een geordende huishouding.”

„Graag, Mevrouw”, zei Mina, en ze kreeg een kleur van genoegen bij de gedachte dan tòch eens wat van de wereld te zien, „en dat zal moeder zeker goed vinden. Zij wil mij wel eens veertien dagen of drie weken missen, maar niet voorgoed, ziet u.”

Vrouw Groothuis vond het voorstel dadelijk best.

„Weet je wat, kind”, zei ze, „dan moet je vóór Augustus maar niet naar een anderen dienst uitzien. We kunnen dan een prettigen zomer hebben en jij

krijgt zodoende een week of zes vacantie. Dat is na die verhuisdrukte wel eens goed voor je, want dat zal je nog niet meevallen, hoor! Je wordt van niets zoo moe als van al dien rommel.”

Dat ondervond Mina inderdaad.

Dirkje en zij sleepten zich 's avonds met moeite voort, en als ze 's morgens opstonden gevoelden ze zich nog loom en mat.

En nu moesten de ergste dagen nog komen!

Overmorgen, als al het goed weg was, zouden ze allen tegelijk vertrekken.

Mijnheer en mevrouw en Edith gingen dan een paar dagen in Zeist in een hôtek, maar Dirkje en Mina zouden dadelijk in het nieuwe huis op een veldbed blijven slapen.

Het afscheid van moeder kostte Mina meer dan zij gedacht had. En nu was het nog maar een weggaan voor een week of drie!

„Dag, Moeder! 'k Zal u eens gauw een prentbriefkaart sturen, hoor! Dan kunt u zien waar ik zit!”

„Goed, hoor! Dag kind! Voorzichtig aan maar in 't station!”

„Moeder huilde. Nu, ze blijft ook akelig alleen achter,” dacht Mina. „'k Ben nu toch maar blij dat ik niet voor goed wegga. Vandaag over drie weken ben ik bij leven en welzijn al weer thuis.”

En Mina stapte vlug door om vooral niet te laat aan het station te komen.

Die drie weken vlogen om.

In 't eerst was het zoo druk, dat ze bijna geen tijd of gelegenheid hadden om te eten of te drinken. Maar langzamerhand was er een klein beetje orde gekomen in al dien hopeloozen rommel, en kamer na kamer kwam klaar.

Toen de verhuizers weg waren moest elk vertrek een extra-beurt hebben: alles werd gewreven en de kasten nog eens nagezien. Maar toen kwam er ook een groot gevoel van rust over allen en alles. Mevrouw vond dat de meisjes er vermoeid uitzagen; ze hadden ook zoo hun best gedaan!

„Nu zullen we een paar dagen vroeg eten”, had mevrouw vriendelijk gezegd, „bijvoorbeeld om één uur, en dan mogen jelui samen, als de vaten gewasschen zijn, de bosschen eens in! Je kunt dan wegblijven totdat de honger je naar huis drijft. Ik zal dan met behulp van Edith om zes uur wel voor 't brood zorgen. Je zult je boterham dan klaar vinden als je terugkomt.”

Dankbaar werd dit voorstel aangenomen.

Dirkje en Mina dwaalden rond in die prachtige, hun geheel vreemde omgeving, en genoten volop.

Zoo kwam het dat Mina, niettegenstaande zij maar drie weken weg was geweest en met verhuizen flink geholpen had, toch nog heel wat van Zeist en omstreken had gezien.

En nu zat ze weêr in 't spoor, op weg naar huis.

Ze verlangde naar haar moeder. Wat had ze veel te vertellen. Ze had natuurlijk wel gedurig een mooie, gekleurde ansicht gestuurd, maar toch maar één keer een langen brief kunnen schrijven.

Ze zou dus al wat ze ondervonden en gezien had uitvoerig moeten vertellen.

En wat had ze al niet ondervonden!

Reeds van den dag van haar vertrek af aan!

Verbeeld je, toen ze in Utrecht aan 't station kwamen, had mijnheer voorgesteld voor 't gemak maar een auto te nemen om naar Zeist te gaan. Ze konden dan zonder veel moeite hun bagage bij zich houden. Een oogenblik had Mina gearzeld, om in dat tuffende, stampende rijtuig te stappen, maar daar mijnheer en mevrouw, Edith en zelfs Dirkje er zoo gerust schenen in te stappen, was zij ook maar gevolgd. Ze kon toch slecht alleen aan 't Utrechtsche station blijven staan!

Nu, ze had er geen spijt van. Wat ging dat heerlijk! Zoo zacht of je op vilten pantoffels liep, en zoo snel dat je een gekriebel voelde in je lijf, net alsof je hoog aan 't schommelen was.

Ieder, die het getoeter hoorde van de aanrollende auto, zocht een goed heenkomen. Ze moest lachen om de haast en den angst van de voorbijgangers, en toch deden zij zelf net zoo, als zij op straat liepen en er een auto aankwam.

Mina glimlachte onwillekeurig toen zij er aan dacht.

Ze zat nu alleen in een coupé, en werd dus door niemand in haar overpeinzingen gestoord.

De telegraaflijnen dansten voor haar oogen op en neer, de groene landerijen draaiden haar cirkelvormig voorbij. Zij zag het nauwelijks, en dacht maar aan 'tgeen zij allemaal genoten had.

Zij stond eens op, rekte zich uit, en ging aan den overkant van de bank zitten. Toen trok zij aan een zwart koordje, dat zij om haar hals had, een klein zilveren horloge uit haar japon. Dat ging ze zitten bewonderen. Wat zou moeder wel zeggen? Zij een horloge! En zoo'n mooi!

Mevrouw had het haar den avond tevoren gegeven. Mina wist niet wat haar overkomen was.

Mevrouw had haar gebeld en zij was binnengekomen. Er stond een klein zwart étui midden op tafel.

„Nu moet ik je eens even rustig spreken, Mina. Kijk eens, wat ik hier heb.”

Mevrouw drukte op een knopje en het doosje sprong open. Mina zag een lief, klein zilveren horlogetje.

„Je hebt drie jaar lang zoo je best gedaan, en nu met de verhuizing ook weêr, dat ik je graag een afscheidscadeautje wilde geven. Wat zeg je er van?”

„O, Mevrouw, dat is veel te mooi voor mij! Prachtig, en wat een mooi wijzerplaatje, en gouden wijzertjes! Een zilveren horloge, daar heb ik zelfs nog nooit van gedroomd! Wat zal moeder wel zeggen!”

Mevrouw nam het horloge uit het étui en deed het

van achteren open, zoodat je het uurwerk kon zien.

„Kijk”, zei ze, „pas op, niet er over ademen, dan roest het, in zoo'n uurwerk kan de hulp van het kleinste radertje niet gemist worden. Als er iets hapert, dan staat het horloge stil en loopt alles in de war. Zoo lang je bij me in dienst geweest bent, heb ik je in gedachten altijd vergeleken bij zoo'n klein raadje uit een horloge. 'k Had al verscheidene van die meisjes van een jaar of veertien in m'n dienst gehad, van die hitjes, maar ze deden nooit hun best. Altijd mankeerde er wat aan hun werk, en dat maakte mij, met m'n zwak gestel, dan soms zoo verdrietig. Maar toen kwam jij, en je trachtte alles te doen zooals ik het graag had, en alles marcheerde vanzelf. Kind, ik was je soms in m'n hart zoo dankbaar....”

Mina kreeg de tranen in haar oogen.

„....Gedurende die drie jaren heb je bepaald mijn leven veraangenaamd, en daarom wil ik je dit uurwerk geven als een herinnering aan je verblijf bij ons. Hier heb ik er een koordje voor, doe het nu maar met-één om.”

Mina was haast niet instaat geweest om te bedanken. Maar mevrouw zou wel begrepen hebben dat zij er blij meê was. Ze zou in ieder geval nog eens een brief schrijven om te bedanken. Telkens moest ze denken aan wat mevrouw gezegd had. Ze had in dat huisgezinslechts een ondergeschikte plaats bekleed, en toch was zij onmisbaar geweest! Wat kwam dat

haar wonderlijk voor, en tòch begreep zij het. 't Was juist zooals moeder altijd gezegd had

Ze schrok op, een schelle fluit, een hevige bons, en de trein stond stil.

Hè, was ze nu al waar ze wezen moest?

Ze keek uit het raampje, wachtend tot het portier geopend zou worden. Zou moeder aan 't station zijn? Ze zag niemand.

Een klein beetje teleurgesteld sprong ze op het perron.

Misschien bij den uitgang

Neen, moeder was er niet.

V.

DROEVE THUISKOMST.

Met haastige schreden ging Mina de straat over. Moeder zou stellig in de deur staan Neen, de deur was dicht; wat vreemd. Zou haar briefkaart niet meer op tijd zijn aangekomen?

Mina ging het tuintje in, en gluurde tusschen de geraniums door daar zat moeder in den grooten rieten stoel, maar wat zag ze er betrokken uit, en waarom had ze dien grooten wollen doek om? Het was toch niet koud!

Mina vloog naar binnen, en omhelsde haar moeder.

„Dag Moeder, lieve Moeder! Maar wat scheelt u, bent u ziek?”

„Dag, kind! 'k Ben blij dat ik je weer zie. Ja, 'k ben niet goed; 'k begrijp niet wat ik scheel. 'k Ben uit bed gekomen, omdat jij thuis kwam, omdat ik 't zoo akelig voor je vond, maar anders was ik in bed gebleven, 'k geloof dat ik de koorts heb. En gisterenavond was ik toch nog zoo frisch als 't maar hoefde. . . .”

Mina deed haar goed af, en ging dicht bij moeder

zitten, nam haar hand tusschen beide haar handen in, op haar schoot

„Wat bent u koud! De dokter moet komen!”

„Ach, laten we het nog maar eens afwachten tot vanmiddag, misschien knap ik wel wat op Vertel eens hoe je het gehad hebt?”

Mina, die door deze onaangename thuiskomst totaal terneergeslagen was, had moeite om aan den slag te komen. Maar ze begon toch, ze vertelde natuurlijk van den autorit, van de mooie bosschen, hoe het huis er uitzag en toen haalde ze haar horloge te voorschijn.

Wat was vrouw Groothuis verbaasd! Wat vond ze het mooi, en hoe aardig van mevrouw!

„k Heb het nooit zoo ver gestuurd in de wereld dat ik een horloge rijk was”, zei ze glimlachend. Maar toch vlotte het gesprek niet van harte; vrouw Groothuis voelde zich veel te ziek. Ze trachtte het echter nog voor Mina te verbergen, maar op 't laatst ging dat niet meer.

„k Geloof dat u hard de koorts hebt; 'k ga gauw naar den dokter!”

Vrouw Groothuis maakte geen tegenwerpingen meer.

„Help me dan maar liever eerst in bed”, zei ze lusteloos en afgemat.

Mina hielp haar, en stopte haar lekker toe. Toen gaf ze haar een paar stevige kussen.

„k Ben in een ommezentje terug, Moedertje! Probeer u maar even te slapen! Wat gelukkig dat ik net op tijd thuis kom, hè?”

Ze vloog de deur uit, en was binnen tien minuten terug.

„Dadelijk na het spreekuur zal de dokter komen”, zei ze zacht, toen ze zag dat Moeder niet sliep. Ze was niet bleek meer nu, maar had een hoogroode kleur. Haar oogen stonden koortsig, en haar handen gloeiden.

„Wil ik eens een natten doek om uw voorhoofd binden?”

„Nee, kind, laat mij maar stil liggen totdat de dokter komt.”

Mina ging bij het raam zitten. Wat een andere thuiskomst als zij verwacht had! 't Heugde haar niet, dat moeder ooit ziek geweest was! En nu scheen het plotseling nogal ernstig! Wat gelukkig dat ze thuis was gekomen! Stel je nu eens voor dat zij in Zeist diende! Wie zou dan moeder op moeten passen! Het trof maar goed, dat zij nu vrij was, en heel den dag thuis kon blijven. Ze had den tijd tot 1 Augustus — dan zou moeder in ieder geval wel weêr beter zijn en aangesterkt

Dat hoopte Mina tenminste, en ze vroeg het 's middags aan den dokter als een soort belofte.

Maar deze belofte niets, schudde enkel bedenkelijk het hoofd.

„We willen het hopen, kind, we willen het hopen. Maar de zieke staat mij slecht aan.”

Mina zag het niet zoo erg in. Toen de dokter weg was, scheen het of vrouw Groothuis in een soort sluimering viel, en Mina hield zich doodstil om haar niet te storen; ze durfde zich haast niet bewegen.

Tegen den avond scheen de koorts echter weer op te komen. Onrustig woelde de zieke door de bedstede. Haar oogen stonden vreemd, hadden soms een angstige, wilde uitdrukking. Gedurig sprak ze wartaal: dan had ze het over haar vader, dan over de socialisten, dan over Mina's opvoeding. Mina kon er geen touw aan vast maken. In 't eerst had ze niet eens begrepen dat haar moeder ijld, en had ze alle krachten ingespannen om te verstaan 'tgeen de zieke mompelde, maar toen, ineens, was 't haar duidelijk geworden, dat zij niet bij kennis was. 't Maakte Mina angstig; ze voelde zich zoo alleen.

Ze keek op de klok. Negen uur. Wat was de dag haar lang gevallen! Ze was zoo moe, maar er kon geen sprake zijn van naar bed gaan. Zij sliep altijd boven op den zolder in een ledikant, ze zou haar moeder niet gauw genoeg kunnen helpen als deze haar riep.

Maar vrouw Groothuis zou niet roepen, den geheelen nacht niet. Ze was te zeer buiten bewustzijn om zelfs maar eenige hulp te vragen.

Mina stond besluiteloos midden in het vertrek; wat zou ze doen? Ze voelde zich zoo hulpbehoevend.

Deze ziekte was haar zóó overvallen, dat ze het zelfs de bureu niet had kunnen vertellen. Ze hadden er zeker geen van allen erg in gehad, dat de dokter er geweest was. Anders was er wel eens iemand even komen vragen om 't hoekje van de deur.

't Was nu tien uur. Wacht, ze zou den grooten rieten stoel tot vóór het bed trekken, en dan daarin gaan zitten, met haar beenen rechtuit op eengewonen stoel. Ze zou moeders doek omslaan, de lamp wat lager draaien, en dan trachten een dutje te doen. Zij kon haast niet meer staan of zitten van vermoeidheid.

Heel, heel langzaam ging de nacht om.

Elk oogenblik schrok Mina wakker, en ging ze rechtop zitten.

Ze trachtte zooveel mogelijk het kraken van den rieten stoel te voorkomen. Zoo nu en dan liet ze haar moeder drinken, stopte haar onder, en fluisterde haar eenige geruststellende, kalmeerende woorden toe.

Eindelijk begon het licht te worden. Zachtjes stond Mina op, deed de lamp uit en de luiken op. Toen ging ze zich wasschen en haar haar over opmaken. Ineens zag ze dat ze haar beste japon nog aan had. Dat was waar ook, gisteren morgen was ze pas uit Zeist gekomen, en daarom had ze haar „goeie goed” nog aan. Wat was ze vroolijk en vol moed de reis naar huis begonnen! Ze kon zich niet begrijpen, dat dit pas één dag geleden was. 't Scheen haar of ze al minstens een week thuis was.

Vrouw Groothuis was in een lichte sluimering gevallen. Voorzichtig opende Mina de zoldertrapdeur en sloop op haar kousen naar boven, zorgvuldig over die treden heenstappende die zij wist dat kraken zouden. Haastig trok zij een katoenen japon aan en deed een wit schort met galgen voor.

„Zie zoo, nu lijk ik tenminste meer op een verpleegster dan vannacht!” zei ze glimlachend bij zichzelf.

Ze hoorde de voordeur openen.

„Zeker de dokter! Wat komt hij vroeg!” En Mina sloop zoo gauw en zacht mogelijk naar beneden.

„Hoe is het gegaan vannacht?” vroeg de dokter op gedempten toon.

„Moeder was erg onrustig, en heeft den geheelen nacht geijld.”

De dokter fronste de wenkbrauwen.

„Wie had je bij je? Een buurvrouw?”

„Niemand, dokter, 'k was alleen.”

„Maar kind, dat is geen doen, je moet hulp zien te krijgen. 'k Zal zorgen dat vannacht de wijkzuster komt. Dan kunnen we morgennacht verder zien.”

„Is Moeder erg ziek, dokter?”

„Ja!”

„Toch niet gevaarlijk?”

„Niet zonder gevaar. Maar ik kan er nog niet véél van zeggen. Met den vijfden, den zevenden of den negenden dag kan de crisis intreden, dan kunnen we pas zien hoe de ziekte verloopt.”

„Wat scheelt moeder eigenlijk?”

„Een heftige longontsteking, naar 'k vrees. Je moeder schijnt nu een beetje te slapen, daarom wil 'k haar niet storen. Maar 'k kom vanmiddag nog eens terug om haar te onderzoeken. Je moet vooral zien de zieke zoo rustig mogelijk te houden. Niet huilen, hoor, bij het bed!”

't Was goed dat de dokter haar waarschuwde, want Mina was al in tranen. Vannacht had zij alles van de zwaarste zijde opgenomen, maar met het daglicht was de hoop op beterschap krachtig naar boven gekomen in haar jonge hart, en stelde ze zichzelf al voor, wandelende met haar moeder in den arm, lekker in het zonnetje voetje voor voetje.

En nu deed de dokter of 't zóó ernstig was!

's Middags, na een nauwkeurig onderzoek, trok hij zijn woorden niet in.

„Vanavond om negen uur komt de wijkzuster. Ga jij vannacht maar slapen; je kunt je krachten nog genoeg noodig hebben.”

Mina vond het wel niet prettig, haar moeder geheel over te laten aan de zorgen van een haar onbekende pleegzuster, maar toen deze er eenmaal was, kwam zij haar zóó goed en vriendelijk voor, dat ze haar moede hoofd gerust neerlegde. De zuster had immers beloofd, haar te zullen roepen als er iets bizonders was of als de zieke naar haar vroeg.

Mina sliep tot 's morgens negen uur. Toen ze wakker

werd en op haar horloge keek, dat bij haar ledikant hing, was ze eigenlijk boos op zichzelf. Ze schaamde zich tegenover de pleegzuster. Maar deze scheen 't heel gewoon te vinden en zei:

„Natuurlijk, Mina, je bent een heelen nacht niet uit de kleeren geweest. Slaap moet je nu eenmaal altijd inhalen. Ik zal nog even den dokter afwachten, en dan ga ik naar mijn kamer en ga ook rusten, tot ik vanzelf wakker word. Misschien kan 't werk wel zóó geregeld worden, dat ik vannacht weêr kom.”

„O, zuster! wat zou ik dat heerlijk vinden! Was moeder nogal rustig?”

„Ja, maar ze heeft hooge koorts; 't staat er niet zoo heel mooi bij.”

De dokter was het in dat opzicht met de zuster eens, dat kon Mina wel merken.

„We moeten nog een paar dagen geduld hebben, en dan zien hoe het gaat. Op 't oogenblik valt er nog weinig van te zeggen.”

„Zult u me waarschuwen, dokter, als u de crisis verwacht? Want dien nacht zou ik niet graag op bed liggen.”

De dokter beloofde het, en vertrok, zeggende 's avonds nog eens terug te zullen komen.

Een poos had Mina stil voor 't bed gezeten, toen de zieke plotseling de oogen opsloeg en haar dochter aanzag. Zij streek zich met de hand over 't voor-

hoofd, als wilde zij zich iets herinneren. Onafgebroken keek zij Mina aan, tot er ten slotte een flauwe glimlach om haar lippen speelde.

„'k Geloof dat ik erg ziek ben, is 't niet?”

„Ja, Moeder.”

„Nu, kind, als ik soms niet meer beter word, dan ga ik naar den hemel. Daar zal ik jou ook wachten. God zal voor je zorgen. Hij vergeet de wees en de weduwe niet. Dat heb ik zelf ondervonden, en daarom kan ik gerust sterven, al moet ik jou alleen achterlaten....”

„Ach, Moeder. Spreek zoo niet. Ik kan u nog niet missen! Wat zou ik alleen op de wereld beginnen?”

Vrouw Groothuis antwoordde niet. Zij had de oogen weêr gesloten, en scheen in een lichte sluimering gevallen.

Een poosje later merkte Mina, dat zij weer opnieuw aan 't ijlen was.

„Vannacht kàn de crisis komen”, waarschuwde de dokter na een paar dagen.

„Ik blijf óók op”, zei Mina daarom vast besloten tot de wijkzuster. Deze maakte geen tegenwerpingen; immers 't kon de laatste nacht zijn dat vrouw Groothuis in leven was!

„We zullen de lamp maar uitdoen”, zei de zuster zacht, „want 't licht schijnt juist in de bedstede, en dat zal de zieke onrustig maken. Heb je niet een klein patentolie-lichtje?”

Mina stond op en ging onhoorbaar het gevraagde lichtje van den zolder halen.

Daarop maakte zij water aan de kook, en schonk koffie op. Twee bordjes met boterhammen stonden al klaar. Door zoo nu en dan wat te gebruiken moesten zij zich den slaap uit de oogen houden. De zuster zette zich bij het bed neder, en nam de pols van den zieke. Zoo bleef zij, als in gedachten verzonken, zwijgend zitten.

Mina nam bij tafel plaats, en kreeg den bijbel, die zij open voor zich neerlegde achter de krant, die zij als scherpje om het nachtlichtje gezet had.

Het tikken van de klok was nu 't eenige wat je hoorde. Zoo verliep de eene minuut na de andere, het eene kwartier na het andere.

De stilte begon Mina te benauwen. Zij trachtte te lezen, maar kon er haar gedachten niet bijhouden. Gedurig ook welden er dikke tranen op in haar oogen, die haar blik zóó beneveldden dat zij geen letters zag.

Daar deed de klok drie slagen hooren. Mina schrok er van.

„Al drie uur”, zei ze zacht, terwijl ze opstond om de zuster een kopje koffie aan te geven. „Zou Moeder er door komen?”

De zuster haalde de schouders op, zonder een woord te spreken, en legde den vinger op den mond om Mina te beduiden dat zij zwijgen moest.

Een oogenblik later stond zij op, en boog zich

over de zieke heen. Hoewel onduidelijk, hoorde Mina toch zelfs bij de tafel dat haar moeder een paar regels van haar lievelingsgezag aanhaalde.

Jezus neemt de zondaars aan!

Ja, nu spreekt mijn hart mij vrij,
Wie bij God mij aan mocht klagen:
Die eens vonnist over mij,
Die heeft zelf mijn schuld gedragen.

Jezus neemt de zondaars aan,
Mij ook heeft hij aangenomen,
Mij den hemel opgedaan,
'k Mag vertrouwend tot Hem komen;
'k Juich dan, zelfs aan 't eind der baan:
Jezus neemt de zondaars aan!

Mina had met ingehouden adem geluisterd, want haar moeders stem was zwak en haperde gedurig.

De zuster zette zich weêr neer. Vrouw Groothuis bleef stil liggen met gesloten oogen. Haar ademhaling ging na de inspanning van het spreken buitengewoon moeilijk, kort en stotend.

Een oogenblik later werd zij onrustig. Zij friemelde aan het laken en wilde overeind komen. Aanstonds schoot de zuster toe om haar te helpen en het kussen wat omhoog te halen. Zij scheen nu goed bij kennis, en keek de zuster dankbaar aan. Toen dwaalde haar blik door het vertrek, als zocht zij iets.

De zuster wenkte Mina dichterbij te komen, die haast niet instaat om te loopen, met knikkende knieën,

maar toch uitwendig kalm en bedaard, de bedstede naderde.

De zieke wees met de rechterhand naar boven, en zei na een oogenblik van rust:

„'k Zal dan gedurig bij U zijn,
 In al mijn nooden, angst en pijn;
 U al mijn liefde waardig schatten,
 Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten,
 Gij zult mij leiden door Uw raad,
 O, God, mijn heil, mijn toeverlaat!
 En mij, hiertoe door U bereid,
 Opnemen in Uw heerlijkheid.”

Uitgeput van vermoeyenis, maar toch met een kalme, vredige uitdrukking op het gelaat, zonk de zieke achterover en sloot de oogen.

De zuster voelde met een bedenkelijk gezicht den pols, maar sprak geen woord. Ze had gelukkig gezorgd wat champagne in huis te hebben; nu was het tijd, dit toe te dienen, want de pols was uiterst zwak.

Met groote teederheid bevochtigde zij de droge lippen, en goot toen een paar theelepeltjes vol in den half geopenden mond.

„Is het gevaar nu voorbij?” waagde Mina, die weinig verstand van zaken had, na een oogenblik met bevende stem fluisterend te vragen.

Maar de zuster schudde droevig het hoofd. Na een minuut of vijf, die Mina evenveel uren toeschenen, zei ze heel zacht:

„Je moeder is nu weër buiten kennis. We kunnen

niets doen dan kalm den morgen afwachten. De dokter heeft beloofd vroeg te zullen komen."

„Heeft je moeder nog broers of zusters? Dan moet er om getelegrafeerd worden, als ze haar nog levend willen zien."

„Dàt zei de dokter, nadat hij een oogenblik voor de bedsteê had gestaan en de zieke aandachtig opgenomen had, met den pols tusschen de vingers.

„Ja, moeder heeft nog één ongetrouwde zuster," bracht Mina met moeite uit.

Dokters gezegde ontnam haar àlle hoop.

„Om acht uur gaat het telegraafkantoor open. Zorg dan dat er dadelijk een telegram weggaat."

Nadat de dokter vertrokken was, hielp de zuster Mina met het opstellen van een telegram. Zoo iets had zij nog nooit bij de hand gehad, en voor de zuster was het iets heel gewoons.

„Breng het nu maar eerst weg, hier."

„Hoe laat zou Tante Neel kunnen komen?" vroeg Mina toen ze weer terug was.

„'k Zal het eens nakijken, 'k heb geloof ik een spoorboekje bij me."

Na even gebladerd en getuurd te hebben, zei ze:

„Op z'n vroegst kan je tante om 1.40 hier zijn."

Tante Neel kwam inderdaad om 1.40, maar — trof haar zuster niet levend meer aan.

VI.

GEEN EIGEN TEHUIS MEER.

Tante Neel, die al jarenlang huishoudster was bij een ouden heer, kon blijven tot een paar dagen na de begrafenis.

't Was een goed mensch, alleen wat bazig en eigenaardig. Bijna ieder jaar ging vrouw Groothuis er een dag naar toe, soms met Mina, anders alleen. Maar tante Neel kwam zelden terug. Ze beweerde altijd dat ze niet weg kon.

En ze kòn ook moeilijk weg; maar nu scheen zij in der haast de zaken zóó geregeld te hebben, dat ze Mina niet dadelijk alleen behoefde te laten.

Mina was er haar zeer dankbaar voor, maar bedacht toch met weemoed hoe veel prettiger het voor haar moeder geweest zou zijn, als zij deze in haar gezonde dagen eens wat meer met een bezoek verblijd had.

Toch zei ze niets hier van, want ze beschuldigde zichzelf, dat ze haar tante niet eerder geschreven had van haar moeders ziekte. Tante zou dan stellig vroeger

gekomen zijn en haar eenig overgebleven zuster nog levend hebben aangetroffen.

Aan den avond van den eersten dag na de begrafenis hadden Mina en haar tante een poosje stilzwend tegenover elkander aan tafel gezeten, totdat tante Neel het stilzwijgen verbroken had met de vraag:

„Hoe nu verder?”

En Mina had peinzend geantwoord:

„Ja, wat nu? Leefde vader nog maar, dan kon ik voor hem het huishouden doen, en de mangel- en strijkwasschen aanhouden. Maar nu sta ik alleen op de wereld en heb zelfs geen uitzicht op een dienst.”

„Die mevrouw, waar je drie jaar geweest bent, heeft zeker al een ander meisje?”

Mina knikte van ja.

„Dan moet je daar ook niet meer tusschen komen. 't Is anders wel jammer dat je er weg bent.”

Mina vond het óók, maar was tòch blij, dat zij besloten had bij haar moeder te blijven. Wat was het nog kort geleden, dat zij met heel haar hart in opstand was gekomen bij de gedachte om haar leven lang zoo dicht bij moeder te moeten blijven. Nu had zij de vrijheid om wat meer van de wereld te zien! Niets was er nu dat haar bond! Ach, ach, vandaag vóór veertien dagen zat zij nog in Zeist! Alles wat er na dien tijd gebeurd was leek haar een bange droom!

„Een goeden dienst zoeken, dat is toch het eenige

wat er op zit. Ik zal dan aan mijnheer vragen of je, als je eens een paar dagen vrijaf krijgt, bij mij moogt komen. Dat is gezellig”, zei tante Neel hartelijk.

„Ja”, zei Mina flauw, „maar 'k heb hier in de stad zoo weinig kennissen; wat heb ik aan mijn vrije avonden? U weet niet, hoe verlaten ik mij gevoel. Ik besef nu pas hoe gezellig ik het toch had met moeder. En wat moet ik doen met alles wat hier staat?”

Mina keek van de tafel naar de klok en van de klok naar de kast.

„Voor de mangel kan je in ieder geval een goed prijsje maken”, zei tante Neel practisch.

„Maar wat moet ik beginnen, als u overmorgen weggaat? Hier alleen in huis blijven tot Augustus?”

„We moeten er nog eens over denken, wat het beste zal zijn.”

Den volgenden morgen kwam tante Neel met een plannetje voor den dag.

„Weet je wat”, zei ze, „ik zal vandaag aan mijnheer schrijven dat ik morgen weêr thuis hoop te komen, en dan vragen of ik jou een paar dagen meê mag brengen. Je zenuwen hebben toch al zoo geleden door zoo'n schielijk sterfgeval; als je hier alleen achter blijft en niets geen aanspraak hebt, zul je heelemaal overstuur raken. Mijnheer zal 't zeker goed vinden, 't is zoo'n beste ouwe man. Ik zal er bij zetten, dat ik geen antwoord behoef te hebben als het goed is.”

Mina vond het een prachtig plan.

's Avonds kwam er een telegram als antwoord op tante's brief.

„Heel goed; breng nichtje meê.”

„Zie je, dat is nu weêr zoo aardig van mijnheer. Hij denkt, dan weet ze vanavond al dat ik het goed vind.”

Daar het nu vaststond dat Mina meê zou gaan, had deze nog een en ander te beredderen, 'tgeen haar een heilzame afleiding bezorgde.

Allereerst moest zij de klanten gaan zeggen, dat zij ze voortaan niet meer bedienen kon. Daarna ging ze naar 't advertentiebureau om er plaatsing te verzoeken voor een advertentie in 't eerstverschijnend nummer van 't weekblaadje, waarin ze haar mangel te koop aanbod. Toen naar een buurvrouw om haar te verzoeken mogelijke boodschappen voor haar in ontvangst te willen nemen, en tevens te vragen of buurvrouw zoolang voor de geraniums zou willen zorgen. Hond, kat of vogel hadden ze niet, zoodat met die bloemen na hun vertrek alle levende wezens uit huis verdwenen zouden zijn.

„Zoo, zoo, m'n kind, je hebt een heel verlies geleden”, zei de oude heer Van Mansfeld hartelijk, nadat Mina hem begroet had. „'t Is goed, dat je eens een weekje bij je tante komt, hoor! Nu maar flink eten en veel de lucht in!”

Dat was een goed recept, en Mina hield er zich

aan. Jammer maar dat ze 's avonds zoo slecht in slaap kon komen.

„Kom, dat zal ook wel beteren”, zei haar gastheer bemoedigend toen hij er van hoorde. Maar ach, mijnheer begreep misschien niet genoeg, hoeveel Mina te denken had. Overdag had zij afleiding, en dan ging het wel, maar 's avonds in de eenzaamheid, dan kwam de smart over 't verledene en 't verlorene met zooveel kracht boven, en behalve dat — de zorg voor de toekomst!

En Mina had nog nooit zorgen gekend! Die had tot dusverre haar moeder voor haar gedragen, en deze had ze altijd op God geworpen, en ze dáárom zoo gemakkelijk kunnen dragen.

In deze dagen van smart en rouw, in 't groot gevoel van haar verlatenheid begreep Mina voor 't eerst, hoe haar moeder en mevrouw Terhorst altijd zooveel kracht hadden kunnen putten uit het gebed.

Kon zij ook maar meer gelooven dat God voor haar zorgen zou, beter dan een aardsch vader het vermocht! Kon ze maar aannemen, dat — wáár behoefde ze dan nog niet te weten — maar dát er ergens een plaats voor haar open gehouden of gemaakt werd, waar het goed voor haar zou zijn!

„Wat denk je hier van?” zei mijnheer op zekeren avond, nadat hij de krant gelezen had. Hij vouwde de advertenties naar buiten en wees Mina met zijn

.... en trad er een statige, forsche dame binnen,.... biz. 82

lange pijp een aanvraag aan om een flink, net meisje, dat de algeheele verzorging op zich wilde nemen van een jongetje van vijf jaren. Indiensttreding liefst zoo spoedig mogelijk.

„Hier in de stad?”

„Nu, zou dat niet aardig zijn? Dan kon je dikwijls je tante Neel bezoeken!”

’t Leek Mina niet onaardig.

„Als tante eens met me meê wou gaan. Ik durf zoo slecht alleen.”

„O, dat wil je tante zeker!”

„Heeft u het adres goed onthouden, Tante?” vroeg Mina, toen ze den volgenden dag op weg waren naar de nieuwe betrekking.

„Jawel, kind: Singel 396. We zijn er zóó, nog een hoek om.”

Moedig trok Mina aan de zware koperen bel, waarna onmiddellijk de eikenhouten deur geopend werd door een netten huisknecht.

Tante Neel vroeg beleefd of mevrouw thuis was, en deelde tevens de reden van haar komst mede. De huisknecht boog, ten teeken dat hij ’t begreep en verwijderde zich onhoorbaar.

In een ommezien was hij evenwel weêr terug en opende vooraan in de gang een deur, waar hij het tweetal binnenliet.

Terwijl zij schoorvoetend de kamer ingingen, werd er aan den tegenovergestelden kant van het vertrek

eveneens een deur geopend, en trad er een statige, forsche dame binnen, met een blozende gelaatskleur.

„In ieder geval geen zwak mensch”, besliste Mina, terwijl zij op den stoel plaatsnam, die mevrouw haar aanwees. Vreemd, maar ze had zich onwillekeurig voorgesteld een dame te zullen zien, ongeveer er uitzierend als mevrouw Terhorst, tenger en bleek.

Maar deze dame scheen eer in alles het tegenovergestelde. Zij zag er gezond en sterk uit. Het gelaat was jeugdig en frisch, de bewegingen krachtig en flink, zooals van een jonge vrouw te verwachten was. En toch scheen het Mina onmogelijk, mevrouws leeftijd ook maar eenigszins te bepalen, daar zij bij het zien van het haar geheel in de war kwam.

Welke kleur het weelderige, krullende, onberispelijk opgemaakte haar vroeger gehad had, viel niet meer vast te stellen; het was thans geheel vergrijsd.

Tante Neel voerde het woord, 'tgeen Mina erg gemakkelijk voorkwam.

Nu wendde mevrouw zich evenwel persoonlijk tot haar:

„En houd je van kinderen?”

„Ja, mevrouw, ten minste als ze niet dwingen,” zei Mina oprecht.

Mevrouw moest even glimlachen om dit onomwonden antwoord, en drukte intusschen op het electriche knopje, dat aan de lamp hing.

Oogenblikkelijk verscheen de huisknecht.

„Wouter, haal Gerard eens even naar beneden”, klonk het niet onvriendelijk, maar toch gebiedend.

Wouter verdween weêr, na gebogen te hebben, en kwam even daarna binnen met een allerliefst knaapje van ongeveer vijf jaar aan de hand.

De knecht bleef bij den ingang van de deur staan, schoof Gerard zachtjes vooruit, en keek mevrouw aan alsof hij vragen wilde, of hij hem tot aan de tafel moest geleiden, òf dat Gerard alleen de kamer door moest.

„Laat Gerard maar gaan, hij kan best alleen naar ons toe komen”, zei deze, waarop Wouter weêr verdween, en de deur achter zich sloot.

„Kom maar hier, ventje, bij de tafel, hier zit Mama.”

Mina zag hoe de kleine Gerard met onzekeren tred, de handjes iets voor zich uitstrekkend, op de tafel toeliep. Zijn groote blauwe oogen dwaalden door de kamer heen, zonder dat hij ook maar één oogenblik zijn moeder of de beide vreemde personen aankeek.

Liefdevol trok de moeder het knaapje naar zich toe, en woelde met haar fijne vingers door de zijge blonde krulletjes. Toen nam zij het kind op, en plaatste het vóór zich op tafel, zoodat zijn beide beentjes afhingen in haar schoot.

„Er is hier een meisje, dat bij ons in huis wil komen wonen, om op jou te passen, maar raad eens wat ze zegt?”

„k Weet het niet”, zei het kind met een allerliefst stemmetje, „ik kan het niet raden.”

„Dat ze alléén van zoete kinderen houdt, en niet van ondeugende. Zou ze dan van jou houden?”

„Ik hoop het”, was het eenvoudige antwoord.

„Nu, Mina”, zei mevrouw, „ik kan je volkomen geruststellen. Met Gerard zou je nooit last hebben, hij is een gemakkelijk, volgzaam kind. Kom, Gerard, geef me nu een kus, en Mina en haar tante een handje.”

Mina verwonderde zich, dat het kind haar een handje gaf en goeden dag zei, zonder haar aan te kijken.

„Zou dat tegenwoordig geen mode meer zijn?” dacht zij, wetend hoe haar moeder daarop altijd zóó gesteld was.

Mevrouw belde weêr en Wouter kreeg opdracht, Gerard weêr boven te brengen. Toen de deur achter hem gesloten was, zei mevrouw:

„Zou ik ook goede getuigen van je kunnen krijgen?”

„O, ja, mevrouw, ik heb ze bij me.” En Mina overhandigde een brief van mevrouw Terhorst, vol lof over haar voorbeeldig gedrag en haar groote toewijding.

„Waarom ben je daar weggegaan?”

Mina vertelde de geheele toedracht der zaak, en kon zich niet weerhouden aan 't slot het zilveren horloge te laten zien, dat zij bij het weggaan gekregen had.

„'t Is wèl jammer”, zei mevrouw, „dat je om je

moeder den dienst liet schieten, en toen je moeder verloor. Hoe lang is zij nu dood?"

Mina vertelde een en ander betreffende haar moeders overlijden, en hoe haar moeder juist ziek geworden was op den dag dat zij terugkwam uit Zeist.

„En wanneer zou je hier kunnen komen?"

„Zoodra Mevrouw verkoos", viel tante Neel in de rede. „Mina zou alleen nog naar huis terug moeten om orde op zaken te stellen. Zou ze hier wat van haar eigen meubelen kunnen bergen, mevrouw? 't Zou haar hard vallen, alles van de hand te moeten doen. Anders zou 'k aan mijnheer kunnen vragen of er bij ons op zolder wat mocht staan."

„Ze krijgt hier een ruime, eigen kamer; daar kan ze desnoods een kast, een paar stoelen, of zoo iets van haarzelf neerzetten."

„Dat zou héél prettig zijn."

„Je zag", zei mevrouw, „dat Gerard een heel lief kind is. Toch vereischt hij buitengewoon veel zorg, want zooals je gemerkt zult hebben is hij blind, — blindgeboren."

Mina schrok. Was het dat geweest? Zij had wel gezien dat er iets bizonders aan het kind was, dat hij zeer voorzichtig en onzeker liep, dat hij niemand aankeek, maar dat er geen licht in die mooie groote oogen was, neen, dáár had ze geen erg in gehad.

„Arm kind", zei ze medelijdend, „wat is hij dan ongelukkig!"

„Hij is zeker te beklagen, maar, o, Mina, zeg zoo iets nooit, dat hij het hoort. We doen alles wat we kunnen, om hem toch maar niet te laten merken dat hij zoo ongelukkig is. Hij wordt altijd op vroolijken toon toegesproken en aardig bezig gehouden. Ik weet, het is een zware taak, de zorg voor zoo'n kind op zich te nemen, en daarom, als het je ook maar eenigszins afschrikt, zeg het dan en begin het niet. Maar in je getuigschrift staat dat je groote toewijding hebt, en dat trekt mij aan. Nu, wat dunk je, durf je het aan? Zou je er niet te veel tegen opzien?”

„Ik zou het willen probeeren, Mevrouw, in de hoop het u en Gerard naar genoegen te maken.”

„Kom aan, zoo hoor ik het graag. Kan je ook zingen, Mina?”

„Mina zingt als een lijster”, zei tante Neel met trots.

„O, dat treft bijzonder; de kinderen zijn zeer muzikaal, en houden erg van zingen 'k Heb ook nog een meisje, een dochtertje van acht jaar, die is net als hij”

Mevrouws stem beefde, haar mondhoeken trilden, even scheen het of zij niet kon doorspreken. Na een oogenblik herstelde zij zich echter en veegde ongemerkt een traan weg.

„Toch is Nora zoo'n heel ander kind; zij is uitgelaten vroolijk en dartel, zoo geheel verschillend van Gerard, die altijd even stil en zacht is”

Tante Neel en Mina zwegen beiden. Zij wisten niet wat te zeggen tegen deze beklagenswaardige moeder. Omdat het gesprek niet meer vlotten wilde, stonden zij op om heen te gaan.

„Dus hoe wil Mevrouw nu?” vroeg tante Neel, die van afhandelen hield. „Moet Mevrouw er soms nog eens een nachtje op slapen, en zouden we dan bijvoorbeeld tegen morgenavond een boodschap mogen verwachten?”

„Ja, dat is best, laten we het daarop houden.”

Op straat gekomen sprak geen van beiden een woord. Immers, ze waren te zeer onder den indruk van 'tgeen ze zooeven gehoord en gezien hadden.

Mina vooral had veel te denken, zij, die vroeger altijd gemeend had, dat achter spiegelruiten en mooie gordijnen niet dan geluk kon wonen! Zij had zich aanvankelijk verbaasd, een jonge, gezonde, krachtige moeder te zien, maar met zilverwitte haren. In die twee blindgeboren kinderen had zij echter een verklaring gevonden voor dat grijze haar.

Geen rijkdom kon hier vergoeding geven! Wat baatte het dien kinderen dat zij omringd waren door fraaie meubelen, dat zij woonden in een prachtig heerenhuis? Nooit, nooit zagen zij iets van de weelde die hen omgaf!

„Wat verschrikkelijk, hè, tante? Twee blinde kinderen!”

„Ja, kind, 't is wèl erg. Zou je er niet tegen opzien

de verzorging van dat jongentje op je te nemen?"

„'k Geloof wel dat het een zware taak is, maar met Gods hulp zou 'k het wagen."

Mina verbaasde zich over haar eigen vrijmoedigheid om zoo iets te zeggen, en dat nog wel tegen tante Neel, die niet veel van godsdienst wou weten.

„Dag tante! Tot de volgende week! Nog wèl de groeten aan mijnheer Van Mansfeld!"

Mina wuifde nog met haar zakdoek, toen de trein al onder de overkapping van het perron uit was.

Een moeilijke week lag vóór haar. Een week, waarin zij dag en nacht aan zichzelf overgelaten was, waarin zij zou moeten denken en handelen, alléén naar eigen inzicht.

„'k Voel me wel tien jaar ouder dan een half jaar geleden", dacht zij een beetje overdreven. Toch was het waar, dat zij plotseling 't onbezorgde jongemeisjesleven achter zich had.

Bij haar thuiskomst wist buurvrouw haar te vertellen, dat er al iemand om den mangel geweest was, die morgen terug hoopte te komen.

Na eenig loven en bieden deed Mina hem van de hand. 't Ging haar toch nog aan haar hart! Wat een open plek gaf dat op zolder!

De schuiftafel met de zes stoelen deed ze aan een buurvrouw over, op voorwaarde dat ze de tafel nog tot den laatsten dag toe houden mocht.

Die zes stoelen weg, dat maakte de kamer ineens erg ongezellig en hol.

Moeders mooie linnenkast behield zij voor zichzelf, die zou op haar eigen kamer bij mevrouw Verweel een plaats krijgen.

Al haar moeders lijfgoed pakte zij er netjes in, voorzover het 't ondergoed betrof. De bovenkleêren waren voor tante Neel.

De schoorsteenvazen wou ze ook houden, om boven op de kast te zetten. De hangklok, zou ze die opruimen? Ach waarom, die kon ze immers óok op haar kamertje hangen!

Behoedzaam borg zij in de groote lade moeders mooie theeblad, den trekpot, het nieuwe lichtje, het glazen suikervasje op hoogen voet en het melk-kannetje met verguld randje; ook de twaalf kopjes en schoteltjes met de blauwe bloemetjes.

„Als ik nog eens ooit trouw”, zei ze glimlachend bij zichzelf, „dan wil 'k gebruiken wat moeder altijd zelf gebruikte en waar ze zoo zuinig en netjes op was.”

't Werd met den dag ongezelliger en rommeliger in huis. Verscheidene buurvrouwen deden hun voordeel er meê, dat Mina alles uit de hand verkocht.

O, het deed haar pijn, als zij de burens met een gelukkig gezicht de deur zag uitgaan, deze met een groote waschkuip, een andere met een goed onderhouden droogrek. Zij verheugden zich ongeveinsd

in „het koopje” dat zij hadden, terwijl ieder stuk Mina schier van 't hart werd gescheurd!

Want dàt had ze nooit gedacht, dat het haar zoo-veel leed zou doen te moeten scheiden van al die voorwerpen, die haar moeder noodig had gehad om aan den kost te komen. Te midden van al dat wasch-gerei had haar moeder getobd en gezwoegd als eenzame weduwe, om háár maar een goede en nette opvoeding te kunnen geven.

„Moedertje, Moedertje, ik heb u nooit genoeg ge-waardeerd!” barstte zij den laatsten avond, dien zij in haar huisje doorbracht, in tranen uit. „Hoe dikwijls heb ik u gegriefd door mijn ontevredenheid en on-dankbaarheid! O, kon ik u nog eens vergelden alles wat gij voor mij gedaan hebt!”

Maar haar moeder zou nooit meer behoefte hebben aan menschelijke zorg en aan menschelijke liefde.

Zij juichte voor den troon van God, doch haar kind had nog een langen weg af te leggen door dit moei-lijke leven, eer zij de hemelpoort bereikt zou hebben.

Heel vroeg stond zij den volgenden morgen op. Immers al vóór zessen zou de beurtschipper komen, om haar kast, de klok, moeders grooten rieten stoel, haar koffer en nog enkele dingen meer weg te halen. Dan moest Mina het huis nog stofvrij maken, waarna zij bij een buurvrouw een boterham zou gaan eten.

Toen zij daar afscheid genomen en nogmaals be-dankt had voor de betoonde vriendschap en be-

hulpzaamheid, ging ze nog eenmaal terug naar haar verlaten huisje.

Over den rand van de leege bedsteê, waarin haar moeder gestorven was, hing haar beste japon. Op de beddeplank lag haar Zondagsche hoed.

Zij ontdeed zich nu van haar vuil geworden daagsche goed, dat zij in een kussensloop bijeenpakte en kleeedde zich netjes aan. Toen ze op 't gevoel af haar hoed goed recht had opgezet, deed ze de zolderdeur open, en ging nog eens naar boven.

't Was overal kaal en leeg.

Dáár had haar ledikant gestaan, dáár de mangel...

„Wat heb ik een gelukkige jeugd gehad, maar wat heb ik het slecht begrepen. O, Heere, vergeef mij mijn zonden!”

Ieder plekje in dit leege huis sprak haar van weldaden en zegeningen, maar ook van zoo weinig waardeering!

Ze haalde haar schoonen zakdoek uit den zak en wischte zich de oogen af.

„Kom, laat ik me nu goed houden. 'k Wou niet graag, dat de menschen aan m'n roode oogen konden zien dat ik gehuild had. Ik moet weg.”

Zij ging de zoldertrap af, nam haar pakje met goed, kreeg den sleutel van de vensterbank en liep regelrecht het huis uit.

Ze draaide het slot om, en voelde nog eens of de deur goed dicht was.

„Dit is nu voor het laatst,” zei ze zacht, en ging snel de straat in. Een huis of wat verder keek ze in, en knikte goedendag.

„Daar staan moeders geraniums; ik ben blij dat ik ze maar aan vrouw Pol gegeven heb; zij houdt zoo van bloemen, en zal er goed voor zorgen.”

Op den hoek van de straat keek ze nog eens om: eerst naar de groene deur van haar huisje en toen naar het helroode, dat zij in een schim zag vlak voor het raam van vrouw Pol.

Dat was het laatste wat ze met bewustheid waarnam; verder liep ze als in een droom met benevelde oogen voort. Vergeefs zat buurvrouw te wachten; aan haar boterham dacht Mina niet meer. Ze was reeds op weg naar 't station.

VII.

BIJ DE FAMILIE VERWEEL.

't Zal ongeveer twee uur geweest zijn, toen Mina zich bij mevrouw Verweel aanmeldde.

Ze was eerst nog even bij haar tante geweest, waar zij een boterham en een kop koffie had gebruikt, en haar pakje vuil goed achtergelaten. Tante had beloofd dit schoon gewasschen en gestreken te zullen aanreiken. Tante was toch wèl goed!

Mina werd dadelijk bij mevrouw gelaten, die haar nog een en ander beduidde, en toen naar boven stuurde. Wouter moest haar maar even voorgaan.

Met 'n bezwaard hart ging ze de trap op. Onhoorbaar was haar loopen, haar stevige laarzen zakten diep weg in den molligen, dikken looper.

Eindelijk — daar was zij op de derde verdieping.

„Hier, beide kamers links van de trap”, zei Wouter en ging weêr naar beneden.

„Is Mina daar?” riep Gerard met zijn lief stemmetje, zoodra hij het veiligheidshekje, dat boven aan de trap was, hoorde opendraaien.

„Ja, Gerard, daar ben ik”, antwoordde Mina, haar best doende zoo opgewekt mogelijk te spreken. „Ben je blij dat ik er ben?”

„k Heb al een heele poos in de deur op je staan wachten.”

Hij tastte met zijn beide handjes vooruit en schoof toen vertrouwelijk zijn kleine knuistje in Mina's hand.

Dat lieve tegemoet-komen deed Mina goed. Zuchtend was ze eigenlijk de trap opgegaan, in het sombere gevoel dat zij nu geen ouderlijk huis meer had, maar dat dit huis met zijn leed, neen, deze bovenverdieping, of liever de helft van deze derde verdieping voortaan haar thuis zou zijn.

Het was onaangenaam weder; de regen kletterde tegen de ruiten, die zóó nat waren dat het uitzicht er door belemmerd werd. Zij bevond zich ongeveer op dezelfde hoogte als de toppen van de lindeboomen, die in rij tegenover den huizenkant geplant waren. Zij moest vlak vóór het raam gaan staan, wilde zij iets op straat zien. Daar bleef ze staan, haar hoed nog op, haar mantel nog aan. Eer zij 't wist had ze groote tranen in haar oogen.

„Zit ik nu voortaan mijn geheele leven hier opgesloten, hoog in de lucht?” vroeg zij zichzelf af.

„Mina!” Zij voelde een bedeesd rukje aan haar hand.

„Gerard?”

„Wat doe je, Mina, je staat zoo stil!”

„Ik dacht aan mijn moeder die pas gestorven is, en aan ons kleine huisje in de Roggestraat.”

„O”, zei Gerard en bleef geduldig stilzwijgend staan.

„Ben je nu klaar met denken?” vroeg hij na 'een oogenblik.

„Met denken kom je eigenlijk nooit klaar”, mompelde Mina, meer tot zich zelf dan tot het kind. Maar Gerard antwoordde met groote instemming:

„Dat vind ik ook; ik zit graag stilletjes te denken, maar 'k zou dikwijls antwoord willen hebben op vragen, die bij mij opkomen, en dat krijg ik nooit.”

„Misschien kan ik je zoo nu en dan antwoorden, lieve jongen.”

Gerard nam dadelijk de proef op de som:

„Waarom ben ik blind en kunt u zien?”

„Ja, dat weet ik ook niet, dat is zoo'n moeilijke vraag”, zei Mina weifelend. Zij voelde hoe die vraag haar diep in 't hart drong.

Een oogenblik geleden had zij medelijden gehad met zichzelf, had zij zich eenzaam en verlaten gevoeld. Zij miste haar moeder en haar ouderlijk huis . . . en tòch, wat was zij gelukkig. Wat was zij rijk, vergeleken bij dit *arme* rijke kind!

En heel haar hart ging open voor dit jongentje, dat zoo diep te beklagen was, wijl hij zóó arm was, hoewel zoo rijk!

„Heb je nooit kunnen zien?” vroeg zij om toch iets te zeggen. Zij herinnerde zich eigenlijk heel goed, dat zijn moeder haar verteld had dat hij blindgeboren was. Ook bedacht zij met schrik, dat haar verboden was de aandacht van het kind bij zijn ongelukkig lot te bepalen.

„Nee, nooit; en tóch zie ik meer dan je denkt”, zei hij met een ietwat schalkschen lach, dien Mina niet bij hem verwacht zou hebben. Het kind was rustig en ernstig van aard, maar toch volstrekt niet onnatuurlijk; dat zag zij nu.

„Ik zie met m'n ooren dat het regent, en met m'n neus dat u pas van buiten komt, en met m'n handen dat uw mantel nat is....”

„Je bent een ondeugd!” en Mina tilde het kind in de hoogte om het een kus te geven.

„En met m'n wang dat u van me houdt....”

„Dat doe ik zeker, als jij nu ook maar een klein beetje van mij gaat houden....”

„Dat doe ik al, Mina.”

Zoo werd reeds dadelijk de vriendschap gesloten, die hecht en innig zou worden.

De deur van de kamer werd zachtjes geopend.

„Daar is Nora zeker”, zei Gerard, aan wien het minste geluid niet scheen te ontgaan.

Nora kwam binnen, wild op de tafel toeloopende, waaraan zij zich bijna stootte. Zij strekte haar handen uit en vroeg:

„Waar is Mina?”

„Hier, jongejuffrouw”, zei deze op het meisje toeloopende, opdat zij haar voelen mocht.

„Je bent nat, dat is koud, hoor!” Zij lachte en keerde zich om.

„Dat komt omdat ik mijn mantel nog aan heb, en het buiten zoo regent....”

„Is Nora hier?” vroeg nu een stem om 't hoekje van de deur.

„Ja, Griet, 'k moest Mina eens bekijken”, riep Nora terug.

„Wacht, wil ik uw goed even aannemen?” Grietje kwam beleefd naar Mina toe, en nam haar hoed en mantel aan. „Ik ben Grietje, die op Nora past.”

„O, en ik heet Mina, zooals u misschien al gehoord zult hebben, Mina Groothuis.”

„'k Hoop dat we 't goed met elkaar zullen kunnen vinden”, zei Grietje hartelijk.

„Dat hoop ik ook”, antwoordde Mina wèlgemeend.

„Daar komt mevrouw, geloof ik, aan. Kom Nora, ga meê naar je eigen kamer.”

„'k Ben opzettelijk een poosje beneden gebleven, om de kennismaking tusschen jelui beiden zoo gemakkelijk mogelijk te maken. Wel, Gerard, vind je het nu niet prettig dat Mina er is?”

„Ja, Mama.”

„Mina zal je mooie versjes leeren zingen; nietwaar, Mina?”

Waar woont het geluk?

„Zeker, Mevrouw.”

„En je tot tien leeren tellen”

„Ja, want ik geloof dat ik een domme jongen ben, dat ik dàt nog niet ken.”

„’t Zal best met je schikken, hoor!” zei Mina, en zij trok het kind liefkoozend naar zich toe.

„Nu moet Grietje je vanavond maar eens inlichten over de werkzaamheden en de dagverdeling. Ieder blijft zooveel mogelijk op zijn eigen terrein, maar op bepaalde uren van den dag mogen de kinderen samen spelen. De eene week komt Nora dan hier, de andere week gaat Gerard naar Nora’s kamer. Jij of Grietje heeft zodoende tijdelijk de zorg voor beide kinderen, terwijl degene, die dan vrij is van jelui tweeën, op de tweede verdieping voor het in orde brengen van de slaapkamers moet zorgen.

Ieder ontbijt op zijn eigen kamer, en het middageten gebruiken jelui ook ieder apart. Maar koffiedrinken doen jelui gezamenlijk, en wel op de kamer van degene, die niet de zorg voor de slaapkamers heeft. Begrijp je, jelui kunt dan een van beiden rustig tot twaalf uur op de tweede verdieping blijven, en kom je boven, dan vind je alles voor je gereed.

Gerard gaat van één tot twee rusten; in dien tusschentijd ruim jij de koffietafel af. ’s Middags mag hij met goed weêr een poos met je gaan wandelen.

Om halfzes eten we, en om zeven uur gaat Gerard naar bed.

Eens in de week kun je een vrijen avond krijgen; de andere avonden mag je na halfnegen doen wat je wilt. Van zeven tot halfnegen moet je zorgen voor Gerards kleeren: voor het ondergoed, dat stuk uit de wasch komt, en voor de kapotte kousen. Kun je mazen en stukjes inbreien?"

„Jawel, Mevrouw”, zei Mina, wier hoofd min of meer duizelde van al wat haar verteld werd. Ze kon dat zóó ineens maar niet onthouden, en hoopte dat Grietje het haar vanavond nog eens vertellen zou.

Nauwelijks was mevrouw goed en wel beneden, of Grietje en Nora verschenen weêr op den drempel.

„Is mama hier geweest?” vroeg Nora levendig.
„Wat had mama?”

„Kind, je mama kwam eens even naar Mina kijken”, zei Grietje. „Kom, ga nu eens gezellig zitten, Mina”, en ze schoof een stoel bij. „Gaan jelui nu eens in den hoek van de kamer prettig een poosje spelen, kinderen.”

Grietje scheen zich neêr te zetten tot een langdurig gesprek.

„Niet te hard praten”, waarschuwde ze, „want dan hoort mevrouw ons soms, als ze op de slaapkamer komt, om zich te kleeden.”

„Mag mevrouw ons dan niet hooren?” vroeg Mina verwonderd.

„Nee, liefst niet. Mevrouw heeft niet graag dat we bij elkaar op de kamer komen, uit vrees dat we

ons dan te veel met elkander zullen bemoeien, en niet genoeg met de kinderen. Daarom mogen we ook nooit tegelijk gaan wandelen.

Jij zult het gemakkelijker hebben dan ik, want Gerard is een heel ander kind dan Nora. Zij had eigenlijk beter een jongen kunnen zijn, en Gerard een meisje. Ze is altijd even ruw en wild. Je komt oogen voor haar te kort. Ze was nog zoo jong, toen ze zichzelf al leerde van een stoof af te springen, maar al gauw was haar dat niet hoog genoeg, en nam ze een stoel tot uitgangspunt. Duizend angsten sta je soms uit, dat ze ergens pardoes tegen aan zal springen. Verbieden helpt niet veel, ze lacht je gewoon in je gezicht uit."

„Wie was er vóór mij bij Gerard?" vroeg Mina.

„Wel, toen had ik de zorg voor beide kinderen. Maar omdat Nora zooveel toezicht behoeft, en Gerard meer beziggehouden moet worden, heeft mevrouw besloten aan ieder der kinderen een afzonderlijk meisje te geven, met aparte kamers. Hoe drukker en luidruchtiger Nora is, hoe stiller en meer teruggetrokken Gerard wordt. En dat is niet goed voor den jongen; hij zou een onnatuurlijk droomertje worden, net een oud mannetje." Zoo vertelde Grietje maar door, tot de middag om was, eer Mina er erg in had.

„Maar kom, ik sta eens op", zei ze ineens, op de klok kijkend, „'t wordt tijd om te dekken. Kijk, hier in deze kast kun je alles vinden wat je noodig hebt.

Als je iets te vragen heb, dan kom je maar bij me!
Kom Nora, 't wordt etenstijd."

Mina vond een schoon tafellaken in de kast en verder alles wat ze noodig had.

„Mag ik je helpen, Mina?"

„Wat graag."

Mina schoof de stoelen opzij, zoodat er geen enkele hinderpaal was tusschen tafel en kast.

„Wacht nu even tot ik het tafellaken heb neêrgelegd. Ziezoo, nu gaan we naar de kast. Hier, breng dit maar op tafel."

„Dat zijn de matjes", zei Gerard, bevoelend wat Mina hem in handen gaf.

„Hier, pak maar aan, Gerard!"

„Een messenleggertje", zei hij. „Dit is een lepel. Hoe veel lepels moeten er op tafel komen?"

„Ik zal ze je één voor één geven, dan moet je zelf maar tellen, hoe dikwijls je van de kast naar de tafel moet loopen."

Zoo leerde Gerard reeds dadelijk tellen.

„Nu de vorken en de messen nog", zei hij.

„Ja, maar die mag jij niet dragen. Dat is te gevaarlijk, als je er eens meê viel...."

Zoo hield Mina Gerard aardig bezig. Het viel haar meê, dat hij zoo opgewekt was.

„Daar komt Wouter aan met den dienbak", vertelde Gerard, eer Mina ook maar het geringste geluid vernomen had. Werkelijk werd de deur geopend, en zette

Wouter zonder een woord te spreken deschalen op tafel.

„'s Avonds na het eten mogen we altijd een poos beneden komen. Papa en Mama spelen dan met ons.”

„Nu, dat is gezellig, en wat doe je dan alzo?”

„Nora stoeit dikwijls met Papa, maar ik houd niet van stoeien. Ik ga meestal dicht naast Mama zitten, en dan krijg ik mijn draaiorgeltje op tafel. Zulke mooie wijsjes hoor je dan! Ik kan ze haast allemaal naneuriën. Zoo nu en dan, als we 't vragen, windt Papa de gramophone op, dat is ook leuk. Heb je wel eens een gramophone gehoord? 't Is of er wezenlijk vlak naast je iemand staat te zingen, en toch, zegt Papa, is er niemand in de kamer als wij.”

„Nu moet je niet al te druk praten, Gerard, eerst eens happen, hoor. Anders is Nora veel eerder klaar dan jij, en dan kun je niet op tijd naar beneden. Jelui gaan zeker altijd gelijk?”

Gerard knikte.

„Elken keer als u met mijn vorkje bij mijn mond ben, moet u „hap” zeggen, dat deed Grietje ook altijd als het gauw moest gaan.”

Mina deed wat hij graag hebben wilde, en zoo was zijn bord spoedig leeg.

„Zie zoo”, zei hij, „dat is gelukkig op. Nu moeten mijn handen gewasschen en mijn haar opgeborsteld. Wie zou er eerder klaar zijn, Nora of ik?”

„k Zal je gauw helpen, wees dan even stil!” Mina vouwde haar handen en dankte.

„Kom, nu zullen we gauw doen, en dan gaan wij Nora halen.” Ze gingen met hun vieren tegelijk de trap af.

Nora had een prachtige lichtblauwen strik in haar mooi blond krulhaar, 'tgeen haar allerliefst stond.

Toen de kinderen eenmaal veilig en wèl in de huiskamer afgeleverd waren, gingen Grietje en Mina weêr naar boven om de tafel af te ruimen.

„Nu moet je allebei de ramen zoo wijd mogelijk openzetten — altijd als het niet regent, hoor! — anders blijft de etenslucht zoo in de kamer hangen, en dat vindt Mevrouw zoo vies”, zei Grietje.

„En denk er om, klokslag zeven uur moeten we de kinderen weêr gaan halen.”

Eerst toen Gerard goed en wel in bed lag, vond Mina gelegenheid naar haar eigen kamertje te gaan.

„Hè, staat mijn kast en mijn koffer er al? Dat is ook vlug!” Ze zocht in haar zak naar den sleutel en ging de kamer in orde maken. Ze haalde haar japonnen uit haar koffer en hing ze in de hangkast. Voorzichtig pakte ze de schoorsteenvazen uit en zette ze boven op de kast. Er was gelukkig geen barstje ingekomen. Ze hing het rugkussen in den rieten stoel, en keek de kamer rond om een geschikt plaatsje voor haar klok te ontdekken. Tusschen die twee kastdeuren, dat kon mooi. Daar zag ze juist een grooten spijker. Ze klom op een stoel en hing de klok op.

„Wat wordt het hier nu gezellig”, dacht ze dank-

baar. „'k Ben blij dat ik dit allemaal mocht meê-brengen. De kamer begint nu een beetje op onze kamer van vroeger te gelijken.”

Grietje kwam de gang door en zag licht aan op Mina's kamer. Ze stak even haar hoofd om 't hoekje van de deur met een:

„Wat doe jij hier?”

„Ik maak m'n kamer in orde. 'k Mocht van mevrouw wat meubelen meêbrengen, wat ik heerlijk vond.”

„Heden, wat een mooie kast, en wat gezellig, die hangklok! Je hebt ook een mooie naaimachine, een echte Singer, zie ik. Ik heb er nog geen.”

„Je moogt gerust de mijne gebruiken als je wilt”, zei Mina hartelijk.

„Nu, bij gelegenheid, graag; maar 'k houd niet erg van naaien, jij wèl?”

„Ja, 'k was graag naaister geworden, maar 'k kon niet tegen lang zitten. 'k Heb hier 's avonds volop den tijd, dus 'k wil met plezier eens wat voor je maken, hoor!”

„Graag; kan je ook blouses maken?”

„Ja wel, en naar de laatste mode, als ik er maar een plaat bij heb.”

„Heb je hier nog familie in de stad?” begon Mina opeens.

„Nee, maar wel veel kennissen en vrienden. 'k Zit nooit verlegen waar naar toe, als ik uit wil. Heb jij hier familie?”

„Ja, een tante, die is huishoudster bij mijnheer Van Mansveld.”

„O, zoo! Ja, wat ik je zoo graag eens zeggen wou, mevrouw heeft gezegd, we moesten onze kerkbeurten maar regelen. Ben jij gewoon iedere week te gaan of om de veertien dagen?”

„Iedere week, als ik gezond ben natuurlijk, waarom zou ik thuis blijven? 't Is iedere week Zondag en niet om de veertien dagen.”

„Je mag gerust, hoor! Maar ik ga alleen maar om de veertien dagen. Vind je het dan goed, dat ik in plaats daarvan twee avonden vrij neem in de week? Dat komt op 'tzelfde neer.”

„Ja”, zei Mina weifelend, „ik vind het best als mevrouw het goedvindt.”

„Als de kinderen in bed zijn, heb je er natuurlijk geen omkijken meer naar; 't is alleen maar dat er iemand boven is, als ze soms eens wakker worden en roepen. Je kunt ze natuurlijk beneden niet hooren!”

„'k Vind het wel leuk, hoor, dat je gekomen ben”, zei Grietje opstaande uit den rieten stoel, waarin ze neêrgevallen was. „Als ik je soms vanavond nog met iets van dienst kan zijn, dan moet je 't maar zeggen.”

„Graag!”

Grietje was inderdaad erg ingenomen met Mina's komst. Zij was een „luchthart, treurniet”, niet kwaad, en altijd opgeruimd en vroolijk; welwillend tegenover

iedereen. Maar onder alles door dacht ze steeds in de eerste plaats aan zichzelf.

„k Kan er van profiteeren”, overlegde zij bij zichzelf. „k Vind het leuk, als ze eens een mooie nieuwe blouse voor me wil maken. Zij liever dan ik; k loop liever een eindje om 's avonds, dan je nog zoo laat te zitten afjakkeren.” En ze neuriede een vroolijk wijsje.

Grietje had er inderdaad slag van, Mina te gebruiken. Ze had nu een veel vrijer leven en wilde dat ook genieten.

„Vind je 't goed, k moet even een boodschap doen?” kwam ze gedurig 's avonds om 't hoekje van de deur.

„Jawel”, zei Mina dan, maar ze wist al heel spoedig dat zoo'n boodschap altijd heel lang duurde.

„Er zijn zeker weinig winkels hier dicht in de buurt”, zei ze eens glimlachend, toen Grietje om halfnegen de deur was uitgegaan en om tien uur pas thuiskwam.

„Hoe zoo?” vroeg Grietje een klein beetje geraakt.

„Wel, je blijft altijd zoo lang weg!”

„k Wist niet dat jij op je horloge keek, hoe laat ik weg ging en hoe laat ik thuis kom.”

„Dat doe ik ook niet, word maar niet boos. 't Kan mij ook niets schelen, hoor, 't is alleen maar de vraag of mevrouw het goetvindt.”

„Mocht mevrouw ooit boven komen, — maar 't zàl

nooit gebeuren — en ik ben juist eens niet thuis, dan zeg je maar dat ik even een boodschap ben gaan doen, en dat ik jou gevraagd heb, zoo lang op te letten of Nora soms roept.”

De eerstvolgende dagen was Grietje bijzonder vriendelijk tegen Mina, en ging wat minder uit.

„'k Moet ze te vriend houden”, overlegde zij bij zichzelf, „je schijnt niet alles met haar te kunnen doen wat je wilt.”

Maar na een paar weken was het weêr het oude liedje.

Soms riep Nora Mina.

„Slaapt Gerard al? Kom je dan eens een poosje bij me zitten praten? 'k Begrijp niet dat het nu al acht uur is, 'k heb nog heelemaal geen slaap.”

Mina antwoordde niet op die klacht, maar keek onwillekeurig op de pendule, die tien minuten over acht wees. Ze begreep nu dat Grietje het arme, blinde kind bedroog, door de klok vóór te zetten, om toch maar vroeg te kunnen uitgaan. Grietje wist wel dat Nora niet naar bed te krijgen was, zoolang ze de pendule geen acht uur had hooren slaan.

Ze bleef Nora een poosje gezelschap houden, want Gerard sliep toch al als een roosje.

„Vertel me eens een verhaaltje”, vleide het kind.

Mina bedacht zich een oogenblik en begon toen de geschiedenis van Jozef. Nora had die nog nooit gehoord, en vond ze prachtig.

Toen Mina wegging sloeg ze de armen om haar hals, en bedankte haar met een kus.

„Kom je eens weêr bij me zitten, als ik geen slaap heb?”

„Misschien wel, maar probeer dan nu ook gauw te gaan rusten, anders doe ik het nooit weêr.”

„Hoor eens, Grietje, 'k wil met plezier 's avonds de zorg op me nemen voor beide kinderen, dat is me niets te veel moeite, want Gerard slaapt dadelijk als een roosje, naar hem behoef ik na halfacht nooit meer om te kijken. Maar 'k vind het niet goed, dat je Nora zoo bedriegt. Om even over halfacht, wees de klok bij haar al tien minuten over achten. Dat vind ik min van je, en dat wil ik je zeggen ook.”

„Tu, tu, wat zou dat geven? 't Is waar, Nora behoeft pas om acht uur naar bed, maar ze zal er niets van bederven als ik er haar om halfacht al in stop. Wat niet weet, wat niet deert, en ze ligt er goed, hoor! Als ik om acht uur nog beginnen moet haar uit te kleeden, kan ik nooit vóór halfnegen de deur uit, en dan is het de moeite niet meer waard.”

„Je moet het zelf weten, Grietje, en 'k zeg het niet om mezelf, maar ik begrijp niet hoe je zoo iets met je geweten kunt overeenbrengen.”

Grietje zei niets meer, maar volgde haar eigen weg. Daar Mina gewoon was, niet voor de tweede maal op zoo iets terug te komen, stoorde het de goede

verstandhouding niet. Den volgenden morgen deden beiden of er 's avonds tevoren niets was voorgevallen.

„Ze schijnt haar taak anders op te nemen dan ik”, dacht Mina, en ze opende onwillekeurig haar horloge en keek naar de kleine radertjes, die elk een gewichtige taak hadden te vervullen.

„Als er één raadge hapert, dan gaat álles verkeerd”, had mevrouw Terhorst gezegd. En Mina geloofde het.

VIII.

GERARD LEERT BIDDEN.

't Was geen wonder dat de twee kinderen, die van nature tóch al zooveel van elkander verschilden, hoe langer hoe meer in karakter en in temperament uit elkaar liepen.

Ze werden beiden zoo héél verschillend geleid.

Als Grietje 's avonds uitging, paaide zij Nora altijd door te zeggen, dat zij haar morgen vertellen zou wat zij gezien en gehoord had, en zoo kweekte zij bij het kind een dorst naar vreugde en genot, die nooit voldoening zou vinden.

Gerard daarentegen werd geleerd, zijn genoegen te vinden in de vermaken, die onder zijn bereik lagen; vandaar dat hij zich nooit verveelde en meer dankbaar gestemd was. Nora was of uitgelaten vroolijk of ontevreden.

Hoewel Grietje steeds zichzelf zocht, was zij toch altijd aardig en opgewekt tegen het blinde meisje, zoodat Nora wel van haar hield. Zij was zelfs blij dat zij Grietje tot verzörgster had en niet Mina,

die haar veel te rustig van aard was, al vond zij het daarom heel prettig als Mina haar 's avonds uit de Bijbelsche geschiedenis kwam vertellen.

Mina van haar kant was dankbaar, dat zij de zorg voor Gerard had en niet voor Nora. Van dag tot dag ging zij meer van den kleinen jongen houden, die altijd even zacht en lief was. Zij omringde hem met alle mogelijke zorgen, en deed hem zooveel genoeg en als zij kon.

Allerlei onderwerpen, die onder Gerards bereik lagen, werden tusschen Mina en hem besproken. Er ging een nieuwe wereld voor het kind open, daar Mina hem dingen vertelde, waarvan hij tevoren nooit gehoord had.

„Mina”, vroeg hij eens, „waarom zeg je altijd vlak vóór en na het eten, dat ik even stil moet zijn?”

„Dan wil ik bidden.”

„Bidden! Wat is dat? Waarom doe ik dat dan niet? Moet ik dat dan niet kennen?”

„Eigenlijk wel”, zei Mina beschaamd. Moest zij van dien kleinen jongen leeren, voor haar geloof uit te komen? Dat het noodig was, dat hij haar eerst *vroeg*, hem bidden te leeren!

„Als we bidden, vouwen we altijd onze handen — zóó —”, onderrichtte Mina nu, „en dan doen we onze oogen dicht”

„Waarom? Mag je dan niets zien en niets voelen als je bidt?”

„Nee, dan spreek je tot God, die in den hemel woont, en dan mag je aandacht door niets afgeleid worden”

„Ik zou anders mijn oogen gerust open kunnen houden, ik zie tóch niets, en m'n ooren die kàn ik niet dicht doen. Dat zou eigenlijk wèl noodig zijn, want ik hoor altijd alles, en denk dan wat het zijn zou dat ik hoorde.”

„Nu, lieveling, jij moogt doen zooals je wilt, je oogjes open houden òf dicht doen, zeg mij nu maar na:

„Heere, zegen deze spijs en drank, amen.”

Eerbiedig zei Gerard het na, met z'n oogen dicht.

„Ik doe maar net, als de menschen die zien kunnen”, verklaarde hij, „dat vind ik mooier.”

„Na het eten moet je danken.”

„Heere, ik dank U voor deze spijs en drank, amen.”

„Maar nu moet je me ook vertellen wat het beteekent.”

Mina probeerde het hem zoo eenvoudig mogelijk uit te leggen, en Gerard begreep haar.

't Was God, van wien wij alles kregen, en Hij moest zijn zegen leggen op de gaven, die Hij schonk, anders konden ze geen nut doen. 't Hielp niet of je al eieren at en melk dronk, als God er geen kracht in legde voor het lichaam, dan versterkte het voedsel je niet, kon het je zelfs slecht bekomen.

En Mina vertelde hem van mevrouw Terhorst, waar

Ze gingen als gewoonlijk alle vier tegelijk de trap af. blz. 115

ze gediend had, en die nooit iets verdragen kon. Maar dat God toch bij machte was zelfs den zwaksten mensch in het leven te behouden, en den sterksten zóó maar weg te nemen door den dood. Dat had ze zelf ervaren, want haar moeder, die altijd zóó sterk en gezond was, was nu al lang dood en mevrouw Terhorst nog precies dezelfde als vroeger.

„Waarom heb je mij niet eerder leeren bidden?” vroeg Gerard. Mina bleef het antwoord schuldig. Zij schaamde zich voor dit kind, dat dadelijk zoo vol vertrouwen aannam 'tgeen hij van God in den hemel hoorde.

„Ik bad zelf altijd voor je, dat je maar groeien mocht van al dat kostelijke eten, dat je iederen dag krijgt, want, ach, je bent zoo'n mager, bleek ventje!”

„Kun je dan ook nog voor iemand anders bidden als voor jezelf?”

„Zeker, en dat gebed wil God ook hooren. Jezus heeft het ons zelf geleerd.”

„Je hebt me wel eens meer iets verteld van Jezus, maar 'k weet eigenlijk niet goed wie Hij is.”

„Dan zal ik je voortaan eens geregeld uit den Bijbel vertellen”, besloot Mina, „iederen dag een half uurtje. 's Morgens of 's avonds, wat vind je prettiger?”

„Hè, 's avonds, als ik op bed lig, doe je het dán?”

Mina beloofde het. Zij vertelde zoo geregeld mogelijk, en nam, om niets over te slaan, den Bijbel zelf of een boek over de Bijbelsche geschiedenis voor zich.

Gerard luisterde altijd met gespannen aandacht, en liet dikwijls merken dat hij er veel van onthield.

In het eerst bad Gerard alleen 's morgens aan 't ontbijt en 's middags bij 't middageten, maar weldra was het hem zóó tot gewoonte geworden, dat hij het ook deed aan de koffietafel.

„Wat is dát nu voor een nieuwe mode?” lachte Nora. „Dat heeft Gerard vroeger nooit gedaan.”

„Voortaan hoop ik het altijd te doen”, zei het kind bedaard, maar beslist.

„Bespottelijk, zoo'n klein kind bidden te leeren”, vond Grietje. „Hij begrijpt er immers toch nog niets van.”

„Misschien meer dan je denkt”, zei Mina droogjes.

Gerard stoorde zich niets aan die opmerkingen, maar ging stil zijn gang. Grietje en Nora waren er spoedig aan gewend, zoodat ze er in 't geheel niet meer op letten dat het kind bad.

„Heerlijk, morgen over veertien dagen eten we beneden, dan is Papa jarig”, riep Nora eens vroolijk in de handjes klappend uit.

„Ik dacht dat Papa op Zondag jarig was”, zei Gerard.

„Nu ja, dat is ook zoo, maar dàn komen er gasten. Voor òns is het morgen over veertien dagen feest, dan doen wij precies of Papa op dien dag jarig is.”

„Zal ik je eens een mooi versje leeren om op te zeggen met Papa's verjaardag?” stelde Mina den volgenden dag voor.

„O, ja, graag! Wat zal Papa dat aardig vinden!”

Met ijver leerde Gerard iederen dag een paar regels van het vers, dat hij zou opzeggen, zoodat hij het verscheidene dagen vóór den verjaardag gemakkelijk en zonder haperen kon voordragen. Mina had erg haar best gedaan, hem ook den juisten klemtoon te leeren.

„Aan het dessert, dan doe ik het”, zei het kleine ventje vol vuur.

Ze gingen als gewoonlijk alle vier tegelijk de trap af naar beneden. Nora had een witte jurk aan met licht blauwe strikjes en breede ceintuur, en een blauwen strik in 't haar, Gerard een wit matrozenpakje. De kinderen zagen er snoezig uit. Grietje en Mina waren ook in de puntjes: beiden droegen een zwart stoffen japon met wit kraagje en witte manchetjes.

Overal in de eetkamer stonden mooie bouquetten: op het buffet, op den schoorsteenmantel en hier en daar op tafeltjes voor 't raam en in de hoeken der kamer. Op de tafel rondom de borden waren met kwistige hand fijne bloemen neergelegd.

Mijnheer en mevrouw zaten tegenover elkander; Grietje met Nora aan het éene eind van de tafel, Mina met Gerard aan het andere einde.

Ongemerkt keek Mina eens rond. Wat was alles toch mooi hier: prachtige eikenhouten meubels in oud-hollandschen stijl, het lederkleurig behangsel opgevoolijkt door fraaie blauwe borden, echt oud-Delftsch.

Het tafellaken was van zwaar damast, het tafelzilver buitengewoon kostbaar en goed onderhouden.

Mina, met haar zin voor het schoone, voelde zich recht behaaglijk in deze weelderige omgeving. Dat die kinderen daar nu niets van zagen!

De soep werd rondgediend, men zette zich tot eten.

Daar vouwde Gerard in al zijn eenvoud de handjes en bad langzaam en eerbiedig zijn gebedje met duidelijke stem.

Mina, Grietje en Nora waren dit al zoo gewend, dat ze het nauwelijks opmerkten.

Maar mijnheer fronste plotseling de wenkbrauwen, en zei driftig:

„Wat zijn dát voor kunsten, Gerard, hoe kom je aan die dwaasheid?”

Gerard schrok door den harden toon, waarop zijn vader sprak. Hij was niet gewoon zóó aangesproken te worden. Oogenblikkelijk kwamen de waterlanders voor den dag; hij antwoordde niet. Wilde hij Mina vrijwaren voor den toorn zijns vaders?

„Gerard, antwoord Papa, wie heeft je dat geleerd?”

Het kind barstte in zenuwachtig snikken uit, maar bleef zwijgen.

„Ik, Mijnheer”, waagde Mina te zeggen.

„En hoe kwam je daar zoo toe?”

„Omdat ik het haar gevraagd heb”, zei Gerard nu.

„Ik merkte dat Mina altijd vlak voor en na het eten even héél stil was, en toen vroeg ik haar, wat ze

dan deed. Ze zei dat zij bad tot God in den hemel, en toen wou ik dat voortaan ook graag doen. Ik wist niet, dat u het niet goed zoudt vinden."

Mijnheer wierp een toornigen blik op Mina, die stil voor zich uitkeek, en ook niet merkte hoe Grietje haar spotlachend aankeek, alsof ze zeggen wilde: „Heb ik je niet gezegd dat het dwaasheid was, zoo'n klein kind bidden te leeren?"

Nora, die graag in een goed blaadje stond bij haar vader, zei lachend:

„Nu, vader, ik bid nooit, daar kunt u gerust op zijn, en ik groei veel harder dan Gerard."

Mina wachtte angstig hoe de zaak zou afloopen.

„k Zal je eens één ding zeggen, jongenlief", zei mijnheer bedaard, want hij had medelijden met het snikkende kind, en hij wilde dezen feestdag niet voor hem bederven; „hier aan tafel wil ik van geen bidden weten. Dacht je, dat je dat ~~eten~~ van God kreeg? Van je vader, hoor, en van niemand anders. Ik ben dus je god; en als je wat te vragen hebt, dan vraag je het maar aan mij. En nu geen woord meer over heel deze zaak. We willen er ons feestmaal niet door laten bederven, is het wèl?" En hij streelde het nog altijd huilende jongske zacht en teêr over de magere, bleeke wangetjes, en veegde zelf met zijn servet de tranen af, die nog rijkelijk vloeiden.

De maaltijd duurde heel lang. De twee blinde kinderen moesten hapje voor hapje door de naast

hen zittende meisjes geholpen worden, en als hun bordjes leeg waren, moesten Grietje en Mina nog aan hun gerecht beginnen. Mijnheer en mevrouw aten heel langzaam, legden gedurig vork en mes een oogenblik neer. Zóó bleef men gelijk.

Daar het dus een heele poos geduurd had, eer de tafel afgenomen werd voor het nagerecht, was Gerard Papa's ontevredenheid gelukkig al weer zoo wat vergeten.

„Heerlijk, peren”, zei Nora, en zij snoof den geur der vruchten op, toen de schaal langs haar heen op tafel werd neergezet.

Ineens dacht Gerard aan zijn versje. Hij gaf Mina een duwtje aan haar arm, een wenk, die oogenblikkelijk begrepen werd. Zij liet het kind van zijn hoogen stoel afglijden, maakte zijn servetje los, en leidde hem in de richting waar zijn vader zat.

Toen zei hij duidelijk en op mooien toon zijn aardig vers op.

Mijnheer en mevrouw waren blijkbaar aangenaam verrast. Mevrouw kreeg tranen in haar oogen, maar mijnheer wist zich beter te bedwingen, en trachtte door druk en luidruchtig te zijn, z'n ontroering te verbergen.

„Mooi zoo, jongen! Flink gedaan! Kom hier, dáár moet ik je voor bedanken.”

Hij hief het kind in de hoogte, het kussend op beide wangen. Gerard lachte van inwendig genot, dat

hij Papa zóó verrast had. Nora kreeg spijt dat zij ook niet een versje had willen leeren; Gerard had haar toch verteld wat hij van plan was.

Na het dessert mochten de kinderen nog wat blijven spelen. Mijnheer wond de gramophone op, en later werden er raadsels opgegeven. Grietje en Mina bleven ook zoo lang in de kamer en moesten meêdoen.

Eindelijk werd het bedtijd, en vertrok het viertal naar boven.

„Dat is een heele rust”, zei mevrouw glimlachend. „Wat is Nora toch druk en levendig, hè? Gerard is zoo'n heel ander kind! Wat aardig van dat versje. Hij deed het zoo keurig, het arme ventje!”

„Ja, maar onuitstaanbaar van dat bidden”, zei mijnheer, wiens ontstemming weer scheen boven te komen. „Eigenlijk moesten die kinderen niet zoo aan vreemden worden overgelaten. Als ze beneden aten, dan had Gerard zulke kunsten nooit in zijn hoofd gehaald.”

„Ja, dat is zoo”, stemde mevrouw gereedelijk toe. „Maar je weet toch zelf, dat het haast geen doen is, de kinderen beneden te hebben. Je moet precies éens zoo lang aan tafel zitten als anders, en dan altijd met die twee vreemde meisjes er bij, het is zoo verschrikkelijk onvrij, je kunt nooit eens doorpraten. Je hebt dezen maatregel zelf verzonnen; ik dacht dat het je zoo uitstekend beviel.”

„Dat doet het ook in zekeren zin. Maar Mina moest

zulke dingen niet verzinnen op haar eigen houtje."

„Ik denk dat ze er niet bij heeft doorgedacht", zei mevrouw vergoelijkend. „Misschien is het heelemaal niet bij haar opgekomen dat je er iets tegen zoudt hebben. 'k Moet zeggen, 't is in alle opzichten een voorbeeldig meisje; je zoudt niet licht een tweede zoo vinden. Grietje is ook een goed meisje, maar ik heb zoo het gevoel of Mina meer zichzelf geeft. Gerard houdt erg veel van haar."

„Mina", vroeg Gerard den volgenden morgen, „wil je mij eens even naar Papa's kamer brengen?"

„Wat moet je daar gaan doen, lieveling?"

„'k Moet Papa iets vragen."

Mina bracht hem tot voor de deur van zijns vaders kamer, klopte voor hem aan, opende op het „binnen" de deur voor hem, en sloot deze weêr achter hem dicht.

„'k Zal hier in de gang wel even op je wachten, hoor!"

Na een minuut of vijf kwam het kind terug, zichtbaar teleurgesteld.

„Papa kan het niet", fluisterde hij op de trap Mina in 't oor.

„Wat niet, Gerard?"

„Mij ziende maken. Heb je niet gehoord, dat Papa gisteren aan tafel zei, dat hij mijn god was, en dat als ik wat te vragen had, ik het aan Papa moest vragen? Nu ben ik gaan vragen of Papa mij ziende

wilde maken, maar Papa zegt dat dit onmogelijk is, dat nog nooit een blindgeborene ziende is geworden. Zou niemand dat kunnen, Mina?"

„De Heere Jezus heeft het gedaan, toen Hij op aarde was. 'k Zal je straks die geschiedenis eens vertellen.”

Toen Mina die voor het kind zoo ontroerende geschiedenis ééns had verteld, vroeg Gerard er telkens weêr om; nooit werd hij moede er altijd weêr met dezelfde onverdeelde belangstelling naar te luisteren.

„Zou het voor dien tijd nooit gebeurd zijn, Mina, en na dien tijd ook niet?"

„'k Heb er nooit van gehoord na dien tijd”, zei Mina, „en voor dien tijd is het stellig ook nooit gebeurd, want de blindgeborene, die ziende werd, zegt zelf: Van alle eeuw is het niet gehoord, dat iemand eens blindgeborenen oogen geopend heeft” ¹⁾.

„Als Jezus nog op aarde was, reisde ik naar Hem toe, om Hem te vragen mij ook te helpen”, zei Gerard.

„Je moet nu maar op den hemel hopen”, troostte Mina. „Daar zal geen inwoner zeggen: Ik ben ziek, want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben. Dat staat zoo woordelijk in den Bijbel, Gerard, dus is het zeker waar” ²⁾.

Van dien tijd af aan, sprak Gerard gaarne over

¹⁾ Joh. 9 : 31. ²⁾ Jes. 33 : 24.

den hemel. Mina moest er hem gedurig van vertellen, en dan deed hij allerlei vragen:

„Zijn de straten daar van goud, en ziet men daar paarlen poorten? Hoe ziet goud er uit, Mina, en heb je wel eens paarlen gezien?”

„Jawel; je mama heeft een ring en een broche van goud, met paarlen er in.”

„Ga jij later naar den hemel, Mina?”

„'k Hoop het”, was al wat Mina op deze vraag durfde antwoorden. „Mijn moeder is er ook.”

„Hoe kun je nu zeker weten, dat je daar komt?”

Mina legde zoo eenvoudig mogelijk in kinderlijke taal uit, hoe men vergeving van zonden kan vinden, door Jezus' bloed aan het kruis gestort, en wat zonden eigenlijk waren.

„Doe jij ook zonden, Mina?”

„Ja, helaas wèl, ieder uur van den dag. Dat zal wel zoo blijven tot onzen dood toe, maar als we onze zonden slechts belijden en er oprecht berouw over hebben, dan wil God ze vergeven.”

Zoo zette hun gesprek zich voort, steeds in die richting. 't Was of kleine Gerard meer leefde in de toekomst dan bij het heden.

Toch kon hij zich soms in het leven verlustigen. Wat verlangde hij naar Nora's verjaardag!

„Waar zullen we haar eens meê verrassen, Mina?”

Mina wist zoo gauw niets te verzinnen. 't Was moeilijk iets te vinden, waar een blind kind behagen

in kon scheppen. „Daar moet ik nog eens een nachtje op slapen.”

„Weet je al wat voor Nora?” was 's morgens onder 't aankleeden Gerard's eerste vraag.

„Ja, kereltje, en we zullen 't vanmiddag gaan koopen.”

„Wat is het?” vroeg hij nieuwsgierig.

„Dat zal ik je vanmiddag vertellen, tot zoolang moet je geduld hebben.”

't Was gelukkig mooi weer, en ze gingen vroeg op pad, om toch vooral goed den tijd te hebben om het geschenk uit te zoeken. Gerard brandde van nieuwsgierigheid.

„Waar gaan we naar toe?”

„Naar den bloemist, en dan koopen we een potje met heerlijk geurende bloemen; hoe lijkt je dat?”

„Prachtig, heel mooi!” en huppelend van plezier ging hij verder aan Mina's hand.

„Je mag het zelf uitzoeken”

„Maar ik kan niets zien.”

„O, dat komt er in dit geval niets op aan; Nora kan toch ook niet zien. Je moet maar ruiken, goed ruiken, welke geur je de lekkerste vindt. Je moet met je neus kijken, zoals je dat zelf noemt.”

Gerard deed zijn best, maar bleef lang besluiteloos. Nu eens vond hij dezen reuk den aangenaamste dan weer een anderen.

De bloemist liet hem zijn gang gaan, en liet geen enkel oogenblik merken, dat men hem eigenlijk wel

wat lang ophield voor één zoo'n goedkoop potje bloemen. Hij dacht aan geen verdienste, en lette niet op tijdverlies, want zijn hart was vervuld met innig medelijden voor dit knaapje, dat er zoo aantrekkelijk uitzag, zulk een lief stemmetje had, en toch zoo onzegbaar ongelukkig was.

Maar het kind voelde daarvan op dit oogenblik niets. Hij ging op in de vreugde, die hij bezig was zijn zusje te bereiden.

„Eén van deze twee”, besloot hij eindelijk. „Mina, nu moet jij maar zeggen welk.”

„Dan dit”, zei Mina aanstonds. „Wilt u dit plantje vanavond even laten bezorgen bij mijnheer Verweel?”

„Jawel, juffrouw; ik hoop er voor te zorgen.”

„Hoe heet het plantje, dat je uitgezocht hebt, Mina?”

„'t Is een réveda; weet je waarom ik die dadelijk koos en niet die andere?”

„Neen, waarom dan?”

„Wel, Nora heeft zoo vreeselijk het land aan vliegen en insecten, en als deze plant nu in de kamer staat, dan gaan de vliegen vanzelf weg. Dat zal ze wel prettig vinden.”

„Ik denk dat ze er erg blij mee zal zijn.”

Toen Gerard den volgenden morgen binnenkwam voor het ontbijt, zei hij:

„O, de tuinman heeft er goed aan gedacht. Ik ruik het plantje al. 'k Zal zelf zoeken waar je het gezet hebt, Mina! Hier op de vensterbank voor dit raam.”

Heel voorzichtig betastte hij de teere blaadjes en de bloemen.

„Nu gaan we het naar de andere kamer brengen; kom, Mina, gauw.”

Gerard stond daar, trappelend van ongeduld.

Mina nam den pot met bloemen op en gaf hem Gerard zelf in handen vlak voor Nora's kamerdeur.

„Nora, hier heb ik een prachtig verjaarsgeschenk voor je!” riep hij nog vóór hij zijn zusje had geluk gewenscht.

„O, wat is het, wat heb je daar? Het ruikt hier ineens zoo heerlijk, is het eau-de-cologne?”

„Neen, iets veel mooiers, een levend plantje! Waar is de tafel, dan zal ik het er op zetten!” Voetje voor voetje liep hij voort, hijgend onder de zware vracht, de lipjes van inspanning vast op elkander geklemd.

„Daar zal ik je eens lekker voor pakken; waar ben je?” en tastend ging zij op haar broertje af. „Hier heb je een ferm kus van me, hoor, en nog een, nu kun je eens voelen hoe blij ik er mee ben.”

Nora pakte Gerard en kuste hem op beide wangetjes, totdat er een kleurtje op kwam.

„De pot moet mee naar beneden, als we aan tafel gaan, hoor, Grietje! Die moet onder het eten voor mijn bord staan; 'k wil den geheelen dag dien lekkeren reuk ruiken.”

Toen het etenstijd werd, kwam Nora Gerard afhalen om mee naar beneden te gaan.

„Ga je meê, Gerard? Grietje draagt de plant.”

„Ja, 'k ga meê.”

Mina deed de deur voor hem open.

„Neen, dat is waar ook, ik ben nog niet klaar, ga maar vast vooruit!”

Nora ging, voorafgegaan door Grietje, de trap af.

Zorgvuldig sloot Gerard de kamerdeur weêr.

„'k Wil eerst *hier* bidden”, zei hij, en vouwde eerbiedig zijn handjes en sprak hardop zijn tafelgebedje uit. „Zie je, anders wordt Papa soms weêr boos, en dat zou jammer zijn van 't feest. En Papa heeft me volstrekt niet verboden boven te bidden. Papa heeft alleen gezegd dat hij het beneden aan tafel niet hebben wilde. Maar Mina, wil je me nu *vooral* helpen onthouden, dat als ik straks weer boven kom, ik dan eerst dank? Dat heb ik met Papa's verjaardag ook gedaan, weet je nog wèl? 'k Zou 't vandaag niet graag vergeten.”

Mina beloofde er hem aan te zullen herinneren, maar 't was niet noodig.

Hoe vroolijk en druk pratend de kinderen ook boven kwamen, nauwelijks was Gerard alleen of hij dankte hardop.

Zonder bidden en danken kon hij niet meer.

IX.

IN HET HUIS DES GEBEDS.

„Zit je te breien, Mina?”

„Ja, Gerard, hoe raad je dat zoo?”

„Wel, dat hoor ik natuurlijk aan de naalden die tegen de tafel slaan. Hè, ik wou dat ik ook maar eens iets prettigs kon doen met mijn handen. Kun je mij geen breien leeren? Dan konden we voortaan samen zitten breien.”

„Misschien wel”, zei Mina, die het nog niet zoo'n dwaas denkbeeld van 't kind vond. „'k Zal eens kijken”, zei ze opstaande, „of we nog houten breipennen hebben met dikke wol.”

Ze vond beide, en ze zette dadelijk de steken op. Toen nam ze Gerards kleine magere handjes, en leerde hem met veel geduld breien. In het eerst ging het niet erg, maar het kind zette door, hij had er schik in, en leerde het inderdaad nog gauwer dan Mina verwacht had.

„Gerard, wat doe je toch, je zit zoo stil”, zei Nora

eens, toen ze onverwachts de kamer kwam inloopen. Zij kon zich niet voorstellen, hoe hij zoo stil kon zitten. Zij zat nooit stil, tenzij ze les had. Maar anders hinkte, of danste, of rolde zij door de kamer.

„Ik zit te breien”, zei Gerard trotsch.

„Te breien? Bah, wat heb je daar nu aan. Ik moet het ook leeren, maar ik kan er nog niets van. Ik doe het alleen op de les, maar nooit voor mijn eigen plezier.”

„Ik wel”, zei Gerard droog.

„Kom, breien is meisjeswerk — dat doen jongens nooit!”

Gerard liet zijn werk zakken.

„Is dat echt waar, Mina?”

Mina wist zoo gauw niet wat te antwoorden. Het kind had zoo'n schik in zijn werk, waarom kwam Nora daar nu de aardigheid voor hem afmaken?

„Je moet naar je eigen kamer gaan, Nora”, zei Mina gestreng, „en laat Gerard met rust, hij mag doen waar hij lust in heeft.”

Nora droop stilletjes af, maar Gerard liet zijn werk rusten.

„Is het echt waar, Mina? Breien mannen nooit?”

„Jawel”, zei Mina, „ik heb dikwijls mannen zien breien. De visschers breien netten, hoewel dat op een andere manier gaat dan dit breiwerk, dat is eigenlijk meer knopen. Maar de herders, die op de schapen passen, breien vaak kousen en borstrokken, dat heb ik zelf gezien.”

„Waar doen ze dat dan, thuis?”

„Neen, op de heide.”

„De heide, waar is die? Hoe ziet die er uit?”

„Heb je de zee wel eens gezien?” vroeg Mina.

„k Heb nog nooit iets gezien”, was het droeve antwoord.

„Dat is waar ook.” Mina beet zich op de lip. Hoe kon zij zoo dom zijn? Nu was zij hier al zóó lang, en nog had zij oogenblikken, waarin zij vergeten kon dat dit kind nog nooit iets had gezien, dat het zich van niets ter wereld een duidelijke voorstelling kon maken.

„Wacht”, zei ze opstaande, „ik zal het je eens duidelijk uitleggen.” Ze haalde haar waschkom uit de andere kamer en goot die vol water. Toen stroopte ze Gerard's mouwtjes op, en liet hem in het water ploeteren met allebei zijn handjes.

„Nu voel je niets dan water, hè?”

„Neen, alleen aan de kanten de kom.”

„Als je nu denkt dat je van die kom niets voelt, alléén maar water dus, en dan geen kom vol, geen kamer vol, geen huis vol, geen straat vol, geen stad vol, maar ik weet niet hoeveel verder nog voel je niets dan water, enkel water. Zóó ziet de zee er uit. En wat nu de zee is van water, dat is de heide van zand. Als je nu heel stil blijft zitten, dan zal ik ook eens een kom met zand voor je halen.” Ze nam de kom weg, goot haar leeg door het fonteintje, en

kwam een oogenblik later er mee terug, doch nu vol droog zand.

„Wat voel je nu?”

„Zand, lekker droog zand!”

„Zoo is de heide; zand — overal lekker droog zand, met struiken en boomen en heideplanten er op. Op die heide loopen herders. Zij passen op de schapen, en onderwijl breien zij, net als jij daar straks deed. Je ziet dus dat je een groote jongen bent, dat je al kan wat zoo'n oude herder kan. Weet je wel, wie zichzelf de Goede Herder noemde?”

„'k Geloof de Heere Jezus”, zei Gerard weifelend.

„Heb ik je de geschiedenis wel eens verteld van het verloren schaapje?”

„Neen, Mina.”

„Nu, als je dan weer lief gaat zitten breien, dan neem ik ook mijn werk weer, en dan zal ik je onderwijf vertellen.”

Zoo kreeg Mina hem door de noodige afleiding weer aan het breien. Zij zou niet graag gewild hebben dat zijn aardigheid er was afgegaan, daar het hem dikwijls voor verveling behoedde.

Het ontging haar evenwel niet, dat hij steeds meer lust kreeg in zitten, in zittend zich vermaken. Hij liep en speelde weinig door de kamer, veel te weinig vond Mina en het verontrustte haar. Het was onnatuurlijk voor een jongen van zijn leeftijd, zoo rustig

en stil te kunnen zijn en altijd te willen zitten. Gedurig klaagde hij er ook over, dat het wandelen hem zoo vermoeide. Hij kon er soms zoo in-zwak uitzien, mager niet alleen, maar ook zoo bleek, met zulke blauwe kringen onder zijn oogen.

„'k Moet toch mevrouw eens over hem spreken”, besloot zij.

„Gerard staat mij den laatsten tijd niets aan”, zei ze tegen mevrouw. „Vindt u ook niet dat hij veel te bleek en te mager is?”

„Ja, ik denk dat het meer zijn aard is, hij is nooit zoo geweest als Nora. Maar 'k zal eens nauwkeurig op hem letten.”

Mevrouw kwam gedurig eens boven, en het trof haar, hoe stil en bedaard de jongen was. Niet, dat hij zich ooit verveelde, daar zorgde Mina wel voor, maar hij had veel te weinig lust in bewegelijk spelen.

„'k Zal den dokter eens over hem raadplegen, die kent zijn gestel.”

„'t Kind is zwak, bepaald zwak, moet meer in de buitenlucht, en veel slaap en goed versterkend voedsel hebben. Hoe laat gaat hij naar bed, en hoe laat staat hij op?”

„Hij slaapt van zeven tot zeven, dokter, juist het wijzertje rond.”

„O, dat is heel goed. Maar dan moet hij ook dadelijk

de frissche morgenlucht in, nog voor het ontbijt. Geef hem zoodra hij aangekleed is, een flink glas melk met een paar beschuiten, en laat hem dan gaan wandelen. Hij kan dan een uur in de buitenlucht blijven. Wordt hij te moe, dan rust hij eens even op een bankje in 't plantsoen uit, maar na een heelen nacht rust, moet hij het een uur kunnen volhouden. Na het ontbijt kan hij een poos in den tuin of in het priëel op een ruststoel. Na het koffiedrinken minstens een uur naar bed....”

„Dat doet hij altijd; hij slaapt gewoonlijk van één tot twee....”

„Zoo, dat is uitstekend. Nu dan moet hij weêr een wandeling gaan doen, tenzij het te warm is, dan kan hij beter rustig in den tuin, in de schaduw blijven. Maar 's morgens vroeg mag hij wel een zonnetje hebben. We willen hopen dat hij wat zal aansterken; ik kom nog eens gauw naar hem kijken.”

Van nu af aan kwam er een heele verandering in de levenswijze van Mina en Gerard.

De morgenwandelingen werden een bron van genot voor beiden.

„Of het mooi of minder mooi weêr was, dat kwam er niet op aan”, had de dokter gezegd. „Het kind moet de lucht in, en wat gehard worden; hij is nu te veel een kasplantje.”

En werkelijk — als hij thuis kwam had hij gewoonlijk een aardig bloesje op de wangen. Was het

van gezondheid of van inspanning? Mina hoopte het eerste, maar vreesde het laatste.

„Wat ruikt het hier lekker!”

„Ja, heerlijk, herken je dien reuk ook? Heb je dien wel eens meer geroken?”

Gerard snoof nog eens met aandacht zijn neusje op.

„’t Ruikt hier precies naar Nora’s plantje.”

„Juist; dat komt doordat hier een perk réveda’s staat.”

Ze liepen een eind verder.

„Hier ruikt het nu weer heel anders, vind je niet, Mina?”

„Ja, hier zijn we bij een groot bloembed heliotropen.”

Den volgenden dag kwamen ze weêr door het plantsoen.

„Nu zijn we bij het reseda-bed”, zei Gerard uit zichzelf, en een poosje later: „hier moet de heliotrope staan.”

Zoo leerde Gerard zelf opmerken op welke hoogte hij zich ongeveer bevond.

Bij regenachtig weêr gingen ze de stad in, dan waren de buitenwegen te nat.

„Hier is een apotheek”, vertelde Mina, „ruik je niet wat een eigenaardige lucht?”

Mina begon zich ook in het waarnemen van verschillende geuren te oefenen.

„Hoe heel anders riekt het hier nu weêr: hier woont een drogist, ’t riekt hier naar sponsen en specerijen.”

„Ja”, zei Gerard, „’k ruik het.”

Een oogenblik later hield hij Mina staande.

„Hier zijn we bij een schoenwinkel.”

Verrast erkende zij dat Gerard gelijk had. Al heel gauw vertelde hij voortaan waar hij liep in de stad. Mina leerde hem de namen der straten.

„Hoe heet die straat ook weêr, waar die azijn-fabriek staat?”

„De Hoogstraat.”

„O, ja; en waar die cichoreifabriek staat?”

„Daar komen we zóó in, de Piet-Heinstraat.”

Een hevig auto-getoeter deed Mina onwillekeurig Gerards handje steviger vastgrijpen, en hem verder op de kleine steentjes trekken.

„Hè, wat verdrietig, die auto nu weêr. Auto's en stoomfietsen zijn mijn grootste vijanden op straat, wil je dat wel gelooven?”

„Ja, zeker, 't zijn nare dingen. Ze maken je zoo aan 't schrikken, en ze snorren zoo wild langs je heen.”

„Neen, dat is het niet, dat kan mij allemaal niets schelen. Maar ze maken dat ik den weg niet meer weet. Als er zoo'n ding langs je heen is gesnord, ruik je de eerste vijf minuten niets als benzine, en dan ben je den weg kwijt. Ik heb dan een gevoel of ik verdwaald ben.”

„Toch heb ik wel eens gehoord”, zei Mina, „dat als je er maar ééns ingezeten hebt, je nooit meer boos wordt op zoo'n snorrend monster. Ik heb er wel eens ingezeten.”

En Mina vertelde hem van haar tocht van Utrecht naar Zeist, en door 't een op 't ander komende, van die verhuisdrukte, van mevrouw Terhorst en van verschillende dingen uit haar vroeger leven.

Gerards ergernis trok langzamerhand weg.

Op zekeren Zondagmorgen liepen ze weêr samen te wandelen in de vroegte.

„Ik hoor een orgel en 'k hoor zingen. Waar zijn we ergens, Mina?”

„We zijn vlak bij de Noorderkerk; 't is zeker vroegdienst.”

„Hè, toe Mina, laten we er eens even ingaan, ik ben nog nooit in een kerk geweest.” En Gerard trok Mina meê aan den arm in de richting waar de kerk moest staan.

Mina liet zich overhalen, deed zachtjes de zware deur open en ging binnen.

Er waren maar weinig menschen, doch het gezang was er niet minder mooi om.

Gerard kreeg de tranen in de oogen.

„Wat mooi! Wat heerlijk!” fluisterde hij. „Zouden ze in den hemel ook zóó mooi zingen?”

„Nog veel mooier”, antwoordde Mina zachtjes.

Na het zingen las dominee zijn tekst af, Joh. 10 : 27 en 28.

„Mijneschappen hooren mijne stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven;

en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijne hand rukken."

Mina nam Gerard eens van terzijde op.

Aandachtig zat hij te luisteren. Geen woord ontging hem. Het onderwerp trok hem bijzonder aan.

„Kom, we moeten naar huis", waarschuwde Mina, die op haar horloge had gekeken. 't Was tijd voor 't ontbijt.

„Nog even", vleide Gerard. „Ach, Mina, nog even, 'k wil het zoo graag hooren."

Mina kon niet weigeren, en op gevaar af dat mevrouw ontevreden zou zijn als zij te laat thuiskwam met het kind, bleef zij zitten tot de kerkdienst was afgelopen.

's Middags toen Gerard in zijn rieten stoel in het priëel lag, kwam mevrouw bij hem.

„U kunt nooit raden waar ik vanmorgen geweest ben, Mama."

„In 't plantsoen", raadde Mevrouw.

„O, neen, heel ergens anders."

„Op den Buitendijk."

„Neen, in de kerk, Mama."

Plotseling overviel Gerard een gevoel van angst dat zijne moeder het niet goed zou vinden, en daarom liet hij er dadelijk met zijn lief vleiend stemmetje op volgen:

„Dat mocht toch wel, Mama? Ze zongen er zoo mooi; ik hoorde het orgel al in de verte spelen. Toen heb ik Mina gevraagd, er met mij binnen te gaan.

We moesten toch even rusten, want ik was zoo moe. Maar, o Mama, ik wou dat u eens gehoord hadt, wat die dominee allemaal zei, het was toch zoo mooi!"

Een oogenblik had mevrouw Verweel de wenkbrauwen gefronst. Als haar man dat eens hoorde! En toch wilde zij niet zeggen: „Vertel het maar niet aan Papa". Het kind mocht niet leeren iets „stiekum" te doen. Haar man was zoo tegen den godsdienst, doch zij zoo ánders opgevoed. In haar huwelijk echter had zij meer en meer God losgelaten en zonder Hem geleefd. 't Was of dit kind haar daar telkens aan wilde herinneren, en haar geweten wakker schudde.

„Weet je er nog iets van? Kon je er iets van onthouden?" vroeg zij, meer om het kind genoeg te doen, dan uit belangstelling.

„Dus u bent er niet boos om, Mama? Daar ben ik blij om. Mina wilde eerst niet, maar ik trok haar mee, den kant uit waar ik de heerlijke muziek hoorde, en toen gaf zij toe. Zij wilde wel dadelijk weêr weg, maar ik smeekte haar te blijven zitten. Mag ik nu voortaan altijd Zondagsmorgens naar de kerk, Mama?"

„Kind, dat weet ik niet, je vraagt zoovéél. Mina zal daar misschien ook geen zin in hebben, zij heeft haar vaste kerkbeurt."

„Mina heeft alles voor mij over", zei het kind beslist. Hoe trof diteenvoudigegezegdehaar — als moeder.

„Nu, als het je niet te veel vermoeit, en je doet het graag, toe dan maar!"

„Als het kind er nu plezier in heeft”, vergoelijkte zij bij zichzelf.

„Maar je hebt mij nog niet geantwoord op mijn vraag of je nog wat van de preek weet?”

„Nog zoo veel!” zei hij moedig. „Wil ik er u wat van vertellen? Het ging over schapen. De schapen kennen altijd de stem van hun eigen herder, en die volgen zij, waar hij ook heengaat. Maar ze laten zich nooit bedriegen. Al trek ik of u nu bijvoorbeeld al de kleeren van den herder aan en we gaan naar buiten om de schapen uit den stal te roepen, dan zal er geen eentje komen, daar behoeft u niet op te rekenen. Ze laten zich niet verschalken. Ze kennen hem aan de stem, en ze gaan met niemand anders mee, dan met hun eigen herder.

Er zijn natuurlijk wel eens stoute schaapjes onder, die wegloopen en dan verdwalen, maar dat komt altijd verkeerd uit. Kent u de geschiedenis niet van het verloren schaapje, Mama?”

„Niet erg goed.”

„O, daar heeft de dominee 't ook niet over gehad vanmorgen, maar daar vertelt Mina mij altijd van, als ik het haar vraag wij zijn ook schaapjes, Mama, schaapjes van den Goeden Herder, en als wij Hem altijd volgen en nooit van Hem wegloopen, dan komen wij eenmaal in den hemel en daar zingen ze zoo mooi, nog veel mooier dan hier in de kerk, zegt Mina.”

Mevrouw zat stil voor zich uit te staren. Ze werd herinnerd aan de dagen harer jeugd, toen ook haar die geschiedenissen verteld werden en zij ze mooi vond. Wat was dat lang geleden!

Inderdaad, zij was een weggelooopen schaapje!

Daar kwam Mina aan, die boven de koffietafel had moeten opruimen, maar nu klaar was en daarom bij Gerard kwam zitten. Mevrouw stond op en ging heen.

„k Heb mama verteld dat we in de kerk geweest zijn vanmorgen.”

„En wat zei mevrouw?” vroeg Mina haastig, want ze was er maar half gerust op geweest.

„Dat we voortaan elken Zondagmorgen mogen gaan, als ik het graag wil, en jij er niet tegen hebt.”

„Is 't heusch waar?” vroeg Mina ongeloovig.

„Ja, en ik was nog wel bang dat Mama er boos om zou zijn. Maar Mina, wat ik je vragen wilde: hoe ziet een schaapje er nu eigenlijk uit? Beschrijf het mij eens heel nauwkeurig, zóó dat ik er mij een goede voorstelling van kan maken.”

„Dat is nog zoo gemakkelijk niet. Een schaap is heelemaal wit en bedekt met wol, dubbel zoo groot als een hond, en 't heeft vier dunne pootjes.... Weet je wat, als we weêr eens uitgaan, dan zal ik eens een klein schaapje voor je koopen, geen echt natuurlijk, maar een namaak-schaapje. Hoe vind je dat?”

„Erg prettig.”

Mina hield woord; Gerard kreeg van haar het mooiste en grootste schaapje dat zij in den voornaamsten speelgoedwinkel uit de stad kon krijgen. Het kon ook heel natuurlijk blaten. Gerard was er verrukt over. Voortaan had hij, behalve op de wandeling, altijd zijn schaapje bij zich. Mina had wèl aardigheid van haar geschenk.

„'t Is altijd prettig iets te krijgen, hè Mina?”

„Ja zeker, Gerard.”

„'k Wou dat ik Mama eens met iets verrassen kon. Zou ik niet eens wat voor haar kunnen breien?”

„Misschien wel, maar dan moeten we eerst wat verzinnen. Laat me maar eens even bedenken.

Een sponsen-zakje, dat zou kunnen; dat konden we in elk geval probeeren”, zei Mina na een poosje.

Mina zette op, en Gerard breide een vierkant lapje. 't Duurde nogal lang vóór 't af was, want Gerard had tegenwoordig weinig tijd beschikbaar. Hij moest voor zijn gezondheid leven, en rust en wandelen ging vóór alles. Maar als 't 's middags te warm was en hij in den tuin lag, dan breide hij altijd met veel ijver tot hij een kleur van inspanning had, en Mina hem beval, zijn werk een poos neêr te leggen.

Eindelijk was het af. Mina omboorde het met 'n rood bandje, en zorgde dat er vier roode koordjes aan kwamen om het op te hangen.

„Ziet het er nu mooi uit, Mina?”

„Ja, Mama zal er bepaald erg blij mede zijn.”

„Wanneer zullen we het geven?”

„Ik geloof dat Mama vanavond uitgaat. Als we er nu eens een mooi pakje van maakten en dat op de slaapkamer-tafel neerlegden. Hoe zou je dat vinden? Dan vond Mama het als zij tehuis kwam.”

Mevrouw ging 's avonds uit. Dat gebeurde trouwens vaak. Mijnheer spoorde haar daartoe altijd aan, en ging zelf meestal mede. Hij vond dat zijn vrouw dat noodig had. Hadden zij geen groot verdriet? Een man vindt verstrooiing in zijn drukke bezigheden, maar een vrouw moet afleiding zoeken op partijtjes of feestavondjes, en door het afleggen van bezoeken. Dat was Mijnheers standpunt. Hoe zijn ongelukkige kinderen daardoor iets misten, kwam niet bij hem op. Maar dat zij als ouders daardoor zelf zooveel stil genot ontbeerden, 'tgeen het voortdurend omgaan met hun blinde kinderen hun had kunnen schenken, dat heeft mijnheer nooit beseft, en mevrouw helaas, eerst toen het te laat was.

Heel laat in den avond, of liever tegen middernacht, kwamen mijnheer en mevrouw tehuis.

Wat was zij mooi, in haar avondtoilet! Die fiere, rechte houding, dat frissche blozende gelaat, en dat weelderige haar! Wel was zij onnatuurlijk vroeg grijs, maar velen vonden dat dit haar nog schooner maakte.

Vroolijk pratend gingen beiden de trap op naar boven.

„'t Was een mooie avond!” vond mevrouw.

„Kostelijk; 'k heb me best geamuseerd”, zei mijnheer.

Mevrouw draaide bij het binnengaan even aan het elektrische knopje, vlak bij de deur, en de kamer baadde in een zee van licht.

Op de tafel toeloopende zag zij Gerards pakje liggen.

Zij bekeek het even van alle kanten, en maakte het toen langzaam open. In het sponsenzakje lag een stukje wit papier, waarop alleen deze woorden: „Van uw blinde zootje Gerard.”

De glimlach verdween van haar gelaat, en inplaats daarvan welden er tranen op in haar oogen.

Lang bleef zij met het briefje in haar hand bij de tafel staan. Ze zag dat Mina Gerards hand had vastgehouden en bestuurd, zoodat hij het er feitelijk zelf had opgeschreven. Wat had hij het aardig gebreid, zoo gelijk en zoo goed schoon gehouden, en dat voor een blinde!

Zorgvuldig wikkelde zij 't sponsenzakje en het briefje weêr in 'tzelfde papier, deed het touwtje er om, en legde het weg in haar linnenkast.

„Een herinnering aan hem, als hij er niet meer zijn zal”, bekende zij zichzelf voor de eerste maal.

X.

NAAR HET VADERHUIS.

„Wil ik je iets verrukkelijks vertellen?“ kwam Nora op zekeren morgen Gerards kamer binnen gestormd, dadelijk na het ontbijt.

„Wat dan?“ vroegen Mina en Gerard tegelijk.

„Papa heeft een auto gekocht! Heerlijk, en wij mogen er ook in zitten, zoo dikwijls we maar willen!“

Nora draaide op haar hakken de kamer rond, van louter voorpret.

„Pas op, Nora, dat je je niet bezeert, stoot nergens tegen aan“, moest Mina waarschuwen.

„k Vind het heelemaal niet prettig, 'k geef er niets om, en ik wil er niet eens in“, zei Gerard, uit zijn humeur door de drukte die Nora maakte en die hem vermoeide. Hij kon nergens meer tegen.

„Nu, dat is ook wat! Dat zal ik eens aan Papa vertellen!“ zei Nora geërgerd, en ze ging heen.

„Kom, kom, Gerard, wat zijn dat nu voor kunsten?“ vroeg mijnheer 's middags min of meer boos.

„Auto's en stoomfietsen zijn mijn ergste vijanden, Papa; 'k wil er niet in zitten. Ze zijn een plaag op straat voor blinden.”

Wat sprak dat kind beslist; hij leek altijd zoo'n volgzaam ventje, maar hij had toch nog een eigen willetje!

„Kind ik begrijp heelemaal niet hoe je aan dien onzin komt.”

„'k Begrijp wel wat hij bedoelt, mijnheer”, legde Mina uit. „Gerard vindt het aardig, als hij met mij wandelt, zelf te kunnen bepalen waar wij ons ongeveer bevinden. In het plantsoen ruikt hij het aan de bloembedden; ik heb hem de namen der bloemen geleerd, en dan vertelt hij mij: nu zijn we bij de reseda's, nu bij de heliotropen, nu bij de rozen.

In de stad gaat het hem net eender: hij weet precies wanneer we langs de apotheek, langs de vischhal, langs de groentenmarkt komen. Hij kent de namen van de straten waar de azijnfabriek en de cichoreifabriek staan. Hij ruikt een sponsen- en een schoenenwinkel. Maar, o wee, als er toevallig een auto of stoomfiets langs komt! Dan is hij den weg kwijt, omdat hij niets ruikt als benzine.

Hij raakt plotseling uit zijn humeur, nietwaar, ventje, en dan moppert hij: die nare auto's, die vervelende stoomfietsen, ze moesten niet mogen rijden! 'k Heb hem al eens verteld dat het erg prettig is er in te zitten maar dat gelooft hij niet.”

Mijnheer ging heen zonder veel te zeggen.

't Was een teleurstelling voor hem, een groote teleurstelling. Hij had juist die auto gekocht ten genoeg van zijn vrouw en zijn kinderen.

Na dien bewusten avond, waarop zijn vrouw dat pakje gevonden had op haar slaapkamer, was zij dezelfde niet meer geweest.

Ze had meer neiging tot thuisblijven en tot somber mijmeren. Mijnheer had haar opgewekt tot meer uitgaan.

„Je moet wat van 't leven genieten, je bent heusch nog te jong om je achter de glazen dood te kniezen”, had hij meer hartelijk dan fijngevoelig gezegd.

„O, man, ik kan het niet. Er is mij plotseling een licht opgegaan ik zie het duidelijk en kan de gedachte niet meer kwijt raken: we zullen Gerard moeten verliezen!”

„Kom, wat 'n onzin. Het kind is zwak, maar hij kan immers krijgen wat hij hebben wil. Als hij niet aansterkt hier in 't land, dan gaan we met hem naar 't buitenland. Hij is nog zoo jong, en kan alles nog wel vergroeien!”

„Ik geloof er niets van; hij gaat achteruit; hij wordt hoe langer hoe zwakker. 'k Zou 't vreeslijk vinden, hem te moeten missen. Aan uitgaan heb ik geen behoefte meer, 'k wil mij voortaan aan 't kind wijden”

„Dat kind heeft niets aan een sombere, terneêr-gedrukte moeder. Juist in zoo'n tijd moet je eens een

keer meer uitgaan, dat zal je goed doen, en dan kun je vroolijk en opgewekt zijn als je bij Gerard komt. Je moet niet te veel denken aan iets, dat nog in de verre toekomst ligt. Trouwens, *ik* geloof vast dat Gerard dezen aanval van zwakte teboven komt."

Mijnheer meende werkelijk dat hij de waarheid sprak. Hij maakte zichzelf maar wijs wat hij zeide. Hij wilde het niet gelooven, dat Gerard achteruit ging, en daarom bekende hij 't zichzelf niet, en trachtte zijn vrouw ook van het tegendeel te overtuigen.

Hij volgde met zijn leed en verdriet de taktiek van alle ongeloovige menschen; hij wilde niet zien, en meende dat de slag dan ook niet komen zou. Hij deed gelijk de struisvogel: hij sloot de oogen voor het naderend gevaar, en waande het dan ver weg.

Hoe geheel anders doet de Christen! Hij sterkt zich in het geloof aan Gods liefde en trouwe zorg door het gebed, en bidt kracht te mogen ontvangen het leed te dragen.

Zoo deed Mina.

Mijnheer Verweel kwam op de gedachte een auto te koopen. Zijn vrouw zou er zeker veel behagen in scheppen, en dan met de kinderen er van kunnen genieten. Men kan zich zijn teleurstelling indenken, toen hij hoorde hoe Gerard over een auto dacht. Als Nora alleen maar meê ging, dan zou zijn vrouw ook thuis willen blijven, want die wilde zich nu eenmaal met Gerard bemoeien.

„Je moet hem toch eens tot een tochtje met de auto zien over te halen”, zei mijnheer tot Mina.
 „k Geloof zeker, dat als hij er maar 's één keer in gezeten heeft, hij het prettig zal vinden.”

„Ik denk het ook wel”, stemde Mina toe.

„Gerard”, zei ze 's avonds onder het uitkleeden, „wil je Papa niet een klein genoegen doen? Papa zou zoo erg graag hebben dat je eens één keer meêging met de auto. Al Papa's aardigheid zou er voor hem af zijn, als jij niet meêwilde.”

„Ach, Mina, ik vind het zoo naar, ik heb nu eenmaal heelemaal geen zin om meê te gaan”

„Ja maar, kindje, je moet niet zoo stijfhoofdig zijn. Je moet jezelf eens overwinnen ter wille van je vader Als je er in zit, heb je niets geen last van die benzinelucht of van het stof, waar de voorbijgangers zoo'n last van hebben. Het zal je heusch meêvallen, je zult het prettig vinden, als je maar eens probeert.”

„Nu goed dan”, zei Gerard, z'n best doende om den tegenzin, dien hij er in had, te overwinnen.

Den volgenden dag om drie uur stapten mijnheer en mevrouw met Nora en Gerard in de auto. Mooi weêr was het niet — het regende dat het goot, maar daar zouden de kinderen geen last van hebben. Voor hen maakte het weinig uit of de zon door de raampjes scheen of dat de regendruppels er zoo tegen aan kletterden, dat je er heelemaal niet door heen kondt zien.

't Was eigenlijk een sombere tocht. Alles droop buiten van den stortregen, zoodat mijnheer en mevrouw maar niet uitkeken. Gerard zat doodstil met een min of meer angstig gezicht. Alleen Nora hield er de stemming een beetje in.

„'t Gaat verrukkelijk!” zei ze. „We vliegen, geloof ik!”

Haar vroolijke opmerkingen vonden evenwel weinig weerklank. Mijnheer besepte, misschien voor de eerste maal in zijn leven, dat het geluk niet van buitenaf is aan te brengen.

Toen de zomer om was, en de eerste gure herfst-dagen kwamen, werd Gerard zichtbaar minder.

Er kwam een tijd, dat hij het bed liever niet verliet. Halve dagen moest hij dan nog opkomen, maar weldra was ook dat hem te veel, en bleef hij gedurig een heelen dag liggen.

Zijn gezichtje werd al schraler en bleeker; de blauwe oogen schenen al grooter te worden.

„Hoe is het vannacht met hem gegaan?” kwam mevrouw 's morgens al heel vroeg vragen.

„O, hij is altijd even rustig, je hebt er haast geen oppassen aan”, zei Mina. „Hij ligt nu weêr in een lichte sluimering; kijkt u niet eens even bij zijn bedje?”

Samen stonden ze daar, meesteres en dienstbode, voor het bedje van het sluimerende kind. Veel was er dat deze twee vrouwen van elkander scheidde:

godsdienst, stand, leeftijd maar één ding was er, dat hen vereenigde en tot elkander bracht, en dat was de liefde tot dit ongelukkige kind.

„Hij zal nooit meer beter worden, Mevrouw”, fluisterde Mina met tranen in de oogen.

„'k Geloof het ook niet.”

Het zieke knaapje wendde het hoofd om; een hoog rood blosje kleurde zijn magere wangetjes. Hij had het fluisteren gehoord, en stak een handje uit.

Zonder een woord te spreken legde de moeder haar hand in die van haar zoontje. Er kwam een glimlach op zijn gezichtje, en zonder de minste aarzeling zei hij: „Dat is Mama's hand. Kom u eens dicht bij mij, dan kan ik u een kusje geven.”

Snel wischte zij zich de tranen uit de oogen, en boog zich over hem heen om hem te kussen.

„'k Zal niet meer beter worden, Mama, dat voel ik wel. Maar ik ga naar den hemel, naar die plaats waar geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek, want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben. En o, Mama, dan zal ik ook kunnen zien”

„Mama hield je zoo graag nog wat bij zich, lieveling; zou je niet graag beter worden?”

„In het eerst wel, maar nu niet meer. Ziet u, vroeger was ik” en hij woelde met zijn handjes in zijn bedje, tot hij het schaapje vond, dat hij altijd bij zich had „vroeger was ik zoo'n verloren schaapje,

maar de Heere Jezus heeft mij gevonden ik ken Zijn stem goed, Mama, en Hij roept mij, om mij zalig te maken”

„Kan ik niet iets voor je doen, liefje, heb je nergens trek in, in wat lekkers?”

Maar Gerard schudde het hoofdje „Eén ding zou ik willen, als Papa het goedvond, maar Papa zal het niet goedvinden”

„Papa vindt alles goed wat jij graag zoudt willen”

„k Zou zoo graag dien dominee eens bij mij willen hebben, die zoo mooi kon bidden in de kerk”

„Mina, begrijp jij wat hij bedoelt?”

„Jawel, mevrouw! u hebt hem van 't voorjaar verlof gegeven zoo nu en dan naar de vroegkerk te gaan, en dan vond hij altijd dat dominee Meerman zoo mooi kon bidden. Nu wil hij zoo graag hebben dat die dominee bij hem komt om voor hem te bidden.”

„k Zal het mijn man dadelijk vragen”, zei mevrouw bezorgd. Ze had zoo gulweg beloofd dat Papa alles goed zou vinden wat hij maar begeerde, doch nu twijfelde zij toch. Zóó'n vreemd verzoek had zij niet verwacht!

Na een heel lange inleiding bracht mevrouw Verweel het verzoek van het kind aan haar man over. Eerst was hij er niet voor te vinden, maakte hij zijn vrouw zelfs een zacht verwijt, dat zij zonder zijn voorkennis het kind verlof had gegeven naar de kerk te gaan maar eindelijk gaf hij toe. Waarom zou hij één van

Gerards laatste wenschen onvervuld laten, waar hij bij machte was aan zijn verlangen te voldoen?

De huisknecht werd dus naar Ds Meerman gestuurd, die niet weinig verbaasd was bij mijnheer Verweel ontboden te worden. Niettemin voldeed hij dadelijk aan het verzoek.

Wouter geleidde den predikant regelrecht naar boven, naar de derde verdieping, waar mijnheer en mevrouw, Mina, Grietje en Nora allen op de ziekekamer vereenigd waren. Hoewel het vertrek dus vol was, kon men een speld hooren vallen. Niemand sprak een woord, maar ieder staarde af en toe op het bleeke ingevallen gezichtje van den kleinen lijder.

Hoe zacht Wouter de deur ook opende, Gerard hoorde het toch. Hij wendde het hoofd om en vroeg zacht:

„Is de dominee daar?”

„Ja, lieveling”, zei mevrouw, en zwiigend maakte zij plaats voor den binnenkomende.

„Wilt u eens met mij bidden, dominee?”

„Zeker, jongenlief!” zei dominee Meerman geroerd. Op weg naar dit ziekbed, dat straks een sterfbed zou zijn, had hij eenige nadere bijzonderheden omtrent de familie Verweel door Wouter vernomen. Hij wist dus dat dit kind evenals zijn zusje blindgeboren was, en ook dat Gerard de eenige van de heele familie was, die bij hem kerkte.

Zacht en innig klonk zijn stem, toen hij God smeekte

dit kind in genade aan te nemen, en het zonder strijd te voeren door de sombere doodsvallei.

Alle aanwezigen waren tot tranen toe bewogen. Het zaad des Evangelies viel op de aarde, en in de harten. Maar, helaas, na verloop van tijd zouden de vogelen des hemels komen en het wegpikken

Het „Amen” was uitgesproken, maar ieder bleef bewegingloos zitten.

„Ik ken de stem van Jezus”, fluisterde Gerard o, zoo zwak, „Hij roept mij nu, ik kom”

Nog één snik, nog één zucht, en Gerard was heengegaan.

Zooals altijd was ook ditmaal de toch lang genoeg verwachte dood nog onverwacht gekomen.

.
Mina's taak was afgedaan bij de familie Verweel. Wel hadden ze haar graag gehouden als derde meisje voor hulp in de huishouding, maar Mina vond zich, nu zij Gerard overal en altijd miste, volkomen overbodig en wilde liever heengaan.

Ten tweeden male voelde zij zich gansch alleen op de wereld. Maar God, die een Vader der weezen is, had reeds een plaats voor haar bestemd.

Enkele dagen vóór den dood van Gerard was de heer Van Mansfeld door een beroerte getroffen en ten gevolge daarvan erg hulpbehoevend geworden. Tante Neel kon haar werk niet meer alleen af en was dankbaar dat Mina vrijkwam, zoodat zij haar te hulp kon komen.

Samen pasten zij nu den ouden heer op, eerlijk alle bezigheden verdeelende zoowel voor den dag als voor den nacht.

Ruim een jaar hield dit lijden aan. Toen stierf hij. Daar hij dadelijk na de beroerte in zijn geestvermogens gekrenkt was geworden, ging hij onbewust de eeuwigheid in.

Zulk een sterfbed had Mina nog niet bijgewoond. Zij had haar moeder zien heengaan en Gerard, maar beiden hadden deze aarde verlaten in het blij vooruitzicht van 't hemelsch Vaderland.

Tante Neel was innig bedroefd. Zij was zoo gehecht geweest aan den ouden heer en had hem met groote liefde en toewijding opgepast.

Zij was goed bedacht in zijn testament, zoodat zij voortaan zonder zorg met Mina kon leven.

Toch bleek het Mina's bestemming niet te zijn, een doelloos leven te leiden met tante Neel, zonder eigenlijken werkkring.

Een jaar later vinden we haar als vrouw des huizes in eigen woning.

Het huisje, dat zij bewoont, is klein. Maar zij is er tevreden.

Zij weet nu, door ondervinding geleerd, dat het geluk zich achter geen spiegelruitte gevangen laat houden, zooals haar moeder het uitdrukte, en dat het evenmin weigert binnen te komen in een kleine, nederige woning.

Zij is inderdaad gelukkig. Zij heeft een besten man, die een flink stuk brood verdient.

Met de familie Verweel houdt zij nog steeds eenige gemeenschap, evenals met mevrouw Terhorst briefwisseling. Dat wil zeggen, nooit liet zij een verjaardag of een Nieuwjaar voorbijgaan, zonder blijk te geven dat zij aan hen dacht in liefde.

Zoo nu en dan deed mevrouw en zelfs mijnheer Verweel haar de eer aan van een bezoek. Zij bleven haar dankbaar voor al de liefde en trouwe zorg aan hun ongelukkig kind bewezen.

Met tranen in de oogen staarde Mina ze dan na. Wat was het een knap, flink paar, en wat zagen ze er deftig uit, maar wat waren ze diep te beklagen!

Hoe ongelukkig ze wel waren begreep Mina eerst recht, toen zij later zelf een flinken welgeschapen zoon kreeg, en daarna nog twee welgeschapen meisjes.

Was zij niet tienmaal rijker nu dan mijnheer en mevrouw Verweel?

Toen de kinderen grooter waren, mochten zij zoo nu en dan het mooie schaapje eens zien, dat Moeder in de linnenkast had, maar er meê spelen mochten ze nooit.

„Dat was vroeger van kleinen Gerard, hè, Moeder?”

„Ja, kind, en daar was hij zoo gelukkig meê!”

„En toch heeft hij het nooit gezien”, zei Andries.

„Toe, Moeder, vertel u nog eens wat van hem.”

En dan vertelde Mina van Gerard, en van Nora,

die zoo geheel anders was, hoewel toch even diep te beklagen.

De kinderen hadden het al meer gehoord, maar toch waren ze telkens opnieuw vol belangstelling.

„Nu is hij in den hemel, nietwaar, Moeder?”

„Ja, Neeltje, gelukkig wèl.”

Terwijl zij het schaapje weêr zorgvuldig wegborg, vervolgde ze:

„God heeft alles zoo wonderbaar beschikt. Indien mijn moeder was blijven leven, zou ik nooit bij de familie Verweel terecht zijn gekomen. Moeder zou nooit toegestaan hebben, dat ik mij in zoo'n godsdienstlooze omgeving verhuurde. Ik had daar toen nog zoo'n erg niet in, ik was nog te jong. Maar ik heb er den ernst des levens leeren kennen. 'k Was in dat gezin maar een héél ondergeschikt persoontje, maar God gaf mij genade, getrouw te zijn in het vervullen van mijn plicht. 'k Dacht altijd maar aan mevrouw Terhorst, die mij vergeleken had bij een klein raadje uit een horloge, dat een heel uurwerk òf in de war kan sturen, òf kan helpen precies te gaan.

Zóó mocht ik Gerard den weg ten hemel wijzen, en werd Gods kracht door mij in zwakheid volbracht.”

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. Arm en rijk	5
II. Van school af; wat nu?	18
III. Mina's eerste dienst	33
IV. Groote veranderingen	50
V. Droeve thuiskomst	63
VI. Geen eigen tehuis meer	76
VII. Bij de familie Verweel	93
VIII. Gerard leert bidden	110
IX. In het Huis des Gebeds	127
X. Naar het Vaderhuis	143
